

Ho 129190

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงาน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

นายสุริโย สมบัติคำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2564

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายสุริโย สมบัติคำ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง)

กรรมการ

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร) (รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ)

กรรมการ

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรณคำ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... 15 ม.ค. 2554

ชื่อเรื่อง	: ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
ผู้วิจัย	: นายสุริโย สมบัติคำ
ปริญญา	: รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ
ปีการศึกษา	: 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชันและเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 360 คน โดยใช้สูตรทราโรว์ยามาเน่ การสุ่มแบบสัดส่วนและสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในรูปของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) (2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ปัจจัยระบบอุปถัมภ์ ปัจจัยการใช้อำนาจ ปัจจัยค่านิยม ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง และปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .995 (3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ จัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานที่เน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน กำหนดตัวชี้วัดในการทำงานเปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้

เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงาน ส่งเสริมให้ประชาชนเป็นคอย
ผู้เฝ้าระวังการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = .006$
 $+ 0.803 (X_1) + 0.272 (X_2) + .024 (X_7) - .047 (X_6) - .053 (X_3)$ และสมการพยากรณ์ในรูปแบบ
คะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z} = 0.785 (X_1) + 0.325 (X_2) + .019 (X_7) - .039 (X_6) - .052 (X_3)$

คำสำคัญ : พฤติกรรม, การทุจริตคอร์รัปชัน, การดำเนินงาน, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : Factors Affecting the Corruption Behavior of Local Administrative Organizations in Maha Sarakham Province

Author : Mr. Suriyo Sombutkhum

Degree : Master of Public Administration (Public Administration)
Rajabhat Maha SaraKham University

Advisor : Associate Professor Dr. Phakdee Phosing
Associate Professor Dr. Yupaporn Yupas

Year : 2021

Abstract

The objectives of this research were to study level of opinions about factors affecting the behavior of corruption in the operation of the local government organization in Maha Sarakham Province. To study Factors affecting corruption behavior. To study other suggestions. The sample consisted of 360 personnel under the local government organization in Maha Sarakham Province using the Taro Yamane formula. Proportional random sampling and simple random sampling. The research instruments was 5-level rating scale questionnaire The statistics used percentage, mean, standard deviation (S.D.) and analysis about factors affecting the corruption behavior by Multiple Linear Regression Analysis.

The results of research were as follow: (1) The overall of level of opinions about factors affecting the behavior of corruption in the operation of the local government organization in Maha Sarakham Province. at a high level. ($\bar{X} = 3.99$) (2) factors affecting the corruption behavior of local administrative organizations in Maha sarakham Province include Host system factors, Power factor, Value factor, Economic and political factors and moral factors and ethics. The correlation coefficient was 0.995 (3) The study also suggested: Create operational manuals that emphasize moral and ethics. Promote the use of good governance principles in administration Specify work indicators, open, transparent, inspected, allowing the public to participate in work inspections. Encourage the public to be a keeper of corruption in the local government organization.

The forecasting equation in the form of raw scores is $\hat{Y} = .006 + 0.803 (X_1) + 0.272 (X_2) + .024 (X_7) - .047 (X_6) - .053 (X_3)$ and the forecasting equation in the standard score form is $\hat{Z} = 0.785 (X_1) + 0.325 (X_2) + .019 (X_7) - .039 (X_6) - .052 (X_3)$

Keywords : Behavior, Corruption, Operation, Local Governance

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. สัญญา เคนาภูมิ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น รวมทั้งคณาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ที่กรุณาอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลวิจัย และขอขอบคุณบุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยเป็นอย่างดี จนทำให้การทำวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ บิดา - มารดา และครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจและสนับสนุนตลอดการศึกษา โดยคุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของ บิดา - มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม นายสุริโย สมบัติคำ
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการทุจริตคอร์ปชั่น	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์ปชั่น	17
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการทุจริตคอร์ปชั่น	31
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	40
2.5 บริบททั่วไป	53
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	65
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	75
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	77
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย	77
4.2 ลำดับการนำเสนอผลการวิจัย	78
4.3 ผลการวิจัย	79
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	107
5.1 สรุป	107
5.2 อภิปรายผล	111
5.3 ข้อเสนอแนะ	112
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก	119
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	120
ภาคผนวก ข ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการวิจัย	131
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการวิจัย	135
ภาคผนวก ง ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์	139
การเผยแพร่ผลงานวิจัย	143
ประวัติการวิจัย	144

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	หน้าที่ของเทศบาลตำบล	46
2.2	หน้าที่ของเทศบาลเมือง	47
2.3	ภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดขององค์การบริหารส่วนตำบล	50
2.4	จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	55
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	67
4.1	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	79
4.2	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	80
4.3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยระบบอุปถัมภ์	81
4.4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยการใช้อำนาจ	82
4.5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยค่านิยม	83
4.6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย	84
4.7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยกลไกการตรวจสอบ	85
4.8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง	86

ตารางที่	หน้า
4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม	87
4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยอำนาจบารมีอิทธิพลท้องถิ่น	88
4.11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	89
4.12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ด้านการฝ่าฝืน หลีกเลียง	90
4.13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ด้านการจงใจ เรียกร้อง ช่มชู้	91
4.14 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ด้านการสมยอมรู้เห็นเป็นใจ	92
4.15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ด้านการยกยอก	93
4.16 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ด้านการปลอมแปลง	94
4.17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ด้านการฮั้วประมูล	95

ตารางที่	หน้า
4.18 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมกาทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน	96
4.19 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมกาทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ด้านการการทุจริต สีขาว สีดำ สีเทา	97
4.20 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปร	99
4.21 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	100
4.22 ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	102
ข.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการวิจัย	132
ค.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการวิจัย	136

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	65

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลกและเป็นส่วนหนึ่งของประเทศกลุ่มอาเซียนย่อมได้รับผลกระทบตามปัจจัยดังกล่าวทำให้ลักษณะและสภาพสังคมไทยมีการแข่งขันสูงเช่นเดียวกัน โดยเน้นการพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่าการพัฒนาทางด้านจิตใจศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ดั่งามลดลงวิธีการดำเนินชีวิตและความสัมพันธ์กับผู้อื่นมุ่งเน้นการหารายได้เพื่อสนองความต้องการบริโภค การช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ความมีน้ำใจไมตรีน้อยลง เอาัดเอาเปรียบ ขาดความสามัคคี ไม่เคารพสิทธิผู้อื่น และขาดการยึดถือผลประโยชน์ส่วนร่วม และอาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับตั้งนั้นสังคมไทยจึงเกิดความขัดแย้งสูงขึ้นส่งผลโดยตรงต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินการแพร่ระบาดของยาเสพติด และการเพิ่มขึ้นของการเล่นการพนันและแหล่งอบายมุขประเภทต่าง ๆ การก่ออาชญากรรมที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและปัญหาการทุจริตเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่งที่ส่งผลร้ายต่อสังคมไทยประเทศไทยมีการดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อแสวงหาวิธีแก้ปัญหาและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นโดยเป็นความพยายามในการกำหนดนโยบายกำหนดแผนปฏิบัติการหรือสร้างความร่วมมือและข้อตกลงการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กร (เสาวนีย์ ไทยรุ่งโรจน์ และคณะ, 2553, น. 2)

การทุจริตคอร์รัปชันกำลังเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจจากผู้คนจำนวนมาก ซึ่งมีรายงานการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุผลกระทบและขอบเขตของการทุจริตคอร์รัปชันและการแก้ไข ปัญหาที่เป็นไปได้โดยมุ่งเน้นไปที่ความเสียหายจากการทุจริตต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจขณะที่การต่อต้านการทุจริตอาจไร้ประโยชน์และไม่สามารถเป็นอิสระจากการปฏิรูปประเทศได้หากไม่กระทำอย่างเด็ดขาดและมุ่งเป้าที่จะลดปัญหาโดยตรงแนวโน้มของการทุจริตคอร์รัปชันยังคงจะเป็นปัญหาต่อไป ส่งผลให้เกิดความเสียหายโดยรวมของประเทศมีการบิดเบือนการใช้ทรัพยากรของประเทศเกิดการผูกขาดโดยระบบทุนนิยมและธุรกิจการเมืองขนาดใหญ่นำไปสู่ความอ่อนแอของทุกระบบในประเทศ อีกทั้งยอมรับว่าการทุจริตเป็นไปเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์เกิดการเอาเปรียบ แก่งแย่งแข่งขันกันอย่างไม่เคารพกติกาขาดความมีวินัย ขาดจิตสำนึกที่จะทำงานร่วมกันเพื่อหมู่คณะ ดังนั้นการที่จะทำให้ประเทศชาติให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ จึงเป็นไปได้ยาก (ศิริวรรณ มนอัคระผดุง, 2555)

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศไทยนั้น จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์ (2556) ระบุว่า เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาช้านานและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งถึงแม้หลายรัฐบาลที่ผ่านมาจะได้พยายามแก้ไขปัญหามาโดย การกำหนดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ รวมถึงได้กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก็ตาม แต่การแก้ไขปัญหายังไม่เกิดเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง อีกทั้งยังได้ทวีความรุนแรงและมีความซับซ้อนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากกล่าวถึงการทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการไทยย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงอันประกอบด้วยนักการเมืองในฐานะผู้กำหนดนโยบายและข้าราชการในฐานะผู้ปฏิบัติ ตามนโยบายหรือนำนโยบายไปปฏิบัติ กรณีดังกล่าว ผาสุก พงษ์ไพจิตร (2552) ได้สรุปให้เห็นว่า 1) นักการเมืองและข้าราชการร่วมมือกันเพื่อแสวงหาประโยชน์จากการคอร์รัปชัน โดยนักการเมือง ต้องได้รับความร่วมมือจากข้าราชการจึงจะสำเร็จ 2) ข้าราชการมีวาระในการดำรงตำแหน่งแต่ข้าราชการสามารถกระทำได้ดีตลอด 3) ข้าราชการบางรายสามารถคอร์รัปชันได้ต่อเนื่องหลังจากเกษียณ โดยเข้ารับตำแหน่งในภาคเอกชนและใช้เส้นสายที่เคยมีในระบบราชการมาแสวงหาผลประโยชน์ ต่อไป

ประเทศไทยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประเภทองค์การบริหารส่วนตำบลมีเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมา คือ เทศบาลซึ่งท้องถิ่นทั้งสองประเภทดังกล่าวรวมกันแล้วจะดูแลพื้นที่เกือบทั้งหมดของประเทศนอกจากกรุงเทพมหานครและสภาตำบล ดังนั้นการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลจึงส่งผลกระทบต่อสภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนจำนวนมากที่สุดของประเทศ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามภารกิจของตนอย่างซื่อสัตย์สุจริตประชาชนก็จะได้รับประโยชน์อย่างมาก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาชุมชนและสังคมที่สำคัญและอยู่ในฐานะหน่วยงานราชการ การบริหารท้องถิ่น ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการของการบริหารงานภาครัฐด้วยการทำให้ระบบราชการมีความทันสมัยสามารถรองรับต่อความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง (ณัฐดนัย ประเทืองบริบูรณ์, 2557, น. 106) โดยกระแสหลักในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญในช่วงเวลานี้ คือ หลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุดในการปฏิบัติงานราชการและการให้บริการเพื่อให้ประชาชนได้รับการตอบสนองต่อความต้องการได้อย่างทั่วถึงทุกพื้นที่แต่ที่ผ่านมา เห็นได้ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นถูกกล่าวหาว่าบริหารราชการเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง มีการทุจริตคอร์รัปชัน การหาผลประโยชน์จากตำแหน่งในการประมูลงานและจัดซื้อจัดจ้างอย่างมากมาย มีข้อมูลการกล่าวหาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ว่ามีการกระทำการทุจริตระหว่างปี พ.ศ. 2543 - 2550 พบว่า มีเรื่องที่ถูกกล่าวหาถึง 5,808 เรื่อง มีผู้ถูกกล่าวหา จำนวน 9,267 คน (โกวิท พวงงาม, 2553, น. 8 - 9)

ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จากกรณีระหว่างปี 2560 - 2562 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ซึ่งมีความผิดต่อตายนายกองค้การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในพื้นที่ จังหวัดมหาสารคาม พร้อมด้วยอดีตข้าราชการท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคามกับกลุ่มผู้สมัครสอบพนักงานส่วนตำบล คดีทุจริตการจัดสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเป็นพนักงานส่วนตำบลเมื่อปี 2557 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้มีมติชี้มูลความผิดกลุ่มนายกองค้การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในพื้นที่ จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล (ก.อบต.) มหาสารคามและบุคคลเกี่ยวข้องเพิ่มเติมรวม 109 ราย กรณีการจัดสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเป็นพนักงานส่วนตำบลในพื้นที่ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 31 แห่ง โดยทุจริตและมีการเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบ (โพสทูเดย์, 2560) ปัญหาการโดยทุจริต และมีการเรียกรับเงิน ซึ่งเหตุที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากปัจจัยหลาย ๆ ด้านประกอบกัน เช่น ปัญหาทางด้านรายได้ ครอบครัว สังคม อิทธิพลทางการเมืองแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่หรือแม้กระทั่งปัญหาจากการผูกขาดอำนาจซึ่งอาจทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ๆ เล็งเห็นลู่ทางที่สามารถเรียกรับเงินหรือสินบนต่าง ๆ ได้โดยง่าย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์ปชั่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำข้อสนเทศที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน ยับยั้ง พฤติกรรมการทุจริตคอร์ปชั่นที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์ปชั่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์ปชั่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์ปชั่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์ปชั่นในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์ปชั่นในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ปัจจัยระบบอุปถัมภ์ ปัจจัยการใช้อำนาจ ปัจจัยค่านิยม ปัจจัย

ช่องว่างทางกฎหมาย ปัจจัยกลไกการตรวจสอบ ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม และปัจจัยอำนาจบารมีอิทธิพลท้องถิ่น

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.4.2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่

- 1) ปัจจัยระบบอุปถัมภ์
- 2) ปัจจัยการใช้อำนาจ
- 3) ปัจจัยค่านิยม
- 4) ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย
- 5) ปัจจัยกลไกการตรวจสอบ
- 6) ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง
- 7) ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม
- 8) ปัจจัยอำนาจบารมีอิทธิพลท้องถิ่น

1.4.2.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน (องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน, 2563)

1.4.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 3,575 คน (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม, 2563)

1.4.3.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 360 คน โดยใช้โดยวิธีสุ่มของ (Yamane, 1973, p. 727) ใช้การสุ่มแบบสัดส่วน (Proportional Random Sampling) และผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ อยู่ระหว่างเดือนมีนาคม - พฤษภาคม 2563

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ใช้นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย ดังนี้

“ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน” หมายถึง เงื่อนไขที่ทำให้เกิดพฤติกรรมกรรมการทุจริต และส่งผลเสียหายแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังคม และประชาชนในพื้นที่ ได้แก่

1. ปัจจัยระบบอุปถัมภ์ หมายถึง การใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในการอำนวยความสะดวกในการอนุญาต / อนุมัติ มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับผู้รับจ้าง มีการช่วยเหลือปกปิดหรือเครือญาติ เข้าทำงาน การจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่เครือญาติ ล็อกสเปคการจัดซื้อจัดจ้างกับผู้ผลิตหรือผู้ขายที่เป็นพรรคพวกตนเอง ช่วยเหลือหรือให้บริการผู้ที่ให้ผลประโยชน์ก่อน

2. ปัจจัยการใช้อำนาจ หมายถึง การใช้อำนาจในการเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตนเอง มีการสั่งให้ปฏิบัติงานโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนของงานพัสดุ บังคับ หรือสั่งการให้คณะกรรมการตรวจรับงาน การร้องเรียกหรือวิ่งเต้นให้ผู้มีอำนาจตั้งกรรมการสอบสวนเพื่อหาเหตุผลยกเลิกการประมูลเมื่อผู้ชนะไม่ใช่พรรคพวก เพื่อเปิดการประมูลภายใต้กติกาใหม่ การอนุญาตก่อสร้าง / รื้อถอนโดยไม่ตรวจสอบเอกสารอย่างละเอียดถูกต้องใช้อำนาจตำแหน่งสั่งให้เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ในการอนุญาต

3. ปัจจัยค่านิยม หมายถึง การยื่นซองประกวดราคาจะมีผู้มาทาบถามขอส่วนแบ่งเป็นเปอร์เซ็นต์จากเงินที่จะได้การจัดซื้อจัดจ้าง มีวัฒนธรรมในการเรียกรับผลประโยชน์ การรับคนเข้าทำงานต้องมีการจ่ายค่านายหน้า ช่มชู้คุกคามกีดกันผู้ประมูลงานรายอื่น ล้มการประมูลด้านวิธีการต่าง ๆ การสมยอมหรือฮั้วให้ผู้บริหารแห่งหนึ่งไปประมูลงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกแห่งหนึ่งเพื่อเลี่ยงกฎหมายไม่ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนลงชื่อรับรองเอกสาร

4. ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย หมายถึง การแก้สัญญาจ้างเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้ประมูลไม่คัดเลือกผู้ที่ยื่นซองในราคาต่ำสุด จัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีพิเศษไม่ต้องประกวดราคา โดยอ้างว่าเป็นงานเร่งด่วน ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย การคำนวณภาษีผิดไปจากความเป็นจริง เบิกจ่ายไม่ตรวจเอกสารให้มีความถูกต้อง

5. ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง หมายถึง การมีภาระหลายด้านมีรายจ่ายมากทำให้ทุจริตในหน้าที่มีการครอบงำจากนักการเมืองระดับชาติในการประมูลโครงการต่าง ๆ ปัญหาด้านเศรษฐกิจตกต่ำ ค่าครองชีพสูง ผู้นำท้องถิ่นปล่อยปะละเลยให้มีการทุจริตต่อหน้าที่ เจ้าหน้าที่ถูกบังคับให้กระทำการทุจริตจากผู้บริหาร การทุจริตโดยการเรียกรับผลประโยชน์ในการแต่งตั้งข้าราชการในการเลื่อนตำแหน่งหรือการโยกย้ายไปในพื้นที่ที่อยากไป

6. ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง ให้บริการด้วยความเสมอภาคและมีมาตรฐานเดียวกัน มีการบริหารงานไม่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ขาดการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอกขาดการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบจากประชาชน ไม่มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ขาดความรับผิดชอบ ขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

7 ปัจจัยอำนาจการเมืองมีอิทธิพลท้องถิ่น หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นเข้ามาแทรกแซงการจัดซื้อจัดจ้าง มีความความเกรงกลัวอิทธิพลผู้มีบารมีไม่กล้าแจ้งเบาะแส หรือแสดงความคิดเห็นในการทุจริต บิบบังคับให้เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจรับงานโครงการต่าง ๆ มีการครอบงำหรือสามารถให้คุณให้โทษต่อเจ้าหน้าที่หรือข้าราชการท้องถิ่น ใช้อิทธิพลข่มขู่หรือกีดกันผู้เสนอราคา รายอื่น ๆ ผู้บริหารท้องถิ่นใช้อำนาจหน้าที่การทำงานในการแสวงหาผลประโยชน์

“พฤติกรรมกรทุจริต” หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นไม่ปฏิบัติกรอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ได้แก่

1. ผ่าฝืน หลีกเลียง หมายถึง การทุจริตโครงการที่เป็นเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ทอดทิ้งหน้าที่ความรับผิดชอบ ตลอดจนบังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เสมอภาคและเป็นธรรม มีความจงใจปฏิบัติงานด้วยความลำช้าเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ

2. จงใจ เรียกร้อง ข่มขู่ หมายถึง มีการเรียกรับประโยชน์จากการให้บริการ การหน่วงเหนี่ยวในการให้บริการหรือบริการล่าช้า เพื่อเรียกรับประโยชน์ เรียกรับประโยชน์ในการรับคนเข้าทำงาน จ่ายเงินให้สมาชิก เพื่อสนับสนุนข้อบัญญัติ อปท. หักค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่โดยมิชอบ

3. สมยอมรู้เห็นเป็นใจ หมายถึง ละเลยให้มีการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมาย การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบสัญญาให้ผู้รับจ้างเข้าดำเนินการก่อนจัดซื้อจัดจ้างเบิกจ่ายเงินค่าเบี้ยเลี้ยง / ล่วงเวลาเป็นเท็จ อนุมัติโครงการโดยเอกสารไม่ครบตามระเบียบ

4. ยักยอก หมายถึง รับมอบเงินอุทิศให้ราชการแต่เอาไปใช้ส่วนตัว การยักยอกเอาน้ำมันเชื้อเพลิงไปจำหน่ายการนำเอาวัสดุอุปกรณ์สำนักงานไปเป็นของตนเอง นำรถยนต์สำนักงานไปใช้ส่วนตัว การยักยอกเงินค่าธรรมเนียมของส่วนราชการ

5. ปลอมแปลง หมายถึง การแก้ไขรูปแบบสัญญาจ้างเพื่อประโยชน์ให้ผู้รับจ้างเบิกเงินของส่วนราชการมาใช้ส่วนตัว รับเงินแล้วไม่บันทึกในรายการบัญชี ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามขั้นตอนของระเบียบพัสดุ ปลอมลายมือในเช็คและนำไปเบิกเงิน

6. ฮั้วประมูล หมายถึง การไม่เลือกผู้เสนอราคาต่ำสุด จัดซื้อจัดจ้างโดยเอื้อประโยชน์ให้รายใดรายหนึ่งกีดกันการยื่นซองเสนอราคา การกำหนดราคากลางสูงเกินจริงตลอดจนสมยอมในการเสนอราคาในการจัดซื้อจัดจ้าง

7. มีผลประโยชน์ร่วมกัน หมายถึง เอื้อผลประโยชน์ให้แก่พวกพ้องตนเอง การแบ่งผลประโยชน์ระหว่างเจ้าหน้าที่ด้วยตนเอง การตกลงแบ่งผลประโยชน์ระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้รับเหมาตรวจรับงานจ้างทั้งที่งานยังไม่แล้วเสร็จการรับเงินค่านายหน้าเมื่อมีการจัดซื้อในราชการ

8. การทุจริต สีขาว สีดำ สีเทา หมายถึง เรียกรับประโยชน์และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ให้ผลประโยชน์ก่อนใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการเรียกรับผลประโยชน์ บังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เสมอภาคและเป็นธรรมออกกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง และปกปิดข่าวการจัดซื้อจัดจ้าง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทราบถึงระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันและปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดแนวทางป้องกันยับยั้งการทุจริตคอร์รัปชันสิ่งทำให้เกิดผลเสียแก่งบประมาณของแผ่นดิน

1.6.2 สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันสามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการดำเนินการจัดการปัญหาทุจริตคอร์รัปชันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด มหาสารคาม ร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และส่งเสริมเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้รู้จักปกป้องผลประโยชน์ของท้องถิ่นของตนเอง

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน
2. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน
3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
5. บริบททั่วไป
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน

2.1.1 ประวัติ แนวคิด และวิวัฒนาการของการทุจริตในลักษณะผลประโยชน์ทับซ้อนของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

จากการที่การทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในสังคมประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านาน และเป็นเรื่องที่ยากจะขจัดหรือแก้ไขให้หมดสิ้นไปได้ จนในบางครั้งบางเวลาสังคมอาจจะลืมไปว่าเป็นเรื่องที่ผิดแต่กลับมองว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาของทุกสังคมที่จะมีการทุจริตเกิดขึ้นบ้าง ประเพณีและวัฒนธรรมบางแห่งได้ก่อให้เกิดทัศนคติ หรือค่านิยมที่เรียกว่า “กินตามน้ำ” จนถึงขนาดที่ว่า การกินตามน้ำไม่ใช่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือผิดปกติแต่อย่างใด สังคมไทยมีทัศนคติหรือค่านิยมในลักษณะที่เป็นสังคมอุปถัมภ์ ซึ่งจะมีการอนุเคราะห์และช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้อาจเกิดจากสังคมไทยในอดีตเป็นสังคมของระบบศักดินา ซึ่งผู้มีอำนาจปกครองหรือพระมหากษัตริย์ในอดีต จะทรงพระราชทานที่ดินให้แก่บรรดาขุนนางข้าราชการที่ปกครองดูแลแทนเบียดเบียนเงินเดือนตามตำแหน่งชั้นยศ ส่วนทรัพย์สินเงินทองนั้น บรรดาขุนนางข้าราชการดังกล่าวก็ได้จากราษฎรที่ร้องขอความช่วยเหลือเป็นค่าตอบแทน จึงทำให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นระบบอุปถัมภ์ขึ้น ดังนั้นวัฒนธรรมการให้ทรัพย์สินเงินทองตอบแทนการปฏิบัติหน้าที่ของขุนนางข้าราชการจึงยังคงมีอยู่มาจนกระทั่งปัจจุบัน (สิทธิพันธ์ พุทธหุน, 2541, น. 32 - 33)

ทัศนคติหรือค่านิยมทางสังคมที่ยอมรับการทุจริตในภาครัฐดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งค่านิยมอื่น เช่น ความคิดที่ว่า การทุจริตเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เรียกทรัพย์สินในจำนวนที่มากเกินไป หรือรู้จักยกเว้นไม่เรียกร้อยเอจาก “พรรคพวกเพื่อนฝูง” หรือไม่กระทำการในลักษณะ “รีดไถ” จากบุคคลที่ยากไร้หรือไม่อยู่ในฐานะที่จะจ่ายได้ ความคิดเช่นนี้ทำให้การทุจริตในหลายลักษณะกลับถูกมองจากสังคมไทยด้วยทัศนคติเชิงบวก ทรัพย์สินเงินทองที่จ่ายให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อเป็นการตอบแทนการประพาศมิชอบหรือที่ควรเรียกว่า “สินบน” แต่กลับถูกเรียกว่า “สินน้ำใจ” ซึ่งผลที่ตามมาจากความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างทัศนคติหรือค่านิยมทางสังคมกับระบบกฎหมายที่ใช้อยู่ในสังคมทำให้เกิดปัญหาอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายที่ถือว่าเป็นมาตรการสูงสุดสำหรับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งเป็นปัญหาใหญ่ที่ทำให้การทุจริตคอร์รัปชันลุกลามขยายตัวไปยังทุกภาคส่วนของการบริหารงานภาครัฐเกิดการแสวงหาประโยชน์จากการใช้อำนาจหน้าที่อย่างเป็นระบบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกระดับ ตลอดจนกระทั่งผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ใช้อำนาจหรืออิทธิพลของตนแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือครอบครัว หรือพวกพ้องในรูปแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลายและพลิกแพลงเพื่อไม่ให้เกิดการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันสังคมไทยได้ถูกจัดว่ามีการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐในระดับที่รุนแรงและเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเยียวยาด้วยมาตรการที่มีประสิทธิภาพโดยเร่งด่วนก่อนที่จะทุกอย่างจะสายเกินไป

2.1.1.1 ประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย

“การฉ้อราษฎร์บังหลวง” ถือเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งซึ่งตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายว่า “การที่พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บเงินจากราษฎรแล้วไม่ส่งหลวงหรือเบียดบังเงินหลวง” หรือหมายความว่า “รีดนาทาเร้นประชาชน และเบียดบังทรัพย์สินของหลวงเป็นของตน” โดยยังให้ความหมายของคำว่า “คอร์รัปชัน” หมายถึง การฉ้อราษฎร์บังหลวง การเบียดบังเอาโดยอำนาจหน้าที่ราชการ การที่เจ้าพนักงานเรียกและรับสินบนจากราษฎรจัดได้เป็น “ฉ้อราษฎร์” เพราะเป็นการเรียกหรือรับเอาเงิน หรืออามิสอย่างอื่นเพื่อปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติราชการแต่การ “บังหลวง” เป็นการที่เจ้าพนักงานทำทุจริตต่อหน้าที่เสียหายต่อผลประโยชน์ของแผ่นดิน ทั้งนี้จะเป็นการสมคบกับราษฎรเบียดบังผลประโยชน์นั้นหรือไม่ก็ได้ การฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นเรื่องที่เน้นไปทางด้านความรู้สึก เป็นเรื่องเกี่ยวกับระบบคุณค่า (Value System) ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากต่อการกำหนด การที่จะบอกว่าอะไรคือฉ้อราษฎร์บังหลวงนั้น ย่อมจะขึ้นอยู่กับจุดอ้างอิง (Reference Point) ที่ใช้การที่เอามาตรฐานของสังคมหนึ่งไปวัดพฤติกรรมของอีกสังคมหนึ่งว่าเป็นฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือไม่นั้นต้องทำด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง นอกจากนี้แนวความคิดที่ใช้เกี่ยวกับการฉ้อราษฎร์บังหลวงนั้นจะใช้แบบสัมบูรณ์ (Absolute Concept) ไม่ได้เพราะการฉ้อราษฎร์บังหลวงไม่ว่าจะเกิดในสังคมใดก็ตามย่อมมีพลวัตภาพ (Dynamism) ในตัวเอง นั่นคือ ความหมายของการฉ้อราษฎร์บังหลวงขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานของสังคมนั้น ๆ ซึ่งแตกต่างกัน

ตามเวลาและสถานที่ ปัจจัยทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจและสำคัญที่สุด คือ วัฒนธรรม เพราะวาระเบียบ สังคม วัฒนธรรม และค่านิยมในสังคมของประเทศต่าง ๆ ผิดกัน พฤติกรรม ที่เรียกว่า เป็นการฉ้อราษฎร์ บังหลวงมีลักษณะอย่างไร เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอยู่กับค่านิยมของแต่ละสังคม เพราะในสังคมบางสังคม มีวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมที่ไม่ถือว่าพฤติกรรมที่สังคมอื่นถือว่าเป็นการคอร์รัปชันนั้นเป็นความผิด หากเห็นว่าเป็นธรรมเนียมปฏิบัติธรรมดาเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมของประเทศตะวันตก และประเทศที่มีใช้ตะวันตก ตัวอย่างเช่น ในสังคมของประเทศตะวันตกนั้น การให้สินจ้างรางวัล ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการมีความละเอียดอ่อนกว่า กล่าวคือ ถึงแม้ว่าไม่ผิดหน้าที่ราชการ ก็ยังถือว่าเป็นการคอร์รัปชัน ส่วนสังคมของประเทศที่มีใช้ตะวันตก เช่น อินเดีย จีน กลับมองว่าเป็นธรรมเนียม ที่จะขาดเสียมิได้ เพราะเป็นการแสดงน้ำใจหรือไมตรีจิตอย่างหนึ่งในสมัยก่อน กรุงเทพฯอยุธยา มีกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับฉ้อราษฎร์บังหลวงแล้ว ซึ่งมีสาระสำคัญในการดำรงไว้ซึ่งพระเกียรติยศของพระเจ้าแผ่นดิน ซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้ตราขึ้นในรัชกาลสมเด็จพระรามาธิบดีอยู่ทอง คือ พระอัยการอาญาหลวง พ.ศ. 1895 บทที่ 3 บัญญัติว่า “พระเจ้าอยู่หัวมิได้ตรัสใช้ให้ไปราชการใด ๆ แต่ไปด้วยตนเองก็ดี หรือมิได้ตรัสใช้แต่อ้างว่าทรงใช้ก็ดีและไปกระทำการรุกรราษฎร์ ช่มเหิงไพร่ฟ้า เก็บเอาทรัพย์สินสิ่งของ ใด ๆ ผู้นั้นมีความผิดฐานรุกรราษฎร์เกินเลยให้ลงโทษ 8 สถาน” พระอัยการอาญาหลวง (เพิ่มเติม) ในสมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 ความว่าอัครมหาเสนาบดีและเสนาบดี มุขมนตรี บังคับบัญชา กิจราชการ ผิดพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา อย่าได้กระทำตาม ถ้าผู้ใดเห็นแก่สินจ้างสินบน มิได้ทัดทาน และกระทำตามบังคับบัญชาที่ผิดขนบธรรมเนียมนั้นให้ลงโทษผู้มีทัดทาน 6 สถาน คือ พระอัยการอาญาหลวง ข้อ 23 บัญญัติว่า “...มีพระราชโองการแลพระราชบัญญัติใช้ให้กระทำการราชการ แลเพทุบายเอาแต่เงินทองทรัพย์สินเข้าของเหย้าเรือนลูกเมียข้าคนเขามาเป็นประโยชน์แห่งตนก็ดี แลนายพระอัครมรงค์นายมหาดไทย นายคดีผู้ไปเรียกหากมีส่งคนให้พิจารณาโดยกระทรวงคดีก็ดี แลมิทำตามพระราชนิยามกรมอันท่านอายัดไว้โดยกระทรวงการนั้นก็ดี ท่านใช้ให้ไปสืบเอากิจงานุกิจแลมิไป เอรารากิจตามท่านใช้ก็ดี ท่านว่ามีโทษ 6 สถาน...” พระอัยการอาญาหลวง (เพิ่มเติม) พ.ศ. 1976 บทที่ 118 บัญญัติว่า “กำนันตลาดเก็บเอาเบี้ยแก่ลูกตลาดเกินพิกัดอัตราให้ทวนด้วยหว่าย 15 ที แล้วเอาประจันรอบตลาด กลับมาให้จำชื่อ 3 วัน กับให้คืนเสียที่เก็บให้แก่ลูกตลาด...” โดยในการปกครอง ของไทยในยุคโบราณ พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ซึ่งขณะนั้น อาจเป็นรัฐหรืออาณาจักร พระองค์ทรงเป็นทั้งพระประมุขและรัฐบาลในการปกครอง การบริหารบ้านเมือง ในยุคพระบรมไตรโลกนาถเป็นต้นมา พระมหากษัตริย์ได้ทรงแบ่งระบบการปกครองเป็นจตุสดมภ์ เพื่อให้สามารถบริหารบ้านเมืองได้และได้จัดการแบ่งพลเรือนออกเป็นในระบบศักดินา เพื่อสะดวก ในการบังคับบัญชาและเกณฑ์ไพร่พลในการทำงานให้แก่หลวงและบรรดาขุนนาง ซึ่งถือเป็นข้าราชการ ในพระมหากษัตริย์ โดยบรรดาขุนนางเหล่านั้นมีได้รับเงินเดือนเป็นค่าครองชีพ พระมหากษัตริย์

จึงตรากฎหมายเพื่อเอื้อให้บรรดาขุนนางที่มีบรรดาศักดิ์เหล่านั้นสามารถปกครองไพร่ได้และสามารถใช้แรงงานไพร่เหล่านี้ได้โดยไม่ต้องจ่ายค่าแรงงานทั้งสามารถลงโทษไพร่ได้ตามสมควรและขณะเดียวกันบรรดาขุนนางเหล่านี้ต้องขึ้นตรงต่อพระมหากษัตริย์ โดยพระองค์ได้ตรากฎหมายกำกับการประพฤติปฏิบัติของเหล่าขุนนางเหล่านี้ไว้ชัดเจน ในการปกครองบ้านเมือง พระองค์ได้แบ่งการปกครองไว้สามระบบคือ ระบบแรกเป็นการปกครองในพระนคร พระองค์ทรงเป็นผู้ปกครองด้วยตนเอง ระบบที่สองเป็นการปกครองบรรดาหัวเมืองที่ประกอบด้วย เมืองลูกหลวง เมืองชั้นเอก โท ตรีและจัตวา ซึ่งการปกครองเมืองเหล่านี้ พระองค์จะจัดส่งขุนนางที่อาจเป็นพระราชวงศ์ หรือขุนนางที่ไว้วางพระราชหฤทัยเป็นผู้ปกครอง และบรรดาเมืองราชทั้งหลาย ซึ่งพระองค์จะให้บรรดาเมืองเหล่านี้ปกครองกันเอง เพียงแต่ในแต่ละปีผู้นำเมืองเหล่านี้ต้องส่งเครื่องบรรณาการให้แก่พระมหากษัตริย์ การปกครองของบรรดาขุนนางในพื้นที่หัวเมืองนี้ เนื่องจากขุนนางเหล่านี้มิได้รับเงินเดือนเพื่อเลี้ยงชีพ ดังนั้นเมื่อขุนนางเหล่านี้เก็บส่วยเพื่อส่งให้แก่พระคลังหลวง ขุนนางเหล่านี้จึงทำการเรียกเก็บส่วยเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นของตนเอง ซึ่งรวมทั้งบรรดาขุนนางที่ปฏิบัติราชการในเมืองหลวงด้วยเช่นกัน มีกฎหมายที่ตราขึ้นในสมัยสมเด็จพระเจ้ารามาธิบดีบรมไตรโลกนาถ กำหนดไว้ในข้อ 50 ว่า “อนึ่งแต่นา 10000 ลงมาถึงนา 600 แลเห็นความมิชอบ คือ คบกันผิดตระทรวงไอยการก็ดี บังพระราชทรัพย์ก็ดี แลลักพระราชทรัพย์ก็ดี แลคบด้วยสตรีสิ่งใดอันต้องสัจจาทิศถาน แลรู้เห็นด้วยประการใด ๆ ก็ดี มิผู้เอามาว่ากล่าว มิได้พิตทูล แลมิได้เอามาว่ากล่าวถึงลูกเจ้าแห่งขุนโดยไอยการว่า ถ้ามิได้ให้ว่าแก่มหาดเล็กให้เอากราบทูลพระกรุณา ถ้างดความนั้นไว้มิได้ว่าให้ทำฎีกาทูลเกล้าฯถวายเอง ถ้าผู้ใดมิได้กระทำตามพระไอยการดังนี้ไซ้ ผู้นั้นคือ กระบถ...” ซึ่งในการปกครองหัวเมืองเช่นนี้ เรียกว่า “การกินเมือง” จึงเห็นว่า ในการเก็บส่วยของขุนนางซึ่งเป็นรายได้หลักของประเทศ ขุนนางผู้เก็บส่วยนั้นยังไม่สามารถแยกแยะว่า ส่วนใดเป็นของหลวง ส่วนใดเป็นของตน เพียงแต่ขุนนางนั้นต้องไม่เก็บส่วยในส่วนที่เป็นหลวงเท่านั้น อนึ่งในระบบการปกครองจัดกำลังคนตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ยุคต้นบรรดาขุนนางหรือมูลนายจะมีกำลังไพร่สมตามกฎหมาย แต่หากไพร่สมนั้นจัดหาทรัพย์สินมาให้ขุนนางหรือมูลนายไพร่สมนั้นก็ไม่ต้องมาใช้แรงงานให้แก่ขุนนางนั้น ดังนั้นขุนนางหรือมูลนายจึงสามารถหารายได้จากไพร่ดังกล่าวได้และหากพิจารณาการเกณฑ์ไพร่ต่าง ๆ เพื่อเป็นกำลังทหารในแต่ละครั้งบรรดากรมการเมืองก็สามารถหาทรัพย์สินได้โดยพิจารณาได้จาก “นिरาศหนองคาย” ว่า

1) หลวงภักดียกกระบัตร์คนจัดเงิน จึงกะเกณฑ์หมายไปไม่ฉงน แล้วเร่งเกณฑ์เกี่ยวนข้างโคต่างคน หัวเมืองบนสมทบทัพให้ฉับพลัน กรมการเร่งรัดจัดมาส่ง ไม่ไหลหลงริบรอดการกวตขันต้องรีบรัดจัดหามาให้ทัน บ้างผ่อนผันหากินจิตยินดี ราษฎรที่มีข้างโคต่างเกี่ยวน บ้างถูกเขียนด้วยนำข้างโคต่างหนี ราษฎรยับเยินบ้างเงินมี เสียให้ที่กรมการท่านผู้เกณฑ์ กรมการได้ทีดีใจหาผู้จัดจ่ายหน้าแดงเป็นแสงเสน ได้เงินทองของตระการชานกระเซ็นด้วยจัดเงินเคยฉ้อพอสบาย ซึ่งต่อมาการปกครองของไทยเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 โดยใน พ.ศ. 2435 พระองค์ทรงเล็งเห็น

ว่าขณะนั้นมีชาติตะวันตกหลายชาติกำลังล่าอาณานิคมในบริเวณทวีปเอเชีย และขณะนั้นการปกครองของไทยก็เป็นลักษณะการปกครองแบบเดิม คือ มีเมืองหลวง เมืองลูกหลวง และเมืองราช ซึ่งบรรดาเมืองราชหลายเมืองต่างเอาใจออกห่างจากกรุงรัตนโกสินทร์ ทั้งมีเมืองราชหลายเมืองไปเข้ากับชาติตะวันตกผู้ล่าอาณานิคม ดังนั้นใน พ.ศ. 2435 พระองค์จึงยกเลิกระบบจตุสดมภ์และ

2) กำหนดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินในส่วนภูมิภาคเสียใหม่ โดยให้รวบอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง คือ กรุงเทพฯ แบ่งงานราชการเป็นกระทรวง กรมต่าง ๆ ดังเช่น การปกครองของชาติตะวันตกและแบ่งความรับผิดชอบในแต่ละกระทรวง โดยพระองค์ได้ให้พระราชโอรสของพระองค์ไปดูแลงานแต่ละกระทรวง การบริหารจัดการต่าง ๆ ก็ตกอยู่ในอำนาจ หน้าที่ของบรรดาข้าราชการต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมของเจ้ากระทรวงต่าง ๆ ให้ข้าราชการเหล่านี้รับเงินเดือนจากส่วนกลาง และมีอำนาจจัดเก็บภาษีประเภทต่าง ๆ เพื่อส่งไปส่วนกลางแต่ข้าราชการเหล่านี้ยังมีความคิดในลักษณะของขุนนางเดิมที่เป็นผู้สามารถเก็บส่วยให้แก่เมืองหลวงได้และในระยะเวลาดังกล่าวนี้ไทยได้ร่างประมวลกฎหมายอาญา และกำหนดลักษณะองค์ประกอบความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฉ้อราษฎร์บังหลวง อันเป็นแนวคิดทางกฎหมายทางประเทศแถบยุโรป ดังปรากฏในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 โดยใช้ “บทสถาน” จากประเทศเยอรมัน

ต่อมา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 คณะราษฎรได้ตรากฎหมายยกเลิกระบบบรรดาศักดิ์ใน พ.ศ. 2476 ทำให้ราษฎรไทยทุกคนมีฐานะเท่ากันแต่บรรดาข้าราชการซึ่งขณะนั้นมีระบบทหารเป็นผู้ปกครองและบรรยากาศการเมืองเป็นลักษณะเผด็จการ ไม่ปรากฏมีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการโดยเฉพาะข้าราชการชั้นผู้นำ ยิ่งในยุคจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่ได้อำนาจจากการปฏิวัติ และนำเอาการปกครองระบบพ่อขุน (Despotic Paternalistic) มาใช้ในการบริหารประเทศ มีการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 ใน พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก มีการก่อสร้างโครงสร้างทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่ เช่น สร้างเขื่อน ถนน ทางรถไฟ สร้างความเจริญอย่างมากแก่ประเทศไทยแต่ขณะเดียวกันก็ปรากฏว่าจอมพลสฤษดิ์ฯ มีทรัพย์สินมากมายโดยที่ไม่ปรากฏที่มาของทรัพย์สินเหล่านั้น ซึ่งจอมพลถนอม กิตติขจร ผู้ได้อำนาจจากการปฏิวัติได้ประกาศยึดทรัพย์ของ จอมพลสฤษดิ์ฯ โดยกล่าวหาว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการฉ้อราษฎร์บังหลวง ซึ่งขณะนั้นใช้คำพูดว่า “คอร์รัปชั่น” ประชาชนคนไทยกลับมีปฏิกริยาต่อกรณีนี้ว่า ไม่เป็นเรื่องที่รุนแรง เพราะว่าถึงแม้จะมีการฉ้อราษฎร์บังหลวงไปบ้าง แต่ก็สร้างความเจริญให้ประเทศและต่อมา จอมพลถนอม กิตติขจร ก็ถูกปฏิวัติโดยประชาชนในข้อหาทุจริตเช่นกัน โดยมีการยึดทรัพย์ของจอมพลถนอมฯ เช่นกัน ต่อมาหลังจากนั้นไม่นานก็มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลใน พ.ศ. 2535 อีกครั้ง โดยมีข้อหาทุจริตเช่นกัน

เนื่องจากความแตกต่างของระดับการศึกษาของเจ้าพนักงานของรัฐกับประชาชน รวมทั้งความแตกต่างในชนชั้นระหว่างบุคคลทั้งสองกลุ่มทำให้ประชาชนผู้มาติดต่องานราชการไม่ทราบสิทธิของตนเองที่พึงจะได้รับจากทางราชการ โดยประชาชนเหล่านั้นกลับคิดว่าตนเป็น “ข้าของแผ่นดิน” ที่จะต้องเอาอกเอาใจเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งขณะนั้นถืออำนาจของรัฐในการให้หรือไม่ให้บริการก็ได้ ดังนั้นสภาพที่ปรากฏเป็นประจำ คือ การที่ประชาชนต้องเกรงกลัวและร้องขอกราบกรานประจบประแจง เพื่อให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นเห็นใจและให้บริการตามหน้าที่ของเขา ซึ่งทั้ง ๆ ที่เจ้าพนักงานผู้นั้นมีหน้าที่เช่นนี้อยู่แล้ว ซึ่งการที่ประชาชนมีความคิดว่าตนเป็น “ข้าของแผ่นดิน” จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเกิดความสำคัญผิดในสถานภาพของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น และสามารถเป็นปัจจัยในเกิดการฉ้อราษฎร์บังหลวงของเจ้าพนักงานของรัฐได้

3) รัฐได้ให้คำนิยามของคำว่า “การฉ้อราษฎร์บังหลวง” ว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการกระทำที่ชั่วช้าและฉ้อโกง โดยเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่ขัดต่อตำแหน่งหน้าที่และสิทธิของผู้อื่น และรวมถึงการที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งประชาชนไว้วางใจกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยการรับหรือยอมรับประโยชน์สำหรับตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะเห็นว่ารัฐกำหนดพฤติกรรมในความผิดนี้ไว้อย่างชัดเจนแต่ขณะเดียวกันจะเห็นลักษณะปทัสถานของพฤติกรรมนี้ ว่ารัฐไม่พึงประสงค์ให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือหลีกเลี่ยงกฎหมาย ภายใต้เจตนาฉ้อโกง ซึ่งตามความหมายเดิมของคำว่า “ฉ้อราษฎร์บังหลวง” คือ การฉ้อโกงราษฎร์ และการฉ้อโกงหลวง อันหมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่กระทำต่อราษฎร์ ไม่ว่าจะไปทำตามตำแหน่งหน้าที่หรือไม่ก็ตาม โดยผู้นั้นได้อาศัยอำนาจหน้าที่นั้นเพื่อที่จะฉ้อโกงราษฎร์ผู้นั้นและผู้นั้นได้ใช้อำนาจหน้าที่ของเขา หรือโอกาสที่เขามีอำนาจหน้าที่นั้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการฉ้อโกงหลวง หรือการกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐได้นำเงิน ผลประโยชน์ของราชการมาเป็นของส่วนตัวทำให้ราชการ (หลวง) เสียประโยชน์ ซึ่งบางกรณีไม่ปรากฏว่ามีราษฎร์เข้าเป็นผู้เสียหาย เช่น การเบียดบังยกผลประโยชน์ของแผ่นดินมาเป็นของตน หรือหมายความว่า เป็นการริดนาทาเร้นประชาชน เป็นการเรียกรับหรือรับเอาเงิน อามิสอย่างอื่น การฉ้อราษฎร์บังหลวงนี้อาจอยู่ในรูปของการช่วยเหลือญาติพี่น้องเพื่อนฝูงให้ได้รับประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน โดยผู้กระทำอาจมิได้รับทรัพย์สินอามิสแต่อย่างไร แต่เขาก็ได้รับความสบายใจ ซึ่งอาจเป็นการตอบแทนบุญคุณต่อครอบครัวก็ได้

การฉ้อราษฎร์บังหลวงมีหลายประเภท ประเภทแรกเป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวงสีขาว เป็นการกระทำโดยอ้างอิงวัฒนธรรมไทยที่ถูกนำมาใช้ในราชการไทยในลักษณะเป็นการแสดงน้ำใจ เช่น การให้ของกำนัล หรือของขวัญโดยเจ้าพนักงานผู้นั้นมิได้เรียกร้อง ซึ่งอาจจะเข้าลักษณะการตอบแทนหรือสมนาคุณ ซึ่งในส่วนนี้กลับมีมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดว่าของขวัญที่ให้แก่เจ้าพนักงานของรัฐต้องไม่เกิน 3,000 บาท เป็นลักษณะการรับรองว่าสามารถกระทำได้ โดยมีได้ระบุให้ผู้ให้ของขวัญแก่เจ้าพนักงานของรัฐเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือ

รับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 118 ตอนพิเศษ 104 ง ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2544) ลักษณะเช่นนี้เป็นกรกระทำที่ประชาชนยอมรับได้เพราะเห็นว่าเป็นเรื่อง ไม่สำคัญและดูเหมือนกับจะสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยที่โอบอ้อมอารีแก่ผู้คนในสังคมเดียวกัน ซึ่งทั้ง ๆ ที่หากบุคคลนั้นไม่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ผู้ให้ก็คงจะไม่ให้ เพราะเห็นว่าไม่มีประโยชน์ แก่ผู้ให้ซึ่งการให้สิ่งของหรือทรัพย์สินดังกล่าวนี้อาจขยายตัวเป็นการให้บริการแก่เจ้าพนักงานของรัฐ เช่น พาไปรับประทานอาหารให้บริการอย่างอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

4) ประเภทที่สอง คือ การฉ้อราษฎร์บังหลวงสีเทา เป็นการกระทำที่สังคมบางส่วน เห็นว่าเป็นการกระทำผิด แต่ประชาชนทั่วไปยังสองจิตสองใจอยู่ กล่าวคือ เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ แสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนและครอบครัวหรือพวกพ้อง แต่เนื่องจากประชาชนที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ จะสมยอมกับการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบเหล่านี้ โดยนักวิชาการบางท่านเรียกกิจการเหล่านี้ว่า เป็นการค้าสินค้าทางการเมือง (สิทธิพันธ์ พุทธหุน, 2546, น. 32 - 33) เพราะว่าผู้ให้ทรัพย์สินจะได้รับ ประโยชน์จากพนักงานของรัฐในรูปของการให้บริการตามหน้าที่หรือการพิจารณาอนุญาต อนุมัติ เป็นกรณีพิเศษ เช่น การพิจารณากำหนดพิกัดสินค้าขาเข้าหรือขาออกของกรมศุลกากรในกรณีที่สินค้า ชนิดนั้น ๆ ไม่ปรากฏในพิกัดอย่างชัดเจน การพิจารณาตรวจรับพัสดุหรือการก่อสร้างของหน่วยราชการ การพิจารณาคำร้องต่าง ๆ ของพนักงานของรัฐและการให้ทรัพย์สิน เงิน หรือการให้บริการนี้ อาจอยู่ในรูปของการให้ค่าน้ำร้อนน้ำชา การให้ค่านายหน้าหรือค่าคอมมิชชั่น การให้เปอร์เซ็นต์ ซึ่งยากแก่การเอาโทษกับผู้กระทำผิดและทำให้ดูเหมือนประชาชนยอมรับสิ่งเหล่านี้ได้เป็นการใช้อำนาจ หน้าที่เพื่อเรียกร้องผลประโยชน์หรือหาประโยชน์ใส่ตนโดยไม่มีหลักฐาน ซึ่งบางลักษณะประชาชนทั่วไป กลับเห็นว่าเป็นโอกาสที่เจ้าพนักงานของรัฐนั้นควรจะต้องได้รับผลประโยชน์และเป็นเรื่องปกติ ประเภทสุดท้ายเป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวงสีดำ ซึ่งเป็นการกระทำที่ทุกฝ่ายในสังคมเห็นว่าเป็นการกระทำผิด และสมควรได้รับโทษตามกฎหมาย ซึ่งเป็นการใช้อำนาจหน้าที่หรือตำแหน่งหรือหาประโยชน์ให้แก่ตน และครอบครัวหรือพวกพ้อง โดยไม่คำนึงถึงกฎหมาย ซึ่งเป็นการกระทำที่ขัดต่อตำแหน่งหน้าที่ของตน (วรสิทธิ์ พรเลิศ, 2539, น. 14) เช่น การเรียกรับทรัพย์สินหรือเงินจากประชาชนทั่วไปที่เขาไม่ประสงค์ จะให้ซึ่งในส่วนนี้จะต่างไปจากประเภทที่สอง เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นทางการเมือง หรือทางการปกครองเรียกทรัพย์สินโดยอาศัยอำนาจจากตำแหน่งของตน เช่น เรียกรับเงินจากผู้เข้าสอบ บรรจุเป็นพนักงานของรัฐ เรียกเงินจากข้าราชการเพื่อย้ายไปรับราชการอีกที่หนึ่ง หรือไม่มีการเรียกรับ ทรัพย์สินแต่เป็นการเลือกปฏิบัติ เช่น เลือกรับแต่ญาติของตนเป็นพนักงานของรัฐในการสอบคัดเลือก เป็นพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเป็นการใช้อำนาจที่ตนเป็นพนักงานของรัฐเพื่อฉวยโอกาส ในทางเศรษฐกิจ เช่น เป็นเจ้าหน้าที่ที่สำนักผังเมืองเลือกซื้อที่ดินที่ตนทราบว่าจะมีถนนตัดผ่านในแผน ของสำนักผังเมือง เป็นต้น นอกจากนี้ลักษณะการฉ้อราษฎร์บังหลวงข้างต้นแล้วยังมีอีกระบบหนึ่ง

ซึ่งประเทศที่อยู่ในกลุ่มเอเชียยังยอมรับกันอยู่มาก คือ ระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) ซึ่งเป็นระบบการช่วยเหลือพวกพ้องที่ตรงข้ามกับระบบคุณธรรม (Merit System) ที่ยึดเอาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ ซึ่งสังคมไทยมีรูปแบบดังกล่าว จำนวน 4 รูปแบบ คือ ระบบอุปถัมภ์ที่อยู่ในหมู่ญาติ ระบบอุปถัมภ์ที่เกิดขึ้นระหว่างมิตรสหาย ระบบอุปถัมภ์ที่เกิดขึ้นในองค์กรต่าง ๆ ระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพ ซึ่งระบบอุปถัมภ์ที่อยู่ในหมู่ญาตินี้เป็นวัฒนธรรมที่สำคัญในสังคมไทยและเป็นระบบเก่าแก่ที่สุดในสังคมไทย ระบบดังกล่าวทำให้พนักงานของรัฐกระทำการในการให้บริการประชาชนในลักษณะการเลือกปฏิบัติได้ง่ายที่สุด ดังนั้นถึงแม้พนักงานของรัฐนั้นจะไม่ได้รับประโยชน์เชิงทรัพย์สินก็ตามแต่ก็ถือเป็นการ “ฉ้อราษฎร์” ได้เช่นกัน

ในสังคมไทย มีวัฒนธรรมในการยกย่องบุคคลในสังคม ซึ่งแต่เดิมสังคมไทยยกย่องบุคคลที่มีความดี ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ มีความรักชาติรักแผ่นดินแต่ต่อมาระบบทุนนิยมเข้ามาในสังคมไทย วัฒนธรรมในการยกย่องบุคคลในสังคมเปลี่ยนแปลงไปสังคมในสายตาของระบบทุนนิยมซึ่งนิยมวัตถุมากขึ้นได้ยอมรับบุคคลที่มีเงินและอำนาจโดยไม่เกี่ยงว่าบุคคลนั้นจะได้ทรัพย์เหล่านี้มาจากที่ใดและนิยมชมชอบบุคคลผู้มีวิชา ซึ่งผู้นั้นจะสามารถเข้าพืงพืงและขอความช่วยเหลือบางอย่างจากผู้มีวิชาได้ยอมทำให้ระบบอุปถัมภ์ขยายตัวมากขึ้น ทั้งวัฒนธรรมไทยรวมทั้งวัฒนธรรมของประเทศทางตะวันตกก็ยังส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์อย่างแน่นเหนียวในระบบครอบครัว ญาติ พี่น้อง ดังนั้นถ้าเปรียบเทียบความสำคัญระหว่างญาติพี่น้องหรือพรรคพวกกับประเทศชาติหรือรัฐ ชาวไทยส่วนใหญ่จะเลือกเอาญาติพี่น้องหรือพรรคพวกมากกว่าประเทศชาติหรือรัฐในกรณีนี้หากเจ้าพนักงานของรัฐได้ฉ้อราษฎร์บังหลวงเพื่อญาติพี่น้องหรือพรรคพวกของตน หรือเจ้าพนักงานผู้นั้นเลือกที่จะต้องเข้าไปอยู่ในระบบอุปถัมภ์กับผู้มีวิชาบางราย แม้ผู้มีวิชานั้นอาจกระทำการฉ้อราษฎร์บังหลวงบ้างก็ตามสังคมไทยยังสามารถรับพฤติกรรมเหล่านี้ได้ โดยเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่เป็นไปตามวัฒนธรรมไทย

อนึ่ง ในการกราบไหว้ขอพรหรือขอเรื่องต่าง ๆ ของคนไทยต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คนไทยมักจะมีการ “บนบาน” ไว้และหากสิ่งที่ขอนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ขอก็จะต้องทำพิธี “แก้บน” ต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ด้วยสิ่งของที่ผู้ขอได้ “บนบาน” ไว้ แต่หากไม่สำเร็จ ผู้ขอก็อาจคิดว่าเป็นบาปเคราะห์ของตนตามแนวคิดของพุทธศาสนา เช่นนี้ลักษณะดังกล่าวคล้ายกับการติดสินบนกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั่นเอง ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทย อันเป็นวัฒนธรรมไทย และลักษณะนี้ก็จำลองภาพจากประชาชนผู้ขอกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และประชาชนกับเจ้าพนักงานของรัฐ เพียงแต่ต่างกันตรงที่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ไม่สามารถตอบสนองความต้องการโดยตรงกับประชาชนผู้ขอเท่านั้น

2.1.2 ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการทุจริตคอร์รัปชันของภาครัฐ

การฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือที่เรียกว่าการทุจริตคอร์รัปชันภาครัฐนั้น ถือว่าเป็นปรากฏการณ์ที่ทำลายสังคมและทำให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศไทยเป็นอย่างมาก แม้ว่าจะเป็นปรากฏการณ์ที่เลวร้าย แต่ก็สามารถพบเห็นได้ให้สังคมทุกระดับไม่ว่าจะเป็นข้าราชการประจำ หรือนักการเมืองไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศและปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้มีการพัฒนาและขยายตัวไปในทุกส่วนของภาครัฐและภาคเอกชน มีการแสวงหาผลประโยชน์จากอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกระดับ แม้ว่าที่ผ่านมาจะได้มีความพยายามที่จะป้องกันและแก้ไขอย่างต่อเนื่องแต่ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วและสลับซับซ้อน ประกอบกับการพัฒนาของภาคธุรกิจที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงทำให้รูปแบบและเครือข่ายของการทุจริตคอร์รัปชันปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วเป็นเงาตามตัวและซับซ้อนรัดกุมมากยิ่งขึ้นและผลที่ตามมาจากความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างทัศนคติทางสังคมกับมาตรการทางกฎหมายทำให้เกิดปัญหาอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายที่ถือว่าเป็นมาตรการสำคัญและเด็ดขาดในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ สร้างความเสียหายให้แก่สังคม การบริหารงานในหน่วยงานของรัฐ เศรษฐกิจและการเมือง (บวรศักดิ์ อูวรรณโณ, 2550, น. 76)

2.1.2.1 ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสังคมนั้น ในแง่ของการพัฒนาสังคม การทุจริตคอร์รัปชันทำให้สังคมไม่เจริญเติบโตและพัฒนาเท่าที่ควร เนื่องจากการจัดสรรการใช้งบประมาณและทรัพยากรในโครงการต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรอย่างไม่เหมาะสม นอกจากนี้หากพิจารณาในเรื่องของความช่วยเหลือจากต่างประเทศแล้วจะเห็นได้ว่าการทุจริตคอร์รัปชันทำให้ต่างประเทศหรือองค์กรจากต่างประเทศไม่กล้าหรือลังเลใจที่จะให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากเกรงว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐในประเทศนั้นจะนำเงินช่วยเหลือไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งจะทำให้การช่วยเหลือนั้นสูญเปล่าและไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ให้

2.1.2.2 ความเสียหายที่เกิดขึ้นในแง่ของการบริหารงานในหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม การทุจริตคอร์รัปชันทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพทำให้ประชาชนขาดความศรัทธาไม่เคารพกฎหมายและถืออำนาจและเงินเป็นใหญ่ในสถานะเช่นนี้จะทำให้เกิดอาชญากรรมเป็นจำนวนมาก อาจกล่าวได้ว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นรากเหง้าแห่งปัญหาทั้งปวง (บวรศักดิ์ อูวรรณโณ, 2550, น. 109)

2.1.2.3 ความเสียหายในทางเศรษฐกิจ โดยปกติการทุจริตคอร์รัปชัน มักจะกระทำในรูปแบบการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ผู้ให้สินบนได้รับการผูกขาดในการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการแข่งขันทางการค้าอย่างเสรีและเป็นธรรมอย่างมากทำให้นักลงทุนทั้งจากในประเทศและต่างประเทศไม่อยากลงทุนทำธุรกิจในประเทศที่มีการทุจริตคอร์รัปชันและทำให้สังคมได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพราคาสูงเกินความเป็นจริง เนื่องจากเงินสินบนที่ผู้ประกอบการให้กับเจ้าหน้าที่

ของรัฐ และเงินค่าเจรจาในการดำเนินธุรกิจกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะถูกนำไปรวมเป็นต้นทุนในการผลิตสินค้าและบริการเสมอ ในสถานะเช่นนี้ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ เสถียรภาพทางการเงิน และศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

2.1.2.4 ความเสียหายทางการเมือง การทุจริตคอร์รัปชันทำให้ประเทศไม่เจริญก้าวหน้า และไม่มีเสถียรภาพ การทุจริตเลือกตั้งทำให้ได้นักการเมืองที่ไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเข้ามาบริหารประเทศและมีโอกาสที่จะเข้ามาแสวงหาประโยชน์จากการใช้อำนาจโดยมิชอบ เพื่อถอนทุนคืนจากการซื้อเสียง และในบางกรณีนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชันอาจสนับสนุนให้มีการประกาศใช้กฎหมายที่เอื้ออำนวยต่อผลประโยชน์ของตนหรือของพวกพ้อง อาจทำให้มีอิทธิพลต่อกฎหมายฉบับหนึ่ง ๆ ว่าควรจะนำออกมาใช้หรือไม่ หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเฉพาะบางมาตราในระหว่างการพิจารณาได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่ออย่างร้ายแรงต่อการบริหารและการปกครองประเทศโดยรวม

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน

2.2.1 การทุจริตและประพฤตินมิชอบในวงราชการ

ลักษณะทั่วไปของการทุจริตและประพฤตินมิชอบในวงราชการที่จะกล่าวต่อไป นี้ได้หมายความว่า จะเป็นลักษณะของการทุจริตที่เกิดขึ้นแล้วโดยครบถ้วนทุกประการ ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีใครที่จะเปิดเผยความจริงได้อย่างชัดเจนและส่วนมากผู้คอร์รัปชันมักจะได้ประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่ายทั้งผู้ให้และผู้รับ หรือมิฉะนั้นก็สมคบกันกระทำคอร์รัปชันภายในหน่วยงานเดียวกัน ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็มักจะช่วยกันปกปิดเพื่อรักษาประโยชน์ของตนไว้ให้ยั่งยืนต่อไป ยิ่งกว่านั้นบางกรณีพอเกือบจะเป็นเรื่องยังพยายามช่วยกันกลบเกลื่อนเสียด้วยซ้ำ เว้นเสียแต่การทุจริตและประพฤตินมิชอบซึ่งเป็นไปโดยการที่ข้าราชการใช้อำนาจหน้าที่เฉพาะตัวก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้อื่น เป็นผลให้ฝ่ายที่ได้รับความเสียหายเดือดร้อนเจ็บแค้น จึงพอจะมีเป็นข่าวหรือเป็นเรื่องคึกโครม อย่างไรก็ตามแม้จะมีการปกปิดแต่บางกรณีก็ยังเว้นที่จะเป็นข่าวรั่วไหลออกมาไม่ได้จากวงการภายในแหล่งที่ปกปิดนั่นเอง หากแต่ไม่พบหลักฐานที่จะยืนยันได้เท่านั้น (จำลอง บุญณกิตติ, 2532, น. 44) จำทูล กองสาร ได้รวบรวมและแบ่งลักษณะของการคอร์รัปชันไว้เป็นประเภท ๆ โดยรวบรวมมาจากการคอร์รัปชันทั่ว ๆ ไป ตามที่ปรากฏและเปิดเผยชัดเจนได้ในวงราชการหรือในสื่อมวลชน รวมทั้งจากคำบอกเล่าจากผู้อื่น แม้ว่าในบางกรณีจะประกอบด้วยลักษณะของการกระทำในหลายลักษณะก็ตาม แต่จะถือเอาลักษณะเด่นของกรณีนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ ซึ่งอาจจำแนกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้ (จำทูล กองสาร, 2550, น. 27)

2.2.1.1 ฝ่าฝืน หลีกเลียงหรือบิดเบือนระเบียบแบบแผนหรือกฎข้อบังคับ

1) การหลีกเลียงอากรโดยแสดงราคาไม่ตรงความจริง ได้แก่ การแสดงราคาในบัญชีราคาสินค้าเป็นเท็จ เพื่อประเมินอากรให้ต่ำกว่าอัตราที่เป็นจริง โดยเจ้าพนักงานประเมินราคาและเจ้าพนักงานตีราคาสมยอมกับผู้นำเข้ารับบัญชีราคาสินค้าซึ่งแสดงราคาเท็จไว้เป็นเกณฑ์ประเมินและเรียกเก็บอากร ตลอดจนประเมินราคาต่ำกว่าความจริง โดยยอมรับเอกสารปลอมในกรณีตีราคาตามตัวอย่าง มีการเปลี่ยนแปลงได้โดยการทุจริตของเจ้าหน้าที่หลายตำแหน่ง

2) การหลีกเลียงภาษีโดยแสดงรายการสินค้าไม่ตรงความจริง ได้แก่ การแสดงรายการสินค้าไม่ตรงกับรายการจริงทำให้เสียภาษีน้อยลง โดยอาจแสดงชนิดสินค้าตราประจำสินค้าคุณภาพ ปริมาณ ขนาด ส่วนผสม เป็นเท็จเพื่อให้ประเมินภาษีต่ำกว่าอัตราที่กำหนดไว้และเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในฐานะที่จะให้ความยินยอมร่วมมือกับพ่อค้าผู้หลีกเลียงอากรได้นั้น มีหลายตำแหน่ง

3) ยอมให้มีการขนน้ำมัน ที่ยังมีได้ชำระภาษีออกจากโรงงานอุตสาหกรรมน้ำมัน โดยขนปนออกมากับน้ำมันที่ชำระภาษีแล้ว เพราะภาชนะบรรจุน้ำมันไม่มีเครื่องหมายใด ๆ ที่แสดงว่าได้เสียภาษีแล้ว ไม่ตักเตือนทักท้วงเมื่อมีการตวงน้ำมันบรรจุภาชนะน้อยกว่าที่ควร

4) ยอมให้นำแสดมป์ไม้ขีดไฟที่ใช้แล้วมาใช้อีก โดยให้ใช้แสดมป์ปลอมยอมให้โรงงานบรรจุไม้ขีดลงในกล่องน้อยกว่าที่ควร โดยไม่บอกจำนวนที่แท้จริงไว้ในฉลากยอมให้นำไม้ขีดไฟออกจากโรงงานโดยไม่ต้องเสียภาษี

5) ด้วยความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ทำการตีตราไม้ซ้าให้เป็นหลายชุด หลังจากที่ผู้ได้รับอนุญาตให้ทำการตัดฟันไม้ ตัดฟันไว้แล้วมากกว่าที่ได้รับอนุญาตจะเป็นก็ชุดก็ตาม โดยแต่ละชุดจะเลือกตัดให้มีชนิดและขนาดใกล้เคียงกันมากที่สุดในการนี้โรงเลื่อยจะจ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่ผู้ให้ความร่วมมือจนเป็นที่พอใจซึ่งอาจจะคิดเป็นรายท่อน หรือรายลูกบาศก์เมตรก็แล้วแต่จะตกลงกัน วิธีนี้เป็นวิธีที่นิยมทำกันมาก

6) เจ้าหน้าที่รับจ่ายเงินและลงบัญชี กระทำการทุจริตคอร์รัปชันโดยพยายามประวิงการจ่ายเงินชำระหนี้ตามใบสำคัญ ซึ่งได้รับไว้แล้วเป็นระยะเวลาและได้หมุนเวียน โดยนำไปจ่ายเงินตามใบสำคัญฉบับใหม่ จึงนำเงินไปชำระแก่เจ้าหน้าที่ตามใบสำคัญฉบับเก่าเรื่อยไป

2.2.1.2 จูงใจ เรียกร้อง บังคับ ช่มชู้ หน่วงเหนี่ยว หรือกลั่นแกล้งเพื่อหาประโยชน์ใส่ตนหรือพวกพ้อง

1) การคอร์รัปชันเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ตามสถานที่ราชการบางแห่งเจ้าหน้าที่อาจจะรับสินบนทางอ้อมโดยใช้คนกลางเป็นหน้าม้าที่รู้จักขอบพอกันเป็นสื่อด้วยการให้คนกลางคอยเสนอให้บริการแก่ประชาชนที่มาติดต่อและคนกลางนั่นเองจะเป็นผู้เรียกร้องเก็บเงินจากผู้มาติดต่อแล้วนำไปแบ่งกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับคนกลาง ซึ่งเจ้าหน้าที่จะให้ค่าบริการแก่คนกลางรวดเร็วเรียบร้อยเป็นพิเศษ หากประชาชนเข้าติดต่อโดยตรงกับเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่จะกลั่นหน่วงเหนี่ยวไม่ให้ความสะดวก

เท่าที่ควรเหมือนให้คนกลางทำให้ประชาชนจำต้องเสียเงินไปโดยมิชอบ แต่ทั้งนี้อาจจะรับสินบนโดยตรงไม่ต้องอาศัยคนกลางก็มี นอกจากนั้นในกรณีเข้าเมืองนอกโควตาเจ้าหน้าที่โดยตรงอาจไม่ได้รับสินบนเลย แต่จำต้องดำเนินการให้เพราะผู้มีอิทธิพลในวงราชการไปติดต่อโดยผู้มีอิทธิพลนั้น ๆ เป็นผู้รับสินบนเสียเองก็อาจมีได้

2) เมื่อมีประชาชนมาติดต่อ เจ้าหน้าที่อาจจะแก้งหน่วงเหนี่ยวหรือไม่ก็ดูว่าเอาว่าเอกสารหลักฐานยังไม่ถูกต้องสมบูรณ์ให้ไปทำมาใหม่ต้องเที่ยวไปเที่ยวมาจนน่าเบื่อก็ยังไม่ทราบว่าจะอย่างไร จึงจะถูกต้องสมบูรณ์ เมื่อสบโอกาสเจ้าหน้าที่จะไปติดต่อยังสถานที่อยู่หรือร้านค้าของผู้ที่มาติดต่อเอง แล้วรับจะช่วยเหลือแถมงินเป็นข้อแม้เอาไว้ นั่นคือ สินบน จนเจ้าหน้าที่พอใจแล้วจึงจัดการบริการให้ได้อย่างเรียบร้อย

3) เมื่อมีประชาชนมาติดต่อซึ่งส่วนมากต้องเขียนคำร้องแต่เนื่องด้วยผู้ติดต่อไม่เข้าใจเขียน เจ้าหน้าที่รับเขียนให้แต่เรียกเก็บเงินเป็นค่าอากรแสตมป์เกินอัตรา นอกจากนั้นในบางกรณี เช่น การขึ้นทะเบียนทหารกองเกินเมื่อชายฉกรรจ์มีอายุครบ 17 ปี เจ้าหน้าที่ก็จะแก้ง หน่วงเหนี่ยวต่าง ๆ นานา กล่าวคือ หลักฐานทะเบียนบ้านคาดเคลื่อนบ้าง ชื่อสะกดการันต์ คลาดเคลื่อนบ้างให้ไปนำบิดา มารดามายืนยันบ้าง ฯลฯ จนระยะเวลาล่วงไปมากที่จะชูเอาความผิดได้ จึงเรียกรับสินบนเป็นการช่วยเหลือให้พ้นผิด

4) เจ้าหน้าที่จรรยาพยายามจับกุมผู้ขับขี่รถยนต์ยานพาหนะและตั้งข้อหาต่าง ๆ จะเอาผิดกับผู้ขับขี่ให้ได้ เมื่อผู้ขับขี่ยอมเสียเงินให้ก็ป็นอันเลิกแล้วกันไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้แก่ รถแท็กซี่ ฯลฯ

5) เมื่อผู้ขับขี่รถแท็กซี่โดยสารกระทำผิดกฎจราจร แทนที่เจ้าหน้าที่จะออกไปสั่งกับยึดใบขับขี่ไว้ แล้วให้มาพบเมื่อได้ส่งผู้โดยสารแล้ว ซึ่งมักต้องมีเงินมาให้จึงจะคืนใบขับขี่ให้

6) โดยใช้พระราชบัญญัติจราจรในทางหลวงจับกุมผู้กระทำผิดแล้วตั้งศาลเตี้ยปรับเข้ากระเปาตนเอง

7) เจ้าหน้าที่จราจรใช้อำนาจหน้าที่ในการมิชอบ กล่าวคือ เมื่อใช้รถรับจ้างเป็นพาหนะแล้วไม่ชำระค่าโดยสาร คนขับรถไม่กล้าเรียกร้องเงินเพราะเกรงจะเป็นภัยแก่ตัวเอง เช่น หว่าเราห้ามล้อไม่ดี หรือไม่ก็แต่งกายไม่เรียบร้อย ฯลฯ เป็นต้น

8) เป็นที่รู้กันทั่วไปในระหว่างเจ้าของรถบรรทุกหรือคนขับรถบรรทุกว่า เมื่อผ่านด่านตรวจจะต้องนำเงินลงไปให้เจ้าหน้าที่คันละ 10 - 20 บาท แล้วแต่ขนาดรถวิธีให้ใช้สอดเงินไว้ในใบขับขี่ยื่นให้ตรวจ หรือไม่ก็มุดมุนาดยอมตั้งไว้เพื่อให้คนรถลงไปใส่เงิน เรียกว่าลงไปกินน้ำ

9) ในบางกรณีอาจมีการตกลงกับเจ้าหน้าที่ของรถที่มีรถบรรทุกมาก ๆ โดยให้นำเงินมาเสียเป็นรายเดือน วิธีนี้มักจะ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่

2.2.1.3 สมยอม รู้เห็นเป็นใจ เพิกเฉย หรือละเว้นการกระทำในการที่ต้องปฏิบัติ หรือรับผิดชอบตามหน้าที่

1) พนักงานสอบสวนรับสินบนเพื่อแปลงรูปคดีจากหนักให้เป็นเบา หรือทำหลักฐานให้อ่อนเพื่อให้ัยการสั่งไม่ฟ้อง หรือเพื่อให้ศาลยกฟ้องผู้กระทำผิด

2) ปลอ่ยปละละเลยไม่ตรวจตรา หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัด หรือให้ความคุ้มครองสถานที่ประกอบธุรกิจในทางที่ผิดกฎหมายด้วยการปฏิบัติดังกล่าวทำให้เจ้าหน้าที่ได้รับผลประโยชน์ หรือโดยการรับสินบน เช่น ปลอ่ยให้สถานบริการต่าง ๆ อาจเป็นไนต์คลับ สถานอาบอบนวด บ่อนการพนัน แหล่งค้าประเวณีเปิดดำเนินการเกินกว่าระยะเวลาที่ทางการกำหนดหรือดำเนินการได้ทั้งที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

3) เจ้าหน้าที่ทุจริตปลอ่ยตัวผู้กระทำผิด เช่น ในกรณีการจับกุมผู้ต้องหาเล่นการพนัน เมื่อได้รับเงินสินบนก็เลิกทำการจับกุมปลอ่ยตัวผู้ต้องหาไป

4) เจ้าหน้าที่เลี้ยงอ้นธพาลไว้โดยอ้างว่าเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนจับกุม แต่ในทางปฏิบัติปลอ่ยให้อันธพาลเหล่านั้นเที่ยวลักขโมยริตไถชาวบ้านแล้วแบ่งปันผลประโยชน์กันและกัน ต่อเมื่อมีเจ้าทุกข์รายสำคัญและเพื่อความดีความชอบของเจ้าหน้าที่จึงตกลงสมยอมให้มีการจับกุมหรือไม่ก็แสร้งว่าสามารถสืบทราบแหล่งที่ซ่อนของที่ลักขโมยไปแล้วนำส่งของมาคืนเจ้าทรัพย์ได้ แต่จับตัวคนร้ายไม่ได้

5) เจ้าหน้าที่สรรพากรไปทำบัญชีให้บริษัทห้างร้าน นอกเวลาราชการโดยตกลงกันว่าถ้าเจ้าหน้าที่สรรพากรนั้น ๆ ประหยัดเงินที่ต้องเสียภาษีอากรให้แก่รัฐได้ระหว่างจำนวนเงินเท่านั้น บาทถึงเท่านั้นบาท เจ้าหน้าที่คนนั้นจะได้เงินตอบแทนเป็นเท่านั้นเปอร์เซ็นต์ถ้าประหยัดได้มากจะได้เปอร์เซ็นต์มากขึ้นอีกตามลำดับ เจ้าหน้าที่สรรพากรดังกล่าวจะทำบัญชีขึ้นสองชุด บัญชีรับซึ่งเป็นบัญชีบันทึกรายการจริง ๆ ชุดหนึ่ง และบัญชีที่จะต้องทำตาม พ.ร.บ. อีกชุดหนึ่ง เพื่อนำยอดเงินส่วนที่ประหยัดได้มาคิดเปอร์เซ็นต์แบ่งกัน

6) ลักลอบตัดไม้ผิดป่าผิดแปลงจากที่ได้รับอนุญาตด้วยความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ ตีตราไม้กับเจ้าของโรงเลื่อย เมื่อได้รับอนุญาตให้ทำไม้ ณ ที่ใด หรือนอกเขตป่าโครงการใดแต่ป่าตามที่ได้รับอนุญาตนั้นมักจะถูกลักลอบตัดไปก่อนแล้วผู้ทำไม้จะเข้าไปตัดเอาจากป่าอื่น แม้ป่าในโครงการก็มีได้หวั่นเกรงเพราะถือว่ามีเจ้าหน้าที่ป่าไม้ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวก นอกจากจะผิดป่าผิดแปลงแล้วยังอาจตัดไม้ผิดประเภทด้วย เมื่อปรากฏการกระทำผิดขึ้นผู้ทำไม้จะโทษเจ้าหน้าที่ป่าไม้ซึ่งสมยอมกัน เจ้าหน้าที่ป่าไม้ก็อาจอ้างว่าไม่ทราบแนวเขตป่าที่แน่นอน เพราะพิจารณาจากแผนที่จึงเป็นการบกพร่องพลอเรามีโทษเพียงกระทำผิดวินัยเป็นผลให้ไม้ในป่าทั่วไปถูกลักลอบตัดกันอย่างมหาศาล เจ้าหน้าที่ป่าไม้อาจได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างงาม

7) ลักลอบส่งแร่ออกไปนอกราชอาณาจักร การลักลอบส่งออกส่วนมากเกิดจากนายเหมืองที่ขุดแร่ได้เกินโควตาที่ได้รับอนุญาตให้ขุดและให้ส่งออก เมื่อส่งออกไม่ได้โดยชอบด้วยกฎหมายก็ทำการลักลอบส่งออกโดยเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนรู้เห็นด้วย โดยใช้ใบอนุญาตขนแร่หรือหนังสือกำกับน้ำแร่เคลื่อนที่ฉบับเดียวทำการขนย้ายหลายครั้ง ทำการขนย้ายแร่เกินจำนวนที่ระบุไว้ในใบอนุญาตทำการขนย้ายหรือส่งแร่ไม่ตรงตามชนิดหรือลักษณะที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ทำการขนย้ายหรือส่งแร่ไม่ตรงตามชนิดหรือลักษณะที่ระบุไว้ในใบอนุญาต เช่น ใบอนุญาตระบุให้ขนย้ายซีแร่แต่เวลาจริง ๆ กลับทำการขนเนื้อแร่ยิ่งกว่านั้นก็ถือทำการลักลอบขนแร่โดยไม่มีเอกสารใด ๆ คุ่มครองเลย

8) เจ้าพนักงานที่ดินทุจริตโดยร่วมมือกับผู้ปลอมตัวไปขอรับใบแทนโฉนดเมื่อผู้ปลอมตัวไปอ้างกับเจ้าพนักงานที่ดินว่าโฉนดที่ดินเดิมชำรุดใช้ไม่ได้ขอรับใบแทนใหม่ เจ้าพนักงานที่ดินทราบดีว่าเป็นตัวปลอมแต่สมรู้ร่วมคิดกันออกใบแทนไปให้ ซึ่งผู้รับใบแทนสามารถนำไปจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมต่าง ๆ ได้

9) เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ใช้อำนาจหน้าที่สั่งการให้เจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยงดเว้นการตรวจรถของพ่อค้าหรือเจ้าของรถบางราย โดยได้รับเงินตอบแทนจากพ่อค้าหรือเจ้าของรถเป็นประจำ ในกรณีนี้เจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยอาจได้รับเงินส่วนแบ่งหรือไม่ก็ได้

2.2.1.4 ยักยอก เบียดบัง ซึ่งทรัพย์สินของทางราชการ

1) เมื่อเจ้าหน้าที่ยักยอกเอาของกลางมาเป็นของตนเอง เช่น เข้าดำเนินการจับกุมผู้เล่นการพนันได้แล้ว พร้อมด้วยเงินของกลางแทนที่จะนำเงินส่งหลวงทั้งหมดกลับยักยอกไว้บางส่วน

2) การคอร์รัปชันเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่เบียดบังทรัพย์สินของทางราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคพัฒนานี้ เช่น ได้รับเงินงบประมาณให้มาสร้างถนน เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเป็นผู้รับเงินไปจ่ายเงินโดยไม่มีการประมูลผู้รับเหมาก่อสร้างถนนรู้กันกับเจ้าหน้าที่ที่ออกใบสำคัญรับเงินให้เต็มจำนวน แต่รับเงินเพียงเท่าที่ทำ คือ ทำน้อยกว่าเงินตามใบสำคัญ หากคนรับทำคนใดไม่ร่วมมือด้วยต่อไปก็จะได้ไม่ทำ ฉะนั้นจะสังเกตเห็นได้ว่าคนไหนเป็นคนที่เคยรับทำ เช่น ถมลูกรัง คนนั้นมักจะได้รับการทำเป็นประจำ นอกจากนั้นเงินปุ๋ยก็ดี เงินค่าซื้อพันธุ์หมูกัดดี หรือเงินค่าซื้อพันธุ์พืชผักผลไม้ก็ดี จะเป็นกุศลแก่ผู้คนราษฎร ถ้าหากที่ใดจะพอจะมีของไปให้บ้างแม้จะไม่เต็มจำนวนบางแห่งไม่มีสิ่งของไปถึงมือประชาชนเลยแต่มีหลักฐานแสดง

3) ยักยอกเงินค่าภาคหลวงและค่าบำรุงป่า การยักยอกเงินค่าภาคหลวงและค่าบำรุงป่านั้น เจ้าพนักงานป่าไม้กระทำได้โดยการออกใบเสร็จรับเงินในต้นข้าวและสำเนาใบเสร็จรับเงินไม่ตรงกัน โดยเขียนจำนวนเงินในปลายข้าวให้ตรงกับจำนวนเงินที่รับชำระแล้วมอบให้ผู้ชำระไป ส่วนที่ต้นข้าวและสำเนาที่ปรากฏอยู่ก็เขียนให้น้อยกว่าจำนวนที่ชำระจริงยักยอกเงินส่วนที่เหลือไปเป็นส่วนตัว บางรายก็ทำใบเสร็จสองชุด คือ ทำไว้เป็นหลักฐานให้แก่ทางราชการชุดหนึ่ง ซึ่งปรากฏจำนวนเงินน้อยกว่าที่รับจริง ซึ่งเขียนไว้ในครั้งแรกเมื่อมีผู้มาชำระการที่เจ้าหน้าที่ทำได้เช่นนี้ เพราะขาดระบบการตรวจสอบ

ควบคุมให้รัดกุมจึงไม่ค่อยจะปรากฏตัวผู้กระทำผิด ซึ่งจะเห็นได้ว่าปีหนึ่ง ๆ เงินของแผ่นดินอาจรั่วไหลไปไม่น้อย ในการดำเนินการทุจริตคอร์รัปชันของพนักงานเจ้าหน้าที่ในทำนองเดียวกันนี้

4) ยักยอกเงินภาษีรถยนต์และค่าใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับทะเบียนยานพาหนะและรักษาลายมือชื่อบังคับบัญชา เมื่อได้รับเงินจากเจ้าของรถยนต์ไว้แล้ว ก็ออกไปเสิร์ฟเงินต่อทะเบียนในสมุดคู่มือในทะเบียนรถยนต์ หรือใบขับขี่ชื่อออกแผ่นป้ายวงกลม ให้เจ้าของรถยนต์ไปโดยปลอมลายมือชื่อในทะเบียน แต่ไม่นำมาลงในสมุดทะเบียนที่เก็บไว้เป็นหลักฐานที่สำนักงาน

5) เมื่อผู้ขับขี่ยานพาหนะปฏิบัติผิดกฎจราจร แทนที่เจ้าหน้าที่จราจรจะจับกุมเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายที่สถานีตำรวจแล้วนำรายได้ส่งหลวง กลับทุจริตคอร์รัปชันรับเงินสินบน ซึ่งต่ำกว่าค่าปรับเข้าเป็นประโยชน์ตน

6) เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับจ่ายเงินและควบคุมการจัดทำบัญชีได้ทุจริตคอร์รัปชัน โดยแสดงยอดเงินสดคงเหลือในบัญชีเงินสดไว้ไม่ตรงตามความเป็นจริง แล้วยักยอกเงินไปเป็นสมบัติส่วนตัว

2.2.1.5 ปลอมแปลง หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นเท็จ

1) เมื่อสรรพากรได้รับการร้องเรียนว่ามีการหลบเลี่ยงภาษีเกิดขึ้นที่ใดจะส่งเจ้าหน้าที่ออกไปสืบสวน เจ้าหน้าที่อาจจะไปตกลงกับฝ่ายหลบเลี่ยงภาษีรับเงินสินบนแล้วรายงานเท็จมายังผู้บังคับบัญชาด้วยประการต่าง ๆ

2) โดยการรับสินบนจากเจ้าของรถบรรทุกแล้วใช้เล่ห์เหลี่ยมในการขังมิให้ผิดกฎหมาย ให้ล้อทักตราขังข้างเดียวด้านตราขังลดน้ำหนักให้อยู่ในเกณฑ์ ฯลฯ

3) ผู้คอร์รัปชันมีหน้าที่จ่ายเงินค่าแรงงานแก่คนงานที่มีจำนวนมากถือโอกาสเพิ่มจำนวนคนงานโดยไม่มีตัวจริงและปลอมลายมือรับเงินเป็นประโยชน์ตน

2.2.1.6 มีผลประโยชน์ร่วมในกิจการบางประเภทที่สามารถใช้อำนาจหน้าที่ของตนบันดาลประโยชน์ได้

1) ใช้สิทธิอนุมัติจ่ายเงินเต็มตามอำนาจที่ทางราชการมอบหมายให้โดยวิธีการสืบราคาหรือประมูลราคาโดยใช้บริษัทพวกพ้องหรือจ้างบริษัทอื่นมาประมูลเป็นพิธี เพื่อจะนำเงินหลวงออกมาแล้วจ่ายให้แก่บริษัทที่ส่งของไปตามราคาจริงยักยอกส่วนเกินไว้ หรือสมรู้มาแบ่งสรรปันส่วนกัน

2) รับเงินค่านายหน้า เมื่อมีการจัดซื้อของใช้ราชการ โดยมีเงื่อนไขเพียงขอให้ซื้อที่ร้านนั้น การตั้งกรรมการสืบราคาย่อมไม่เป็นผลในกรณีนี้ เพราะผู้ขายยอมบอกราคาแก่ผู้สืบราคา เท่ากับราคาของจริงด้วยการบอกเปอร์เซ็นต์ที่จะหักค่านายหน้าไว้แล้ว

สรุปได้ว่า การคอร์ปชั่นในวงราชการราษฎรผู้เกี่ยวข้องในกรณีนั้น ๆ จะเป็นผู้รู้เห็นสมยอม หรือสมคบในการกระทำการคอร์ปชั่นอยู่ด้วย

1. การพิจารณาความหมายของการฉ้อราษฎร์บังหลวงตามนัยแห่งพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบแห่งชาติ

ในการวิเคราะห์เพื่อหาความหมายของการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ คำว่า “การทุจริต” ได้ถือเอาความหมายของคำว่า “โดยทุจริต” ตามประมวลกฎหมายอาญา คือ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ส่วนคำว่า “ประพฤติมิชอบ” คือ การที่ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือมีตำแหน่งหน้าที่ในทางที่มีชอบอันเป็นเรื่องที่มีใช้การทุจริต ทั้งนี้รวมถึงกรณีร้ายแรงผิดปกติและไม่สามารถแสดงได้ว่าร้ายชัดขึ้นในทางที่ชอบด้วย สำหรับคำว่า “ในวงราชการ” นั้น พิจารณาจากการกระทำของตัวบุคคล อันได้แก่ ผู้ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติ ป.ป.ช. และการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาว่าตามสภาพของกิจการงานราชการนั้นอยู่ในวัตถุประสงค์ของส่วนราชการหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้หรือไม่และหน้าที่ราชการที่มีอยู่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นมีประการใด ซึ่งรวมถึงกรณีโอกาสที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่ใช้โอกาสนั้นกระทำการในกิจการซึ่งตนมิใช่เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบด้วย อย่างไรก็ตามในเรื่องที่เป็นส่วนตัวหรือที่เกี่ยวกับศีลธรรม เช่น การคบชู้ สู้สาว การประพฤติตนเสเพล การมีหนี้สินล้นพ้นตัว การไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการ การละทิ้ง หรือขาดราชการ ฯลฯ ไม่อยู่ในความหมายของคำว่า “ประพฤติมิชอบในวงราชการ” ตามพระราชบัญญัติ ป.ป.ช. เพราะความผิดเหล่านี้เป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการ และเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาที่จะดำเนินการลงโทษได้อยู่แล้ว

ดังนั้น จึงอาจสรุปความหมายของ “การทุจริตในวงราชการ” ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบแห่งชาติ จึงอาจจะสรุปได้ว่า การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการหรือละเว้นการกระทำอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ดังกล่าวนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น และรวมถึงกรณีอาศัยโอกาสที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่ใช้โอกาสนั้นแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น ในกิจการซึ่งตนมิใช่เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบด้วยสำหรับ “การประพฤติมิชอบในวงราชการ” หมายความว่า “การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือมีตำแหน่งหน้าที่ในทางที่มีชอบ แม้ว่าการดังกล่าวมิใช่เป็นการทุจริตตามกฎหมายอาญาหรือกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการ ทั้งนี้รวมถึงกรณีร้ายแรงผิดปกติและไม่สามารถแสดงว่าร้ายชัดขึ้นในทางที่ชอบด้วย”

2. การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการตามพระราชบัญญัติ ป.ป.ช. ตามปกติแล้ว เป็นความผิดตามกฎหมายที่มีโทษทางอาญาและ / หรือกฎหมายระเบียบข้าราชการที่มีโทษทางวินัย ซึ่งจะเป็นความผิดตามกฎหมายใดนั้นขึ้นอยู่กับว่าได้กระทำโดยเจตนาอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่มีโทษทางอาญาหรือไม่ ถ้าเป็นก็เป็นการกระทำผิดตามกฎหมายอาญา หากเป็นเพียงแต่ฝ่าฝืนกฎหมาย แต่เป็นกฎหมายที่ไม่มีโทษทางอาญาหรือฝ่าฝืนระเบียบแบบแผนข้อบังคับหรือคำสั่งของทางราชการ ที่ชอบด้วยกฎหมายก็อาจเป็นความผิดเพียงทางวินัย อย่างไรก็ตามหากเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา จนได้รับโทษถึงที่สุดให้จำคุกก็มักจะเป็นความผิดทางวินัยด้วย ทั้งนี้เพราะกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการเกือบทุกฉบับจะมีบทบัญญัติไว้

3. ความหมายในทางกฎหมายของการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เมื่อได้ทำการศึกษาในลำดับต่อมา โดยศึกษาเปรียบเทียบกับความหมายของพฤติกรรมที่ถือว่าเป็นการคอร์รัปชัน ตามความหมายของกฎหมายบางประเทศ ซึ่งมีลักษณะเป็นกฎหมายพิเศษในลักษณะเดียวกันกับพระราชบัญญัติ ป.ป.ช. ของไทย กฎหมายของประเทศเหล่านั้น ได้แก่ กฎหมายของอังกฤษ สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ อินเดีย จีน และเกาหลีใต้ ปรากฏว่าความหมายของการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ตามพระราชบัญญัติ ป.ป.ช. ที่ได้ศึกษามาแล้วมีความครอบคลุมการกระทำผิดคล้ายคลึงกับกฎหมาย ต่างประเทศข้างต้น ซึ่งสำหรับกฎหมายต่างประเทศดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นกฎหมายที่บัญญัติ ถึงความผิดเกี่ยวกับการทุจริตเป็นส่วนใหญ่ เพราะเป็นเรื่องทรัพย์สินและผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ในกฎหมายของบางประเทศมีหลักการบางอย่างที่ไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายของไทย โดยตรงทั้งทางอาญาและทางวินัย เช่น ในกฎหมายอังกฤษ มีบทบัญญัติความผิดในการซื้อขาย ต่อรอง ราคา เพื่อตำแหน่งหน้าที่สาธารณะการขายตำแหน่งในกองทัพด้วยการติดต่อช่วยเหลือหรือยินยอมขาย หรือซื้อให้หรือรับสิ่งตอบแทนอันมีค่าในการเลื่อนตำแหน่งหรือการปลดออกจากกองทัพหรือการจ้างใด ๆ ในกองทัพ ซึ่งในลักษณะความผิดดังกล่าวเรื่องที่มีทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่ อันเห็นได้ว่าเป็นไปโดยมิชอบอาจถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยทุจริตตามนัยประมวลกฎหมาย อาญาและกฎหมายอาญาอื่น ๆ อยู่แล้ว นอกจากนี้ในกฎหมายสาธารณรัฐจีนที่มีบทบัญญัติให้ผู้บังคับบัญชา ของผู้กระทำความผิดที่รู้เห็นหรือปกปิดการกระทำผิดของผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นความผิดอาญาด้วย ปรากฏว่าในหลักการนี้ไม่มีบทบัญญัติให้เป็นความผิดอาญาในกฎหมายของไทย ดังนั้นการที่ผู้บังคับบัญชา ได้กระทำการดังกล่าวจึงไม่ถือว่าเป็นความผิดอาญาแต่อย่างไรก็ตามอาจเป็นความผิดทางวินัยได้ ทั้งนี้เนื่องจากว่ากฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการเกือบทุกฉบับได้มีบทบัญญัติให้ผู้บังคับบัญชา ได้ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ปฏิบัติตามวินัยเคร่งครัดอยู่เสมอและเมื่อรู้ว่าผู้ใต้บังคับบัญชาได้ส่งเสริม ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ปฏิบัติตามวินัยเคร่งครัดอยู่เสมอ และเมื่อรู้ว่าผู้ใต้บังคับบัญชาคนใดกระทำความ ผิดวินัยจะต้องดำเนินการทางวินัยทันที ดังนั้นจึงว่าเป็นหลักการที่เพียงพอแล้ว

4. สำหรับเรื่องการรับสินน้ำใจ สินจ้างรางวัล ในกฎหมายสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ ปรากฏว่าในกฎหมายของไทย อันได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายที่มีโทษทางอาญาอื่น ๆ ก็มีบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานรับสินบนอยู่แล้ว เช่น ในมาตรา 149 แห่งประมวลกฎหมายอาญา โดยไม่จำกัดสินบนนั้นจะมีมูลค่ามากน้อยเพียงใดอย่างไรก็ตามในกรณีที่เป็นกรับสินน้ำใจ ซึ่งไม่ได้ก่อให้เกิดการกระทำผิดขึ้นหรือเป็นการรับตามประเพณี ปรากฏว่ากฎหมายฟิลิปปินส์ได้บัญญัติให้เป็นความผิดในกรณีที่มีมูลค่าเกินสมควรนั้นตามกฎหมายไทยไม่ได้บัญญัติไว้เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอาญาอื่น ๆ กรณีอาจเป็นเรื่องความผิดทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการได้โดยถือว่าเป็นการประพฤติชั่ว ทั้งนี้ ก็ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นราย ๆ ไป โดยอาศัยความรู้สึกของมวลชนและประเพณีแห่งวิชาชีพประกอบด้วย

ดังนั้น เมื่อพิจารณาในแง่ของกฎหมายแล้ว ความหมายของการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในวงราชการมีความหมายครอบคลุมการกระทำความผิดได้สมบูรณ์พอสมควร เมื่อเปรียบเทียบกับความหมายการกระทำในประเทศต่าง ๆ ในเรื่องการใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงานอันนำไปสู่การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ปรากฏว่าผู้เป็นเจ้าพนักงานนั้นเป็นผู้ที่มีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งสรุปแล้วจะมีอำนาจและหน้าที่อยู่ 2 ประการ คือ อำนาจหน้าที่ในการควบคุมตรวจตราดูแลการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งของทางราชการ และอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต ผ่อนผัน การดำเนินกิจการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ อำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานดังกล่าวมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชาชนโดยทั่วไป

5. ในบรรดาอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานมีอยู่ประการหนึ่งเรียกว่า “อำนาจใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงาน” ซึ่งเป็นสิ่งที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือทางอ้อม ทั้งนี้เพื่อให้เจ้าพนักงานได้ใช้ดุลยพินิจนี้อำนวยความสะดวกธรรมเป็นการเฉพาะกรณีให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าอำนาจใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงานนี้เองที่เป็นมูลเหตุที่สำคัญอันนำไปสู่การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ โดยแยกพิจารณาได้เป็นการใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงานอันนำไปสู่การทุจริตในวงราชการและการใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงานอันนำไปสู่การประพฤติมิชอบในวงราชการ

6. การใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงานอันนำไปสู่การทุจริตในวงราชการ หมายถึง การที่เจ้าพนักงานใช้ดุลยพินิจโดยทุจริต คือ แสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งในลักษณะนี้การใช้ดุลยพินิจเป็นข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งของการทุจริตในวงราชการสำหรับการใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงานอันนำไปสู่การประพฤติมิชอบในวงราชการนั้น หมายถึง การใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงานที่สุจริต ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ แล้วต่อมาได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ในทางที่มิชอบ คือ ไม่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ รองรับไว้ ในลักษณะนี้การใช้ดุลยพินิจจึงมิใช่เป็นการประพฤติมิชอบโดยตรงเหมือนการใช้ดุลยพินิจโดยทุจริต

7. เมื่อพิจารณาแล้วการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานซึ่งถือว่าเป็นอำนาจอย่างหนึ่งในตำแหน่งหน้าที่อันจะนำไปสู่การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ จึงมีสาเหตุจากการที่มีตำแหน่งหน้าที่เอื้ออำนวยให้กระทำผิด ทั้งนี้เนื่องจากการที่กฎหมายได้มีการบัญญัติให้เจ้าพนักงานได้มีอำนาจใช้ดุลพินิจได้ไม่มากนักน้อยและนอกจากนี้ ในกรณีการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานอันนำไปสู่การทุจริตในวงราชการ ยังพบว่ามิมีมูลเหตุ หรือสาเหตุที่กฎหมาย หรือระเบียบมีช่องว่าง หรือบกพร่องอยู่ด้วย เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 38(1) และ (2) มาตรา 142 พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 และมีแก้ไขเพิ่มเติมที่ไม่มีการวางระเบียบปฏิบัติราชการกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติให้เสร็จตามกำหนดเวลา ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่จะทำเรื่องให้ช้าหรือเร็วก็ได้หรืออย่าง เช่น ประมวลกฎหมายที่ดิน ประมวลกฎหมายรัชฎาการที่ไม่มีการวางระเบียบจำกัดการใช้ดุลพินิจทำให้มีช่องทางให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจอันนำไปสู่การทุจริตในวงราชการได้

2.2.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและการครองชีพ

นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นว่า การคอร์รัปชันนั้นสืบเนื่องมาจาก รายได้ไม่ได้สัดส่วนกับการครองชีพ รายได้เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาคอร์รัปชันสาเหตุอย่างหนึ่ง เนื่องจากสภาพสังคมไทยทุกสมัยมีปัญหาด้านความแตกต่างในฐานะของบุคคล การดิ้นรนต่อสู้จึงไม่มีขอบเขตว่าสุจริตหรือทุจริต รายรับของข้าราชการไทยโดยเฉพาะข้าราชการระดับล่างต่ำมากขณะที่ค่าครองชีพสูงขึ้นเรื่อย ๆ ข้าราชการต้องต่อสู้ดิ้นรน เพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัวประกอบกับนักธุรกิจมักตัดความรำคาญจนกลายเป็นธรรมเนียมว่าเวลาไปติดต่อกับราชการต้องมีสินบนไปให้ การเกิดโครงการใหญ่ ๆ ของรัฐจำนวนมากเป็นการทำให้ข้าราชการและพ่อค้านักธุรกิจร่วมมือกันหาผลประโยชน์ รวมทั้งเมื่อจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น แต่ทรัพยากรของชาติมีจำกัด จึงได้มีบุคคลวิ่งเต้นกันมากและก่อให้เกิดการทุจริตขึ้นในวงราชการ (สภาวิจัยแห่งชาติ, 2509, น. 28 - 31) อย่างไรก็ตาม ได้มีนักวิชาการหลายท่านไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้ โดยเห็นว่าไม่เป็นจริงเสมอไป กล่าวคือ ยังมีผู้ที่ยากจนอีกจำนวนไม่น้อยที่บำเพ็ญตนน่านับถือ แม้จะยากจนก็อยู่ตามประสายากจนตรงกันข้ามกับคนมั่งมีบางคนกลับทำการคอร์รัปชันอย่างปราศจากความอับอาย (ธานินทร์ กรัยวิเชียร, 2510, น. 4)

2.2.3 ปัจจัยทางการเมือง

สภาวิจัยแห่งชาติ (2509, น. 28 - 31) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเมืองเป็นสาเหตุหนึ่งของการคอร์รัปชัน ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ทำให้เกิดนักการเมือง นักการเมืองหลายคนใช้อำนาจในทางแสวงหาประโยชน์ก่อให้เกิดการทุจริตในวงราชการอย่างกว้างขวาง
2. ระบบพรรคการเมืองทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันแสวงหาผลประโยชน์กลายเป็นการหากินแบบเป็นกลุ่ม

3. มีการประมุขตัวนักการเมืองพรรคอื่นที่ทำตัวดี หรือเป็นนักพูด จนมีคำพูดเปรียบเทียบกับในครั้งหนึ่งว่าถ้ามีเงินก็คงซื้อนักการเมืองได้เกือบทั้งสภาและสามารถเป็นรัฐบาลได้ตลอดกาล

เกริกไกร จิระแพทย์ (2520, น. 63 - 65) กล่าวถึง การเมืองที่มีผลต่อของการคอร์รัปชันไว้ว่า ประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลไม่ได้เป็นไปตามกฎเกณฑ์การได้มาซึ่งอำนาจไม่ได้เป็นไปตามทำนองคลองธรรม เรียกว่า การเมืองไม่มีเสถียรภาพทำให้นักการเมืองเกิดทัศนคติต้องคอร์รัปชันเพื่อถอนทุนค่าใช้จ่ายเลือกตั้ง

การไม่มีเงินช่วยเหลือสนับสนุนการเลือกตั้งทำให้นักการเมืองที่ซื่อสัตย์สุจริตต้องเลือกที่จะกลายเป็นคนยากจนหรือทิ้งเวทีการเมืองไปแต่นักการเมืองที่ไม่สุจริตก็เข้าหาการคอร์รัปชันและเนื่องจากต้องใช้เงินหาเสียงมากผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงต้องหาความช่วยเหลือจากภายนอก ซึ่งการที่กลุ่มต่าง ๆ ที่มีเงินมากหาได้ยาก จึงเปิดโอกาสให้นักธุรกิจที่ร่ำรวยเข้ามาทำหน้าที่แทนกลุ่มต่าง ๆ นักธุรกิจชั้นสูงสร้างความสัมพันธ์กับผู้บริหารประเทศและ ผู้แทนราษฎร โดยอาศัยเงินเป็นสินน้ำใจมากที่สุด

2.2.4 ปัจจัยจากสภาพแวดล้อมทางสังคม

เกริกไกร จิระแพทย์ (2520, น. 6 - 67) กล่าวว่า การพิจารณามูลเหตุของการคอร์รัปชันจะต้องมีการนำธรรมเนียมของสังคมมาพิจารณาด้วย เช่น มีการเปรียบเทียบว่าในแอฟริกามีการคอร์รัปชันมากกว่าเคนมาร์กก็เพราะชาวแอฟริกาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เห็นการคอร์รัปชันเป็นสิ่งธรรมดาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันอย่างหนึ่ง ไม่ถือว่าการคอร์รัปชันเป็นสิ่งชั่วร้าย ในปี 2514 รัฐมนตรีของมาเลเซีย คนหนึ่งถูกจับได้ว่ารับสินบนแทนที่ประชาชนจะรู้สึกรังเกียจกลับแสดงความสงสารและเห็นใจที่รัฐมนตรี ผู้นั้นทำได้ไม่แนบเนียนพอ เป็นต้น

สังคมไทยแต่เดิมมีคุณลักษณะที่แสดงความเป็นปฏิปักษ์ต่อการทุจริตในวงราชการอย่างมาก แต่ในปัจจุบันความนิยมในวัตถุมีอิทธิพลสูงมากขึ้น คุณธรรมของคนลดน้อยลงตามลำดับจากจิตใจประชาชน มีการเอาแบบอย่างกันในทางสังคมที่กินอยู่ฟุ่มเฟือยและไม่ถือว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่น่าอับอายหรือเสียหาย ถ้ามีเงินสังคมไทยทุกแห่งถือว่าเงินเท่านั้นสำคัญที่สุดในสังคมยุคนี้ ยิ่งโกงยิ่งมีเกียรติมีสมัครพรรคพวกมาก (สภาวิจัยแห่งชาติ, 2509, น. 41) และเนื่องจากสังคมไทยยังฝังแน่นอยู่ในระบบ “เจ้าขุนมูลนาย” ราชการลัทธิกรง ข้าราชการและผู้มียศศักดิ์สูงแม้ราษฎรจะรู้ว่าข้าราชการคนนี้ทุจริตก็ยกแคร่พ กราบไหว้อยู่เช่นเดิม (สภาวิจัยแห่งชาติ, 2509, น. 42) นอกจากนี้การที่ประชาชนขาดความรู้ ไม่ทราบวิธีที่จะติดต่อเจ้าพนักงาน จึงเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ถือโอกาสจากความโง่เขลาเบ้าปัญญาเรียกเอาเงินทองอยู่เสมอ (เกริกไกร จิระแพทย์, 2520, น. 67) และการกระทบระหว่างขนบธรรมเนียมดั้งเดิมกับวิธีการปกครองแบบใหม่ก็ทำให้เกิดการคอร์รัปชันได้ โดยประเพณีของไทยที่ต้องให้ของขวัญแก่ผู้มีบุญคุณ หรือทำประโยชน์ให้ก็นำไปสู่การคอร์รัปชันแต่ก่อนมีการให้ของขวัญอย่างเดียวแต่ปัจจุบันเมื่อเศรษฐกิจเจริญรุ่งเรืองขึ้นก็มีการให้เงินด้วยเคยมีการทำการสำรวจ

ความคิดเห็นเรื่องการรับของสมนาคุณที่ตนทำประโยชน์ให้จากการทำตามหน้าที่ตามปกติ ผลออกมาว่า คนส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นของธรรมดาและไม่ถือว่าผิด และประชาชนให้การยอมรับในพฤติกรรมนี้มากกว่า ข้าราชการ (ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2520, น. 360)

2.2.5 ปัจจัยจากการบริหารงานของรัฐที่ขาดประสิทธิภาพ

สุธี อากาศฤกษ์ (2524, น. 65) กล่าวว่า การบริหารงานที่ขาดประสิทธิภาพ หมายถึง การปกครองบังคับบัญชาที่หละหลวมผู้ใต้ปกครองและผู้บังคับบัญชาไม่สุจริต ซึ่งเห็นได้บ่อย ๆ การไม่กวดขันควบคุมทางระเบียบวินัยเกือบจะเป็นประเพณีนิยมของบ้านเมืองไป ตัวอย่างเช่น จากการที่ให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. นั่งรถสิบล้อ จำนวน 3 คัน ผ่านด่านต่าง ๆ เข้ามาในกรุงเทพมหานคร ได้ถูกเรียกหรือเสียเงินแก่เจ้าหน้าที่ด่านหลายสังกัด เป็นเงินถึง 11,090 บาท และเสียเวลาจากปกติ 8 ชั่วโมงเป็น 16 ชั่วโมง การคอร์รัปชันเช่นนี้หมายถึงการไม่ควบคุมดูแลความบกพร่องในการบริหาร เปิดโอกาสให้แก่การคอร์รัปชันและบางครั้งการบริหารงานอย่างเป็นทางการมากเกินไปก็ทำการคอร์รัปชันมีมากขึ้นด้วย

2.2.6 ปัจจัยจากกฎหมายหรือระเบียบมีช่องว่างหรือมีข้อบกพร่อง

เกริกไกร จิระแพทย์ (2520, น. 68 - 69) ปัญหาสำคัญของกฎหมาย ก็คือ คดีทางวิธีพิจารณาความที่ว่า “บุคคลยังบริสุทธิ์อยู่จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดจริง” แต่การคอร์รัปชันมิได้เป็นอาชญากรรมที่เห็นได้โจ่งแจ้งหาพยานหลักฐานได้ยากยิ่งกว่านั้น การคอร์รัปชันยังก่อประโยชน์ให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายจึงไม่ค่อยมีฝ่ายใดยอมเปิดเผยออกมา และถ้าหากมีฝ่ายใดปรารถนาจะเปิดเผยความจริงในเรื่องนี้ กฎหมายหมิ่นประมาทก็ขยับยั้งเอาไว้ ทั้งกฎหมายของทุกประเทศเอาผิดกับบุคคลผู้ให้สินบนเท่า ๆ กับผู้รับสินบนจึงไม่ค่อยมีผู้ให้สินบนรายใดกล้าดำเนินคดีกับผู้รับสินบนเลยปัญหาอีกประการหนึ่ง ก็คือ ถ้ากฎหมายออกมาตรงกันข้ามกับความพอใจของคนส่วนใหญ่ในสังคมหรือทำให้ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายนั้นได้เปรียบก็เป็นที่มาของคอร์รัปชันเช่นกัน เป็นต้นว่า กฎหมายกับการพนัน โสเภณี ยาเสพติด ที่ดิน ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2.2.7 ปัจจัยจากการมีตำแหน่งหน้าที่ที่เอื้ออำนวยต่อการกระทำผิด

สุธี อากาศฤกษ์ (2524, น. 10) กล่าวว่า ถ้าปราศจากอำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ราชการแล้ว การคอร์รัปชัน ก็จะเกิดขึ้นได้ยากแม้จะมีสภาพแวดล้อมประการอื่นประกอบอยู่ด้วยก็ตามส่วนราชการใด จะมีการคอร์รัปชันหรือไม่ขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของผู้นำและความยึดมั่นในหลักจริยธรรมหลายกรณีเกิดขึ้นเพราะผู้นำอ่อนแอ การคอร์รัปชันพบมากในส่วนราชการที่เจ้าหน้าที่ระดับสูงไม่สามารถควบคุมเจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยให้อดทนต่อความเย้ายวนของสินบนได้ยิ่งไปกว่านั้นก็คือเจ้าหน้าที่ระดับสูงเหล่านั้นก็คอร์รัปชันเสียเอง (เกริกไกร จิระแพทย์, น. 69) เจ้าพนักงานผู้มีตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติอนุญาตให้สัมปทานหรือคำอนุมัติอนุญาตประกอบกิจการต่าง ๆ ตำแหน่งหน้าที่ในลักษณะนี้เอื้ออำนวยต่อการกระทำผิด เพราะเป็นไปในลักษณะที่เป็นภาษาพูดว่า “เกือบจะว่าไม่ต้องทำอะไร ปลาย่ายเข้า

มาติดขัดเอง” หมายความว่าก็เรื่องไว้เฉย ๆ เดียวก็วิ่งมาหาเองแล้วก็ได้มาอย่างนี้ แต่ไม่ได้หมายความว่า การมีตำแหน่งหน้าที่ที่เอื้ออำนวยต่อการกระทำผิดจำเป็นต้องเป็นตำแหน่งใหญ่ ๆ ตำแหน่งเล็ก ๆ ก็ได้ ไม่จำเป็นต้องมีตำแหน่งสูงเสมอไป

2.2.8 มูลเหตุอื่น ๆ

อุทัย หิรัญโต (2526, น. 43 - 44) กล่าวว่า ยังมีมูลเหตุสำคัญของการคอร์รัปชันอีกนานัปการ เช่น อิทธิพลของภรรยา หรือผู้หญิง กรณีนี้ อุทัย หิรัญโต กล่าวไว้ว่า ภรรยาที่มีอิทธิพลอย่างสำคัญ ในการก่อให้เกิดการคอร์รัปชันในวงราชการไม่น้อยกว่าผู้คอร์รัปชันเองภรรยาข้าราชการเป็นตัวละครสำคัญ ที่สนับสนุนและส่งเสริมให้สามีของตนทำการคอร์รัปชันด้วยวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ ความมั่งคั่ง สมบูรณ์และเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจภายในครอบครัว จุดเริ่มต้นที่ทำให้ภรรยาเข้ามามีส่วนในการ คอร์รัปชัน เพราะเหตุภรรยาเป็นผู้ใกล้ชิดกับสามีผู้ใช้อำนาจหน้าที่และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้อื่น มากที่สุด เหตุนี้เองที่ผู้แสวงหาประโยชน์จากราชการจึงชอบที่จะเข้ามาหา “คุณนาย” หรือเรียกว่า “เข้าหลังบ้าน” และโดยเฉพาะคนที่กลัวภรรยาหรือภรรยาเข้ามามีบทบาทในหน้าที่การงานของสามี ในบางกรณีสามีอาจจะรังเกียจคอร์รัปชันเพราะเห็นเป็นสิ่งชั่วร้ายและกลัวความผิดแต่แล้วจำใจ คอร์รัปชันเพราะกลัวภรรยาจะไม่พอใจและทนอิทธิพลต่อการรบเร้าของภรรยาไม่ไหว

สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันของข้าราชการ ก็คือ การพนัน ชูเชิด รักตะบุตร ผู้พิพากษาศาลฎีกามองว่า การพนันเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาอาชญากรรมและการคอร์รัปชัน จากประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้พิพากษาหัวหน้าศาลที่จะต้องรับผิดชอบในปัญหาการเงิน ของศาล ต้องใช้ความระมัดระวังและสังเกตเจ้าหน้าที่การเงินและจากศาลชอบเล่นการพนันหรือไม่ หากชอบเล่นการพนันก็ต้องระมัดระวังให้ดี เพราะอาจจะต้องมารับผิดชอบคดีใช้เงินหลวงร่วมกับเจ้าหน้าที่ ก็ได้ (สนทนาปัญหาบ้านเมือง, 2524)

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน หมายถึง เงื่อนไขที่ทำให้เกิดพฤติกรรม การทุจริตและส่งผลเสียหายแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังคม และประชาชนในพื้นที่ ได้แก่

1. ปัจจัยระบบอุปถัมภ์ หมายถึง การใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในการอำนวยความสะดวก ในการอนุญาต / อนุมัติ มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับผู้รับจ้าง มีการช่วยเหลือพวกหรือเครือข่าย เข้าทำงาน การจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่เครือข่าย ล็อกสเปคการจัดซื้อจัดจ้างกับผู้ผลิตหรือผู้ขาย ที่เป็นพรรคพวกตนเองช่วยเหลือหรือให้บริการผู้ที่ให้ผลประโยชน์ก่อน

2. ปัจจัยการใช้อำนาจ หมายถึง การใช้อำนาจในการเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตนเอง มีการสั่งให้ปฏิบัติงานโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนของงานพัสดุ บังคับหรือสั่งการให้คณะกรรมการตรวจ รับงาน การร้องเรียกหรือวิ่งเต้นให้ผู้มีอำนาจตั้งกรรมการสอบสวนเพื่อหาเหตุผลยกเลิกการประมูล เมื่อผู้ชนะไม่ใช่พรรคพวก เพื่อเปิดการประมูลภายใต้กติกาใหม่ การอนุญาตก่อสร้าง / รั้วถนน

โดยไม่ตรวจสอบเอกสารอย่างละเอียดถูกต้องใช้อำนาจตำแหน่งสั่งให้เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ในการอนุญาต

3. ปัจจัยค่านิยม หมายถึง การยื่นขอประกวดราคาจะมีผู้มาทาบทามขอส่วนแบ่งเป็นเปอร์เซ็นต์จากเงินที่จะได้การจัดซื้อจัดจ้าง มีวัฒนธรรมในการเรียกรับผลประโยชน์ การรับคนเข้าทำงานต้องมีการจ่ายค่านายหน้า ชมชู้คุกคามกีดกันผู้ประมูลงานรายอื่น ล้มการประมูลด้านวิธีการต่าง ๆ การสมยอมหรือฮั้ว ให้ผู้บริหารแห่งหนึ่งไปประมูลงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกแห่งหนึ่งเพื่อเลี่ยงกฎหมายไม่ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนลงชื่อรับรองเอกสาร

4. ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย หมายถึง การแก้สัญญาจ้างเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้ประมูลไม่คัดเลือกผู้ที่ยื่นขอในราคาต่ำสุด จัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีพิเศษไม่ต้องประกวดราคา โดยอ้างว่าเป็นงานเร่งด่วน ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย การคำนวณภาษีผิดไปจากความเป็นจริง เบิกจ่ายไม่ตรวจเอกสารให้มีความถูกต้อง

5. ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง หมายถึง การมีภาระหลายด้านมีรายจ่ายมาก ทำให้ทุจริตในหน้าที่ มีการครอบงำจากนักการเมืองระดับชาติในการประมูลโครงการต่าง ๆ ปัญหาด้านเศรษฐกิจตกต่ำ ค่าครองชีพสูง ผู้นำท้องถิ่นปล่อยปะละเลยให้มีการทุจริตต่อหน้าที่ เจ้าหน้าที่ถูกบังคับให้กระทำการทุจริตจากผู้บริหาร การทุจริตโดยการเรียกรับผลประโยชน์ในการแต่งตั้งข้าราชการในการเลื่อนตำแหน่งหรือการโยกย้ายไปในพื้นที่ที่อยากไป

6. ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง ให้บริการด้วยความเสมอภาคและมีมาตรฐานเดียวกัน มีการบริหารงานไม่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ขาดการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก ขาดการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบจากประชาชน ไม่มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ขาดความรับผิดชอบ ขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

7. ปัจจัยอำนาจบารมีอิทธิพลท้องถิ่น หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นเข้ามาแทรกแซงการจัดซื้อจัดจ้าง มีความความเกรงกลัวอิทธิพลผู้มีบารมีไม่กล้าแจ้งเบาะแส หรือแสดงความคิดเห็นในการทุจริต บิบบังคับให้เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจรับงานโครงการต่าง ๆ มีการครอบงำหรือสามารถให้คุณให้โทษต่อเจ้าหน้าที่หรือข้าราชการท้องถิ่น ใช้อิทธิพลชมชู้หรือกีดกันผู้เสนอราคารายอื่น ๆ ผู้บริหารท้องถิ่นใช้อำนาจหน้าที่การงานในการแสวงหาผลประโยชน์

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน

วารินทร์ วงศ์หาญเชาว์ (2516, น. 45 ได้ให้ความหมายอย่างทั่วไปว่า การคอร์รัปชันเป็น “สถาบันนอกเหนือกฎหมาย (Extra - Legal Institution) หรือนอกเหนือข้อตกลงโดยชอบธรรมทางสังคมในขณะหนึ่ง ๆ ซึ่งบุคคลหรือคณะบุคคลที่อยู่ในระบบราชการ หรือระบบเอกชน หรือทั้งสองระบบใช้ปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์แห่งตน โดยทำให้บุคคลอื่นที่ไม่มีส่วนร่วมด้วยโดยตรงต้องเสียประโยชน์ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ทั้งนี้สุดแล้วแต่ผลของการต่อรองหรือการยินยอมของบุคคลที่มีส่วนร่วมโดยตรงในการกระทำนั้นๆ”

กมล เกาพิจิตร (2534, น. 419) กล่าวว่า Fraud หมายถึง ความเท็จ, การฉ้อฉล, กลฉ้อฉล และคนโกง

เกียรติศักดิ์ จีระเชียรนาถ (2539, น. 3) กล่าวว่า การทุจริต หมายถึง การกระทำโดยตนเอง หรือร่วมมือกับบุคคลอื่นเพื่อให้รับทรัพย์สิน ผลประโยชน์ หรือบริการอื่นใด โดยวิธีการฉ้อโกง ปิดบัง ข้อเท็จจริงหรือโดยวิธีการอันมิชอบด้วยกฎ ระเบียบ ข้อบังคับขององค์กร

หยุด แสงอุทัย (2552, น. 245 - 246) การทุจริตในหน้าที่ก็ถือว่าเป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวง ในวงราชการ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ระบุว่า “ทุจริต” หมายความว่า “ประพฤติชั่ว คดโกง” และตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 1 ระบุว่า คำว่า “โดยทุจริต” หมายความว่า “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น” ซึ่งในที่นี้หมายความว่า ประโยชน์ที่แสวงหาอันเป็นประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ ผู้แสวงหาประโยชน์ ไม่มีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์นั้นตามกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ในทางทรัพย์สินหรือไม่ใช่ทรัพย์สินก็ได้

ราชบัณฑิตยสถาน (2556, น. 575) กล่าวว่า ทุจริต หมายถึง โกง เช่น ทุจริตในการสอบ Myrdal (1968, p. 13) ให้ความหมายไว้ใน วารสารเอเชียแอมกกาซีน (Asian Magazine) ว่า คอร์รัปชัน เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง หมายถึง การกระทำทุกอย่างที่เป็นไปโดยมิชอบ หรือเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดยใช้อำนาจและอิทธิพลที่มีอยู่ในตำแหน่งหน้าที่หรืออาศัยฐานะตำแหน่งพิเศษที่ตนมีอยู่ในกิจสาธารณะ รวมทั้งการกินสินบนด้วย

Roy (1970, p. 86) ได้ให้ความหมายคำว่า คอร์รัปชัน ว่าเป็น “การใช้อำนาจเพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไร ความชอบพอ หรืออภิสิทธิ์ หรือเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มหรือชนชั้น ซึ่งออกมาในรูปการกระทำที่ละเมิดกฎหมาย หรือละเมิดมาตรฐานความประพฤติทางศีลธรรมจรรยาที่ยอมรับ”

Dictionary (1979, p. 50) ให้ความหมายว่า คอร์รัปชัน หมายถึง “การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการกระทำชั่วและฉ้อโกง โดยมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่ขัดต่อตำแหน่งหน้าที่และสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้ยังหมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งประชาชนไว้วางใจ กระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยการรับหรือยอมรับประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

Doody (2009) กล่าวไว้ว่า Fraud หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ เช่นการโจรกรรมทุจริตสมรู้ร่วมคิดทุจริตฟอกเงิน ตัดสินบน และการกรรโชกทรัพย์

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการทุจริต หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นไม่ปฏิบัติตามอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

1. การจำแนกประเภทของทุจริตคอร์รัปชัน (Uslaner, 2008) จำแนกการทุจริตคอร์รัปชันออกเป็น 3 แบบได้แก่ การทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็ก (Petty Corruption) การทุจริตคอร์รัปชันเป็นประจำ (Routine Corruption) และการทุจริตคอร์รัปชันร้ายแรง (Aggravated Corruption) สองประเภทแรกเป็นการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นเป็นธรรมดาสามัญในสังคมที่ขาดแคลน เมื่อคนธรรมดาต้องขึ้นตรงต่อผู้อุปถัมภ์ การคอร์รัปชันขนาดเล็กเป็น กรณีที่เกี่ยวข้องกับเงินจนวนน้อย เช่น การจ่ายเงินให้ตำรวจให้รางวัลแพทย์ที่แทรกคิวคนไข้ให้เร็วขึ้นการทุจริตคอร์รัปชันเป็นประจำ ได้แก่ การให้เพื่อได้สัญญาจัดซื้อจัดจ้างกับหน่วยราชการ หรือให้ของขวัญกับผู้อุปถัมภ์ การทุจริตคอร์รัปชันร้ายแรงเกี่ยวข้องกับเงินจนวนมาก ส่วนใหญ่ให้แก่ผู้นำทางการเมืองเป็นเงินตอบแทนหรือสินบนที่ได้สัญญาจากรัฐบาล

2. การทุจริตคอร์รัปชันขนาดเล็กยังคงอยู่ในสังคม มิใช่เพราะประชาชนยอมรับหรือทนได้กับการทุจริตคอร์รัปชันเช่นนั้น พวกเขาไม่อาจหลบหนีออกไปได้เพราะไม่เห็นทางออก ระบบการเมืองและกฎหมายไม่อาจหาหนทางที่ได้อย่างเป็นธรรม และอาจหาหนทางที่ได้น้อยเกินไป หากไม่ได้รับการกระตุ้นโดย “ของขวัญ” หรือ “รางวัล” พิเศษ ในที่สุดนักวิชาการบางคนมองว่าการทุจริต คอร์รัปชันขนาดเล็กเป็น “สินบนที่สุจริต” (Honest Graft) หรือการทุจริตคอร์รัปชันสีขาว (White Corruption) ซึ่งต่างจากการทุจริตคอร์รัปชันร้ายแรง หรือการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ (Grand Corruption) ที่ถือเป็น “สินบนที่ไม่สุจริต” (Dishonest Graft) เช่น การซื้อขายตำแหน่งราชการ หรือตำแหน่งทางการเมืองรวมทั้งการทุจริตเชิงนโยบาย และการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. ในภาพรวมของปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในโลกและสังคมไทย มีความสลับซับซ้อนและมีปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมากที่ไม่อาจแยกออกพิจารณาแต่ละภาคส่วน โดยไม่บูรณาการความคิด นโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชันเป็นองค์รวม ดังนั้น แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน จึงมีอาจใช้เพียงบทกฎหมาย หรือบทลงโทษตามกฎหมายเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ต้องอาศัยศาสตร์อื่นโดยเฉพาะวิชาเศรษฐศาสตร์มาเป็นเครื่องมือร่วมกับวิชานิติศาสตร์ การใช้วิชาเศรษฐศาสตร์เพื่อการวิเคราะห์ปัญหาร่วมกับแนวทางออกของกฎหมาย ทฤษฎีการทุจริตเป็นการกล่าวถึงการประเมินความรุนแรงและการผันแปรของการทุจริตโดยใช้กรอบของทฤษฎีและการนาทฤษฎีไปใช้ในภาคปฏิบัติ พอจำแนกได้ดังนี้

3.1 วันที่ 9 ธันวาคม ของทุกปี ถือเป็นวันต่อต้านคอร์รัปชันสากล ที่ประชาชนทั่วประเทศต่างสนใจและให้ความสำคัญ องค์กรความโปร่งใสสากล (Transparency International – TI) ก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. 1993) ได้ให้ความหมายของคำว่า “คอร์รัปชัน” (Corruption) ไว้หมายถึง การใช้อำนาจที่ได้มาโดยหน้าที่ในการหาประโยชน์ส่วนตัวหรือการทุจริตโดยใช้หรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่ อำนาจ และอิทธิพลที่ตนมีอยู่ เพื่อประโยชน์แก่ตนเองและหรือผู้อื่น โดยองค์กรความโปร่งใสสากลได้ระบุถึงกรณีต่าง ๆ ที่จะสามารถเกิดขึ้นในการคอร์รัปชัน ดังนี้

3.1.1 ปัญหาการคอร์รัปชัน (Corruption) เป็นปัญหาที่รุนแรงปัญหาหนึ่งของการเมืองการบริหารของไทยและยังคงเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาช้านาน จนถึงปัจจุบัน และนับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น

3.1.1.1 คอร์รัปชัน หมายถึง ความผิดที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา อันได้แก่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดที่เกี่ยวกับความยุติธรรม และความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ซึ่งกล่าวง่าย ๆ คือ การกระทำเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มีควรขอได้ด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เช่น

- 1) การเบียดบังทรัพย์สินของทางราชการเป็นของตนหรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต
- 2) ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ
- 3) การบอกว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์แก่เจ้าพนักงาน

2.3.1 ประเภทของคอร์รัปชัน มีอยู่ 3 ประเภท ได้แก่

2.3.1.1 การคอร์รัปชันขนาดเล็กน้อย (Petty Corruption) คือ การรับเงินที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ถูกต้องของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นจำนวนเงินที่ไม่มากนัก เพื่อดำเนินการบางอย่างให้กับผู้ที่ให้เงิน

2.3.1.2 การคอร์รัปชันขนาดใหญ่ (Big Corruption) ซึ่งมักเป็นการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ระดับสูง ที่รับเงินในรูปแบบของสินบนเป็นเงินจำนวนมาก และโครงการใหญ่ ๆ เช่น บริษัทต่าง ๆ

2.3.1.3 การให้ของขวัญ (Gift) เป็นการคอร์รัปชันอีกประเภทหนึ่งเป็นการให้ตอบแทนในรูปแบบสิ่งของ หรือการให้ตอบแทนในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การเชิญไปรับประทานอาหาร ซึ่งเป็นการพยายามสร้างความสัมพันธ์อันใกล้ชิด

2.3.2 สาเหตุของคอร์รัปชัน

2.3.2.1 คนในสังคมส่วนใหญ่ นับถือความร่ำรวย ย่อมเป็นแรงจูงใจในการแสวงหาเงินทอง

2.3.2.2 ค่านิยมแบบนิยมพวกพ้องและเครือข่าย ความสัมพันธ์ในเชิงผลประโยชน์

2.3.2.3 ระบบอุปถัมภ์หรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับลูกน้อง สร้างลูกน้องไว้ช่วยเหลือตนในเรื่องต่าง ๆ

2.3.2.4 ระบบการควบคุมและตรวจสอบที่ขาดประสิทธิภาพ

2.3.2.5 สภาพทางการเมืองที่มีการแข่งขันอย่างเข้มข้น เพื่อช่วงชิงตำแหน่งทางการเมือง และผลประโยชน์

2.3.3 รูปแบบของการคอร์รัปชัน

2.3.3.1 การทุจริตในการซื้อจัดจ้าง การทุจริตในเรื่องเหล่านี้มีตั้งแต่การเรียกรับเงินสินบน ค่านายหน้า หรือการตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ ในการอนุมัติคำร้องเพื่อดำเนินกิจการต่าง ๆ

2.3.3.2 การทุจริตโดยการยกยอกทรัพย์สินของทางราชการหรือการทุจริตในการเบิก ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่ารักษาพยาบาล และค่าเช่าบ้าน เช่น การใช้พาหนะของราชการ โดยเบิก ค่าพาหนะหรือการเบิกเบี้ยเลี้ยงเกินวันเวลาที่ปฏิบัติจริงหรือการเบิกค่าเช่าบ้านแต่ไม่ได้เช่าบ้านจริง

2.3.3.3 การทุจริตโดยการเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นในการแต่งตั้งข้าราชการ ในการเลื่อนตำแหน่งหรือการโยกย้ายไปในพื้นที่ที่อยากไป โดยการให้ค่าตอบแทนหรือเรียกว่า “การซื้อ”

2.3.3.4 การซื้อขายเสียงและการให้ผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ในการเลือกตั้ง การทุจริตเช่นนี้เป็นส่วนหนึ่งของการคอร์รัปชันทางการเมือง เช่น การให้เงิน สิ่งของ แก่หัวหน้าคะแนนเสียง แหล่งข้อมูล ปัญหาการเมืองไทยในปัจจุบัน (Current Political Issues)

2.3.4 อันตรายของอาชญากรรม

นักวิชาการถือว่าคอร์รัปชัน เป็นอาชญากรรมคอปกขาว (White – Collar Crime) ซึ่งหมายถึง การกระทำผิดของบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งหน้าที่การงานมีอำนาจและได้ใช้ตำแหน่งและอำนาจที่ตนเอง ดำรงอยู่ เพื่อแสวงประโยชน์ในทางมิชอบให้แก่ตนและพวกพ้อง ซึ่งผลประโยชน์อาจจะอยู่ในรูปแบบ ต่าง ๆ เช่น เป็นเงิน เป็นสิ่งของ เป็นการกระทำที่เอื้อประโยชน์ให้สามารถแปรรูปได้ เช่น ความสะดวก สบายที่มีคนมาบริการให้ในลักษณะที่เรียกว่า การทุจริตคอร์รัปชัน

อาชญากรรมเหล่านี้ ได้เข้ามาเกี่ยวข้องหรือควบคุมชีวิตประจำวันของประชาชนทุกฝั้ว ก้าว เช่น หุ้นส่วนในธุรกิจโทรคมนาคม กล้องวงจรปิด เครื่องมือแพทย์ กิจการด้านอุตสาหกรรมอาหาร รวมไปถึงบริษัทรักษาความปลอดภัยของเอกชน หรือการดักฟังทางโทรศัพท์อันเป็นละเมิดสิทธิประชาชน โดยตรงโดยวงจรของการทุจริต มีการพัฒนาซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีการใช้เงินจำนวนมากเพื่อเข้าสู่อำนาจรัฐ ของอาชญากรหรือเพื่อให้มาซึ่งการเข้าถึงประโยชน์มหาศาลจากงบประมาณประเทศและยิ่งยาก ต่อการตรวจสอบข้อสำคัญมีแนวโน้มไปสู่การก่ออาชญากรรมระดับโลก หรือ “อาชญากรรมข้ามชาติ” กล่าวคือ การทำความผิดเป็นขบวนการมีความสลับซับซ้อนใช้เงินจำนวนมากสร้างอิทธิพลให้ตนเอง ตัดตอนพยานหลักฐาน มีการครอบงำกระบวนการยุติธรรมและยากต่อการบังคับใช้กฎหมาย

2.3.5 การคอร์รัปชันในต่างประเทศ

การจัดทำดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index) ประจำปี 2008 ระบุว่าประเทศที่มีปัญหาทุจริตติดสินบนหนักที่สุดจากที่สำรวจ ทั้งหมด 180 ประเทศ (ทั่วโลก) คือ โชมาเลีย พม่า และอิรัก โดย TPI ได้ประเมินให้โชมาเลียได้คะแนนเพียง 1 คะแนน ส่วนพม่าได้คะแนน 1.3 คะแนนเท่ากับอิรัก (น้อยเท่ากับมากที่สุด)

เหตุการณ์เล็ก ๆ ในตูนิเซีย จุดประกายครั้งแรกโดยพ่อค้าแร่ Mohamed Bouazizi เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2010 ที่ลุกขึ้นต่อต้านอภิลิทธิชน แต่ได้รับการกระทำอย่างรุนแรงเหนือศีลธรรม เป็นการตอบกลับ จนกระทั่งวันที่ 14 มกราคม 2011 การประท้วงต่อต้านของประชาชนทำให้ประธานาธิบดี Zine El Abidine Ben Ali ผู้ปกครองตูนิเซีย (ตั้งแต่ปี 1987) ต้องก้าวลงจากตำแหน่งด้วยข้อหา การคอร์รัปชันและการใช้อำนาจกดขี่ประชาชนเหตุการณ์ดังกล่าวได้กระพือและเป็นจุดเริ่มต้นที่เรียกว่า การปฏิวัติจัสมีน (Jasmine Revolution) ก่อนจะขยายตัวกลายเป็นสิ่งที่เรียกว่า อาหรับสปริง (Arab Spring) ไปทั่วแอฟริกาเหนือและตะวันออกกลาง

ผลการศึกษาประเทศที่ยากจน (เช่น ประเทศอียิปต์) พบว่า ชาติที่มีมรดกวัฒนธรรมเก่าแก่ และยิ่งใหญ่ของโลกมีพิธีมิตและสืบทอดอารยธรรมที่ล้ำค่าของอียิปต์แต่ปัจจุบันมีฐานะเป็นแค่ประเทศ ยากจนติดอันดับโลก คำถามที่ว่า ทำไมประเทศอียิปต์ยากจน? เหตุผลต่าง ๆ มีมากมายแต่ในที่สุด เมื่อประชาชนอียิปต์รวมตัวกันชุมนุมประท้วงรัฐบาลและขับไล่ผู้นำและกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า ความยากจนของอียิปต์มาจากการเป็นรัฐที่คอร์รัปชัน

นอกจากนั้น การซื้อหาคอร์รัปชันยังเขย่าวงการในประเทศบาหลีเรน ลิเบีย ซีเรีย และเยเมนด้วยการลุกฮือโค่นล้มรัฐบาลในโลกอาหรับเริ่มมาตั้งแต่ปี 2554 ประสบการณ์จากประเทศ ไกล่เคียงน่าจะทำให้การเมืองในโลกอาหรับดีขึ้นหรือปฏิรูปประเทศ แต่ผลสำรวจกลับพบว่า ปัญหา คอร์รัปชันกลับแย่ลงกว่าเดิมเกือบทุกประเทศ ทั้งที่ประเด็นนี้เคยเป็นเหตุผลหลักของการลุกฮือ ขับไล่รัฐบาลและผู้นำ โดยใน 4 ประเทศที่มีการเปลี่ยนรัฐบาล ปรากฏว่าผู้คนส่วนใหญ่ใน 3 ประเทศ ได้แก่ อียิปต์, ตูนิเซีย และเยเมน มีความคิดว่าประเทศของตนเกิดการทุจริตประพฤติมิชอบมากขึ้นยิ่ง กว่า 2 - 3 ปีก่อน ยกเว้น ลิเบีย ที่มีเพียง 46% คิดว่าประเทศตนมีคอร์รัปชันมากขึ้น

ส่วนหลายชาติอาหรับที่ไม่เผชิญการปฏิวัติโค่นล้มรัฐบาลและขับไล่ผู้นำแต่ผลพวงของ อาหรับสปริงได้เพิ่มความตึงเครียดทางการเมือง ผลสำรวจก็พบเช่นกันว่าผู้คนส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหา คอร์รัปชันแย่ลงกว่าเมื่อ 2 ปีก่อน ไม่ว่าจะเป็นที่เลบานอน (84%) โมร็อกโก (56%) และอิรัก (60%)

อินเดียเอ็นเอ็กซ์เพรสส์ของอินเดีย รายงานว่า บริษัทที่ปรึกษาความเสี่ยงทางการเมือง และเศรษฐกิจ (เพิร์ก) ได้จัดอันดับการทุจริต ใน 16 ประเทศในเอเชียแปซิฟิก โดยประเทศไทย อยู่ในอันดับที่ 7 ของประเทศ และเขตเศรษฐกิจที่ทุจริตมากที่สุด ส่วนอันดับ 1 คือ กัมพูชา

จุดจบของผู้ / กลุ่มคอร์รัปชันมีทางเลือกให้ไม่มากนัก ได้แก่ ประชาชนเดินขบวนขับไล่ หรือเนรเทศ, ยุบสภาฯ หรือลาออก, ถูกสั่งหาร และร้ายแรงสุด คือ สงครามกลางเมือง

2.3.6 กฎหมายต่อต้าน การทุจริต และคอร์รัปชัน

องค์การ สหประชาชาติ เห็นว่าปัญหาดังกล่าวกระทบต่อความบริสุทธิ์โปร่งใสในการบริหาร งานภาครัฐ กระทบต่อการปกครองระบบประชาธิปไตยและเศรษฐกิจของโลก จึงได้มีการจัดทำอนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 ขึ้น (United Nations Convention Against Corruption) ซึ่งมีผลใช้บังคับ เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2548 โดยมีประเทศที่ลงนามรับรองอนุสัญญา จำนวน 140 ประเทศ จากยุโรป ตะวันออกกลาง เอเชีย แอฟริกา อเมริการวมทั้งประเทศไทยด้วย มีผลทำให้ทุกประเทศสมาชิกต่างออกกฎหมายควบคุมต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชัน

2.3.7 รูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งผลประโยชน์ทับซ้อนในปัจจุบัน

การทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยหากดูจากภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน (Corruption Perception Index) ที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสระหว่างประเทศ (Transparency International) สืบมาจากทัศนะ หรือการมองภาพจากกลุ่มนักธุรกิจและประชาชนทั่วไปเป็นประจำทุกปี ก็อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าประเทศ ตลาดเกิดใหม่เพื่อนบ้านอื่น ๆ เช่น สิงคโปร์ ฮองกง เกาหลีใต้ มาเลเซียอย่างสม่ำเสมอไม่เปลี่ยนแปลงนัก เช่น ปีพ.ศ. 2545 ไทยได้คะแนน 3.2 (จากคะแนนเต็ม 10) อยู่ในลำดับที่ 64 จากประเทศทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2548 ไทยได้คะแนน 3.8 อยู่ในลำดับที่ 61 เปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ไทยมีภาพลักษณ์ การคอร์รัปชันค่อนข้างสูงแต่ที่คะแนนและลำดับดีขึ้นนิดหน่อย ในช่วงปี พ.ศ. 2545 - 2548 เพราะดัชนีนี้ วัดเรื่องการคอร์รัปชันแบบเก่า เช่น รับสินบน ไม่ได้ครอบคลุมเรื่องปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนที่นักธุรกิจ อาจจะไม่ค่อยสนใจ หรือไม่ได้ตระหนักกับรู้มากขึ้นปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยทั้งแบบ เก่าและแบบใหม่ส่วนใหญ่เกิดมาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองที่มีลักษณะผูกขาดอำนาจ อยู่ในมือคนกลุ่มน้อยที่มีทั้งทุนความรู้ อำนาจทางการเมือง อำนาจในการครอบงำข้อมูลข่าวสาร ขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ยากจน การศึกษาต่ำ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่ำ อยู่อย่างกระจัดกระจาย มีการรวมตัวกันน้อย รวมทั้งประเทศไทยมีวัฒนธรรมแบบเล่นพรรคเล่นพวกเป็นผู้ชอบอยู่ใต้ความอุปถัมภ์ หวังพึ่งพาคคนที่รวยกว่า หรือมีอำนาจมากกว่าที่ให้มาช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นเรื่อง ๆ ให้กับตนได้ มากกว่าที่จะเข้าใจเรื่องสิทธิหน้าที่ของพลเมืองและความเป็นธรรมในระบบประชาธิปไตยที่ประชาชน มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง การแสวงหาผลประโยชน์ของผู้มีอำนาจหากรู้จักแบ่งให้ผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ด้วย มักถูกถือว่าเป็นเรื่องปกติ

แม้ประเทศไทยจะมีปัญหาชนผู้มีการศึกษาจำนวนหนึ่งที่น่าจะรู้เท่าทันนักการเมือง และเจ้าหน้าที่ส่วนอื่นได้พอสมควร แต่ส่วนใหญ่พวกเขาจะมีทำที่แบบมุ่งทำงานเพื่อผลประโยชน์ ทางเศรษฐกิจส่วนตนมากกว่าที่จะเป็นพลเมืองดีที่สนใจการมีบทบาททางการเมือง เช่น การตรวจสอบ รัฐบาลคนชั้นกลางไทยที่คิดในเชิงมุ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจส่วนตน มักจะใช้แนวคิดว่า นักการเมือง

ก็มักโงกกันทุกฝ่าย ดังนั้นหากใครโงกแล้วทำงานเก่งทำให้เศรษฐกิจโตก็ถือว่าพอรับได้ดังจะเห็นได้จาก ตัวอย่างการสำรวจทัศนคติของประชาชน โดยสถาบันพระปกเกล้า เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2548 พบว่า คนไทยมีความอดทนต่อการทุจริตคอร์รัปชันเพิ่มมากขึ้นกว่าปี พ.ศ. 2544 โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ มีประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม 32.8% ตอบว่า สามารถทนต่อปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาล ได้ โดยอ้างว่า เพื่อให้งานลุล่วงต่อไปได้

นี่ขนาดเป็นการทุจริตคอร์รัปชันรูปแบบที่พอเห็นได้ชัดแต่ถ้าเป็นรูปแบบการหาผลประโยชน์ทับซ้อนที่ไม่ผิดกฎหมายและเห็นได้ยากประชาชนไทยยังไม่ตระหนักหรือไม่ถือว่าเป็นการทุจริตคอร์รัปชันด้วยซ้ำ การขาดความรู้และความตระหนักว่าปัญหาทุจริตคอร์รัปชันทำให้ประเทศชาติสมัยใหม่เสียหายอย่างไร มีส่วนส่งเสริมให้ปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทยขยายตัวได้มากขึ้น เพราะภาคประชาชนอ่อนแอ ขณะที่ภาคนักธุรกิจการเมืองที่มีอำนาจเข้มแข็งขึ้น ทั้งอำนาจทางธุรกิจ อำนาจทางความรู้และสามารถหาประโยชน์อย่างพลิกแพลงรูปแบบต่าง ๆ มากมาย

2.3.8 รูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งผลประโยชน์ทับซ้อนในปัจจุบัน มีอย่างน้อยที่สุด 15 แบบ คือ (องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน, 2563)

2.3.8.1 การแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจ เช่น การผูกขาด การให้สัมปทาน และการเรียกเก็บส่วนแบ่งอย่างผิดกฎหมาย โดยการสร้างการขาดแคลนเทียม เช่น ปัญหาการขาดแคลนน้ำตาล

2.3.8.2 เครพโตคราซี (Kleptocracy) เป็นการฉกฉวยทรัพย์สินของรัฐมาเป็นของครอบครัวและอาจกระทำโดยการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

2.3.8.3 การมีผลประโยชน์ทับซ้อน สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลได้ผลเสียส่วนตัว และผลดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ หรือการกระทำหน้าที่โดยขาดความเที่ยงธรรม

2.3.8.4 การใช้อิทธิพลทางการเมืองหาผลประโยชน์จากตลาดหลักทรัพย์ (ปั่นราคาหุ้นตัวเอง)

2.3.8.5 ปกปิดการบริหารงานที่ไม่ถูกต้องการปิดบังข้อมูลและให้การเท็จ เช่น การทุจริตกรณีลำไยและกล้วยาง

2.3.8.6 การใช้นโยบาย กฎหมาย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างมีอคติและลำเอียง (เช่น กรณี CTX และการตรวจสอบคุณภาพข้าว)

2.3.8.7 การใช้อิทธิพลทางการค้า แสดงบทบาทเป็นนายหน้าหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนจากการค้าต่างตอบแทน การแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตรกับประเทศคู่ค้า เช่น การแลกไก่กับเครื่องบินรบของรัสเซีย

2.3.8.8 การใช้ทรัพยากรของรัฐไปในทางมิชอบ การปลอมแปลงเอกสาร การฉ้อฉล การใช้กองทุนของรัฐไปเพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง เช่น การใช้ธนาคารของรัฐในโครงการประชานิยม

2.3.8.9 ไม่กระทำการตามหน้าที่แบบตรงไปตรงมา แต่ใช้ลัทธิพรรคพวกแทน เช่น การจัดซื้อวัสดุ

2.3.8.10 การให้และการรับสินบน การขู่เชือดบัญชีและการให้สิ่งล่อใจ

2.3.8.11 การยอมรับของขวัญที่ไม่ถูกต้อง เช่น เชื้อของของขวัญมูลค่าสูง และสินบนมูลค่าสูง

2.3.8.12 ผู้บริหารประเทศทำตัวเป็นผู้อุปถัมภ์รายใหญ่ของประเทศโดยการใช้นโยบายประชานิยม (นักการเมืองให้เงินทองหรือสิ่งของของรัฐเพื่อแลกเปลี่ยนกับการได้รับการสนับสนุนจากประชาชน)

2.3.8.13 ใช้อำนาจของตำรวจ ทหาร และข้าราชการในทางที่ผิด (ข่มขู่ คุกคามและทำร้ายให้เกิดความเกรงกลัวในการชุมนุมประท้วงนโยบายรัฐบาลและในการเลือกตั้ง)

2.3.8.14 ทุจริตการเลือกตั้ง ทั้งการซื้อเสียงและการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ

2.3.8.15 การบริจาคว่าช่วยเหลือการณรงค์ที่ผิดกฎหมาย (การบริจาคว่าแก่นักการเมืองและพรรคการเมืองรัฐบาลเพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายและการออกกฎหมายของรัฐบาล) (สังคีต พิริยะรังสรรค์, 2549)

2.3.10 ทฤษฎีการทุจริตที่พัฒนาตามแนวความคิดของทฤษฎีความน่าจะเป็น มีดังนี้

2.3.10.1 $Pf = D \times O \times M$ (เกียรติกศักดิ์ จีระเกียรติ, 2539, น. 11 และ 16) การทุจริตจะเกิดขึ้นเมื่อเหตุปัจจัยทั้ง 3 ประการ มีอยู่อย่างพร้อมมูลจะขาดปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งไม่ได้ ปัจจัยทั้ง 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง ความไม่ซื่อสัตย์ (Dishonesty) ความไม่ซื่อสัตย์ของบุคคลเป็นสิ่งที่อยู่ในสังคมอย่างน้อยก็เป็นจำนวนหนึ่งที่พอจะสร้างความเสียหายแก่องค์กรได้ ความไม่ซื่อสัตย์เป็นคุณสมบัติส่วนบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้บุคคลทำการทุจริตได้ การทุจริตทุกกรณีต้องได้รับการเริ่มต้นที่บุคคลหวังประโยชน์ อาจจะเป็นตัวเงิน ทรัพย์สิน หรือบริการ ประการที่สอง โอกาส (Opportunity) ผู้ที่พยายามจะทำการทุจริตย่อมจะหาโอกาสที่เอื้ออำนวยต่อการทุจริต โอกาสที่เข้ายวนต่อการทุจริตย่อมกระตุ้นให้เกิดการทุจริตได้ง่ายยิ่งขึ้นกว่าโอกาสไม่เปิดช่องให้จากโครงสร้างขององค์กรและกระบวนการบริหารงานและระบบการควบคุมภายในย่อมมีความสัมพันธ์กับโอกาสที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้ที่กำลังตกลงใจกระทำการทุจริต ประการที่สาม การจูงใจ (Motive) มูลเหตุจูงใจนี้อาจจะพึงกระทบโน้มน้าวมโนธรรมของบุคคลนั้นหรือฝังอยู่ในจิตสำนึกอยู่แล้วเป็นเวลาที่เนิ่นนานเพียงแต่รอจังหวะที่เหมาะสมก่อนลงมือกระทำก็เป็นได้มูลเหตุจูงใจที่จะกระทบบุคคลให้กระทำความผิดย่อมแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีความหนักแน่นในศีลธรรมย่อมต้องอาศัยสิ่งจูงใจที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากจึงจะสามารถสั่นคลอนความรู้สึกให้ละดีหันไปประพฤติชั่วได้

2.3.10.2 แนวคิดทฤษฎีผู้เป็นเจ้าของ ผู้แทน (Principal Agent Problem) เป็นแนวคิดการมอบอำนาจและสิทธิในการตัดสินใจของอำนาจหรือสิทธิให้แก่ตัวแทนหรือผู้แทนในการดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของผู้เป็นเจ้าของ เช่น ในการบริหารงานของบริษัทธุรกิจ ผู้จัดการได้รับมอบหมาย

งานบริหารจัดการแทนเจ้าของกิจการ เพื่อสร้างผลประโยชน์หรือผลกำไรให้แก่เจ้าของหรือในการบริหารงานภาครัฐ นักการเมืองได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนให้เป็นผู้แทนเข้าไปบริหารงานในรัฐสภา เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนและข้าราชการได้รับการมอบหมายให้ปฏิบัติราชการจากภาษีที่ประชาชนจ่าย เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเช่นกันการมอบอำนาจให้ผู้แทนตัดสินใจดำเนินการนั้น มักมีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาที่เรียกว่า ปัญหาผู้แทน (Agent Problems) ซึ่งเป็นผลมาจากการแยกอำนาจความเป็นเจ้าของและอำนาจการบริหารจัดการออกจากกันทำให้ผู้แทนสามารถใช้อำนาจนั้นในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ของผู้เป็นเจ้าของ (Rose Ackerman, 1975, 1978) ทฤษฎีที่อธิบายถึงโครงสร้างแรงจูงใจ (Incentive Structure) ที่ผู้บงการได้กำหนดหรือมอบให้ตัวแทนของตนไปดำเนินการตามทฤษฎีแล้วโครงสร้างแรงจูงใจที่ผู้บงการกำหนดขึ้นนั้นจะมีลักษณะที่เหมาะสม (Optimal) ในเชิงจิตวิทยาหรือรูปแบบของวัตถุเพื่อที่จะให้ตัวแทนนั้นไปทำงานแทนตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสนองความต้องการหรือจุดมุ่งหมายของผู้บงการได้เป็นอย่างดี โครงสร้างแรงจูงใจของผู้บงการนั้น (ขวัญฤทัย ใจทัน, 2554, น. 20 - 21) อาจจำแนกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่หนึ่งโครงสร้างแรงจูงใจที่เป็นบวกหรือได้ผลประโยชน์จากการกระทำ (Carrot) รูปแบบที่สองโครงสร้างแรงจูงใจที่เป็นลบหรือเสียประโยชน์จากการกระทำ (Stick) รูปแบบที่สาม Rent Seeking การแสวงหาค่าเช่าในทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง การสร้างความมั่งคั่ง (Wealth) ที่ได้จากการลอบบี้ทางการเมืองของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อเพิ่มพูนความมั่งคั่งที่มีอยู่การแสวงหาค่าเช่า (Rent Seeking) จะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์สาธารณะทำให้ประสิทธิภาพทางเศรษฐศาสตร์ลดลง เนื่องจากการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะที่เลวลง การสร้างความมั่งคั่งให้แก่ประเทศลดลง รายได้ของรัฐลดลงและความไม่เท่าเทียมกันทางรายได้ของประชากรเพิ่มขึ้นสำหรับค่าเช่า (Rent) คือ ความมั่งคั่ง หรือรายได้ที่เพิ่มพูนจากผลตอบแทนตามประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคลนั้น (दारาร์ตัน อานันทนะสูงศ์, 2557, น. 9)

2.3.10.3 ทฤษฎีหัวหน้า ตัวแทน (Proprietary Theory of State) การคอร์รัปชัน เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากผู้ปกครอง (Ruling Class) และพรรคพวกที่ต้องการเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและธุรกิจโดยการเข้ามากำหนดกฎเกณฑ์และระเบียบตลอดจนผลักดันกฎหมายขึ้นมาเพื่อสร้างส่วนเกินทางเศรษฐกิจ (Rent Creating) จากนั้นก็แสวงหาส่วนเกินทางเศรษฐกิจ (Rent Seeking) ในรูปแบบที่หลากหลาย (ขวัญฤทัย ใจทัน, 2554, น. 20)

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

2.4.1 การปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น (Local Government) ถือเป็นรูปแบบหนึ่งที่เป็นพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและมีความสำคัญต่อการฝึกหัดประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นที่จะตอบสนองปัญหาความเป็นอยู่และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งลำพังเพียงรัฐบาลกลางในฐานะที่ต้องดูแลประชาชนโดยรวมทั่วประเทศไม่สามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างทั่วถึงและตรงตามความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้อย่างแท้จริงทำให้รัฐบาลได้มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง (Centralization) มาเป็นการบริหารการปกครองแบบกระจายอำนาจ (Decentralization) มากขึ้นเพื่อให้สิทธิแก่ชุมชนในการตัดสินใจดำเนินภารกิจของท้องถิ่น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เป็นการใช้ฐานท้องถิ่นเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ (โกวิทย์ พวงงาม, 2550, น. 11)

2.4.1.1 ความหมายการปกครองท้องถิ่น

ได้มีผู้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้หลายท่าน ดังนี้

วุฒิสาร ตันไชย (2544, น. 1) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า “การปกครองที่รัฐกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมายมีพื้นที่และประชาชนเป็นของตนเองและองค์กรดังกล่าวต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม”

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547, น. 22) ให้ความหมาย ของการปกครองท้องถิ่นว่า “การปกครอง ซึ่งราชการส่วนกลางได้มอบอำนาจในการปกครองและบริหารกิจการงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตอำนาจหน้าที่และพื้นที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย โดยมีความเป็นอิสระตามสมควร ไม่ต้องอยู่ในบังคับบัญชาของราชการส่วนกลางราชการส่วนกลางเป็นเพียงหน่วยคอยกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจการไปด้วยความเรียบร้อย”

โกวิทย์ พวงงาม (2550, น. 13) ให้ความหมาย ของการปกครองท้องถิ่นว่า “องค์กรหนึ่งมีอาณาเขตของตนเอง มีประชากรตามที่หลักเกณฑ์กำหนด มีอำนาจและมีอิสระในการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตน โดยมีหน้าที่ให้บริการในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนซึ่งประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวจะมีส่วนร่วมในการในการบริหารและปกครองตนเองด้วยตนเอง”

Holloway (1951, pp. 101 - 103) ให้ความหมาย ของการปกครองท้องถิ่นว่า “เป็นองค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเองและมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน” (ปธาน สุวรรณมงคล, 2547, น. 1 - 2)

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลาง หรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจในการปกครองและการบริหารงานให้แก่หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีอาณาเขตแน่นอนและมีผู้บริหารที่ได้มาจากการเลือกตั้งจากประชาชน เป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารอย่างอิสระตามสมควรและมีการบริหารการคลังของตนดำเนินกิจกรรมภายในกรอบที่กฎหมายบัญญัติไว้เพื่อประโยชน์ของรัฐและของท้องถิ่นนั้น ๆ รวมทั้งประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเองด้วย

2.4.1.2 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539, น. 6 - 29) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการภาครัฐในยุคปัจจุบันโดยยึดหลัก การกระจายอำนาจการปกครองและการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อตอบสนองความต้องการได้อย่าง แท้จริงความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นสรุปได้ดังนี้

1. เป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) กล่าวคือ การปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชนทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่นเกิดความรับผิดชอบและวางแผนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่ อันนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยในที่สุด

2. ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตยประการหนึ่ง คือ การปกครองตนเอง โดยการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ผู้บริหารท้องถิ่นได้มาจากการเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น

3. เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลอันมีเหตุผลจาก

3.1 ภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวางนับวันจะขยายเพิ่มขึ้น

3.2 รัฐบาลมีอาจจะดำเนินการในการสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกันการแก้ปัญหาหรือจัดบริการโครงการในท้องถิ่นโดยรูปแบบที่เหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรับรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้นประชาชนในท้องถิ่น จึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด

3.3 กิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง

4. สามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

5. เป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต

6. สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือ เป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชนทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเองแบ่งเบาภาระของรัฐบาลเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคตและสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

2.4.1.3 วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม (2550, น. 14) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในด้านการเงิน บุคลากร ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการให้บริการชุมชนและทำให้เกิดความประหยัด
2. เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพราะความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกันการรอรับบริการจากรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียวอาจไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า
3. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษารอบอบประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองทั้งในบทบาทฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติ

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในด้านการเงิน บุคลากร และระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการให้บริการชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นตรงกับความต้องการ และเพื่อเป็นสถาบันที่ให้การศึกษารอบอบประชาชน

2.4.1.4 ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547, น. 22) ได้จำแนกลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายจากส่วนกลาง มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีขอบเขตของการปกครองที่แน่นอน และมีคณะผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น เป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารงานอย่างอิสระและมีอำนาจอิสระในด้านการคลัง เช่น การจัดเก็บภาษี และการจัดหารายได้อื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด และจัดทำงบประมาณของตนเอง รวมทั้งมีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบายและมีการบริหารงานของตนเองไม่ต้องขอคำสั่งจากราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งองค์กรท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นนี้จะมีบุคลากรของตนเองบริหารงานภายในท้องถิ่นเป็นพนักงานของท้องถิ่นที่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณของท้องถิ่นเอง

ประธาน สุวรรณมงคล (2547, น. 4 - 5) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

1. เป็นนิติบุคคล
2. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะ
3. ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง
4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง
5. มีความเป็นอิสระในการบริหารงานอย่างเพียงพอ
6. มีอำนาจในการจัดหารายได้และใช้จ่ายรายได้โดยอิสระตามสมควร
7. มีการกำกับดูแลจากรัฐ

สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ มีสถานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่เฉพาะ มีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง มีความเป็นอิสระในการบริหารงานอย่างเพียงพอ มีอำนาจในการจัดหารายได้และใช้จ่ายรายได้

2.4.2 การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล

2.4.2.1 ความเป็นมา

เทศบาล คือ หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทยถือกำเนิดในสมัยพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) ทรงริเริ่มและแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการศึกษาหาแนวทางในการจัดตั้งองค์กรปกครองรูปแบบเทศบาลขึ้น การดำเนินการของเทศบาลในขณะนั้นก็ยังไม่สมบูรณ์แบบตามหลักการของการปกครองตนเองตามที่มีพระประสงค์เนื่องจากในขณะนั้น ผู้บริหารเทศบาลมิได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนล้วนแต่เป็นข้าราชการประจำทั้งสิ้นจนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยคณะราษฎร พ.ศ. 2475 ขึ้น ร่างพระราชบัญญัติเทศบาลก็ยังไม่ได้ออกมาใช้ (สมบูรณ์ เดชสมบูรณ์สุข, 2547, น. 1 - 33)

ในปี พ.ศ. 2476 รัฐบาลภายใต้การนำของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้ตรากฎหมายโดยประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาลขึ้นเป็นครั้งแรกชื่อ “พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476” กฎหมายเทศบาลฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายในการมอบอำนาจการปกครองตนเองให้แก่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองเพื่อให้เทศบาลเป็นสถาบันการเรียนรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยและต่อมาได้มีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2478 โดยการยกฐานะสุขาภิบาลที่มีอยู่เดิมแล้วขึ้นเป็นเทศบาล ขณะนั้นมีจำนวน 35 แห่ง ดำเนินการเทศบาลและต่อมารัฐบาลได้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลหลายครั้งหลายหน กล่าวคือ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2481 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2486 และพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ซึ่งกฎหมายเทศบาลฉบับหลังสุดนี้ถือเป็นกฎหมายหลักในการดำเนินงานของเทศบาลมาจนถึงปัจจุบันนี้ โดยได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันพระราชบัญญัติ

เทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 (สมบูรณ เดชสมบูรณสุข, 2545, น. 123 - 161)

2.4.2.2 การจัดตั้งเทศบาล

เทศบาล มิได้จัดตั้งขึ้นทั่วทั้งประเทศแต่จะจัดตั้งขึ้นเป็นแห่ง ๆ ไปตามหลักเกณฑ์ที่ตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 กล่าวคือ เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาลให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร และกำหนดให้เทศบาลเป็นทบวงการเมืองโดยให้เทศบาลมี 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร จัดตั้งขึ้นตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 9)

2) เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้น ให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 10)

3) เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 11)

สรุปได้ว่า เทศบาลจัดตั้งขึ้นตามหลักเกณฑ์ที่ตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมืองและเทศบาลนคร

2.4.2.3 โครงสร้างเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ได้กำหนดองค์การเทศบาล ประกอบด้วย สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี (มาตรา 14)

1) สำหรับการปฏิบัติงานในหน้าที่ประจำในเทศบาลจะมีโครงสร้างทางเจ้าหน้าที่อีกส่วนหนึ่ง เรียกว่า “พนักงานเทศบาล” โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1) สภาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามจำนวน ดังต่อไปนี้ (มาตรา 15)

1.1.1) สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบสองคน

1.1.2) สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบแปดคน

- 1.1.3) สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบสี่คน
- 2) สมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในตำแหน่งได้คราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง (มาตรา 16)
- 2.1) นายกเทศมนตรี ให้เทศบาลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 48 ทวิ)
- 3) นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายได้ตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ (มาตรา 48 อัฐ)
- 3.1) เทศบาลตำบล ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสองคน
- 3.2) เทศบาลเมือง ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสามคน
- 3.3) เทศบาลนคร ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสี่คน
- 4) พนักงานเทศบาล เป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของเทศบาลที่ปฏิบัติงานประจำสำนักงานหรือนอกสำนักงานเป็นผู้นำนโยบายของคณะผู้บริหารไปปฏิบัติ โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการกำหนดส่วนราชการของเทศบาล พ.ศ. 2542 แบ่งออกเป็น 12 หน่วยงาน ประกอบด้วย
- 4.1) สำนักปลัดเทศบาล
- 4.2) สำนัก / กองคลัง หรือฝ่ายการคลัง
- 4.3) สำนัก / กอง หรือฝ่ายการสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม
- 4.4) สำนัก / กอง หรือฝ่ายการช่าง
- 4.5) สำนัก / กอง หรือฝ่ายการศึกษา
- 4.6) สำนัก / กอง หรือฝ่ายวิชาการและแผนงาน
- 4.7) สำนัก / กอง หรือฝ่ายสวัสดิการสังคม
- 4.8) สำนัก / กอง หรือฝ่ายช่างสุขาภิบาล
- 4.9) สำนัก / กอง หรือฝ่ายการแพทย์
- 4.10) สำนัก / กอง หรือฝ่ายการประปา
- 4.11) หน่วยงานตรวจสอบภายใน
- 4.12) หน่วยงานแขวง

2.4.2.4 หน้าที่เทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ได้แบ่งหน้าที่ของเทศบาลออกเป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติและหน้าที่ที่จะเลือกปฏิบัติ ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาล ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 หน้าที่ของเทศบาลตำบล

หน้าที่ที่ต้องทำ (มาตรา 50)	หน้าที่ที่อาจจัดทำ (มาตรา 51)
1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน	1. ให้มีน้ำสะอาด หรือการประปา
2. ให้มีและบำรุงทางบก และทางน้ำ	2. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
3. รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล	3. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ	4. ให้มีสุสาน และฌาปนสถาน
5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง	5. บำรุง และส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษา อบรม	6. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์
7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ	7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่าง โดยวิธีอื่น
8. บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น	
9. หน้าที่อื่น กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล	

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก หน้าที่ของเทศบาลตำบล. (น. 114), โดย โกวิท พวงงาม, 2550, กรุงเทพฯ: วิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตารางที่ 2.2 หน้าที่ของเทศบาลเมือง

หน้าที่ที่ต้องทำ (มาตรา 53)	หน้าที่ที่อาจจัดทำ (มาตรา 54)
1. มีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลตำบล ตามข้อ 1 - 9 2. ให้มีน้ำสะอาด หรือการประปา 3. ให้มีโรงฆ่าสัตว์ 4. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์ และรักษาคนเจ็บไข้ 5. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ 6. ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ 7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น 8. ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น	1. ให้มีตลาดท่าเทียบเรือ และท่าข้าม 2. ให้มีสุสาน และฌาปนสถาน 3. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร 4. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์ มารดาและเด็ก 5. ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล 6. ให้มีการสาธารณสุขการ 7. จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข 8. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา 9. ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการศึกษา และพลศึกษา 10. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะสวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ 11. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น 12. เทศพาณิชย์

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก *หน้าที่ของเทศบาลเมือง*. (น. 114), โดย โกวิท พวงงาม, 2550, กรุงเทพฯ: วิทยุชน.

2.4.3 บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบล

ธนศวรร์ เจริญเมือง (2544, น. 46 - 51) วิเคราะห์สภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่ พ.ศ. 2498 จนถึง พ.ศ. 2515 มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองระดับหมู่บ้านและระดับตำบล ถึง 4 ครั้ง ส่วน อบต. เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2499 ในฐานะนิติบุคคลที่อยู่ภายใต้การควบคุมของ นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด การเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งเกิดจากคำสั่งและความต้องการของ เบื้องบนเป็นผู้ผลักดันในลักษณะ (Top - Down Approach) ประชาชนในท้องถิ่นไม่ได้มีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแต่จะเกิดจากเหตุปัจจัยอื่น เช่น ปี พ.ศ. 2509 รัฐบาลจำกัดสิทธิ ประชาชนไม่ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาตำบล เพราะเกรงอิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์จะเข้าไปเผยแพร่ ในตำบลแถบภาคอีสาน สภาตำบลจึงไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและกลายเป็นองค์กรของข้าราชการระดับ ตำบลค่อยดำเนินงานตามที่รัฐมอบหมาย

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2504 รวมเวลา 22 ปีเต็ม องค์กรการปกครองของรัฐระดับตำบลไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ จนกระทั่ง พ.ศ. 2537 สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ได้จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นอีกครั้งได้ออกพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในปลายปีพ.ศ. 2537 โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและ อบต. กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีตำแหน่งในสภาตำบลและอบต. ในระยะเริ่มต้นของการใช้พระราชบัญญัตินี้ อย่างไรก็ตามแต่ละอบต. ต้องประสบปัญหามากมายตามที่ โกวิทย์ พวงงาม (2540) ได้ศึกษาและสรุปปัญหาที่พบ คือ 1) ไม่มีสถานที่ทำงาน สถานที่และอุปกรณ์ยังไม่พร้อม ไม่เพียงพอ ไม่ดี 2) กรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในการทำงาน ระเบียบ ข้อบังคับของอบต. และระบบข่าวสาร ประชาชนไม่มีความรู้เรื่อง อบต. และไม่ให้ความร่วมมือ 3) งบประมาณล่าช้า มีจำกัด ไม่เป็นธรรมและไม่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น การประชุมไม่ตรงเวลา การแสดงความคิดเห็นมีน้อย การทำงานล่าช้า ขาดแคลนเจ้าหน้าที่การเงินบัญชี กรรมการขาดความสามัคคีในระยะต้นเมื่อกลางปี พ.ศ. 2538 การเลือกตั้ง อบต. ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับ อบต. และสภาตำบลคืออะไร ผลที่เกิดขึ้นมีคนมาสมัครรับเลือกตั้งน้อยและคนมาใช้สิทธิลงคะแนนน้อย อบต. จึงกลายเป็นองค์กรของพรรคพวกและ มีผลประโยชน์ร่วมกัน การบริหารงานของ อบต. ถูกแทรกแซง ถูกชี้แนะและถูกรอบงำจากข้าราชการประจำ จากสภาพปัญหาของ อบต. ดังกล่าวทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจกันระหว่างผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการ ดังจะเห็นในช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2544 มีข้อร้องเรียนคณะผู้บริหาร อบต. ร้อยละ 49.31 และร้องเรียนสมาชิกสภา อบต. ร้อยละ 6.90 (อรทัย ก๊กผล, 2552)

ด้การศึกษาของโกวิทย์ พวงงามและอรทัย ก๊กผล ที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งมีระยะเวลาผ่านมากกว่า 10 ปี จะเห็นว่าปัญหาของ อบต. ในหลาย ๆ เรื่องยังคงเป็นปัญหาเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องงบประมาณ คุณภาพของบุคลากรและการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ปัญหาของอบต. อาจมองได้ 2 ด้านคือ ด้านโครงสร้างและด้านบุคลากร

โครงสร้างของ อบต. ประกอบด้วย สภา อบต. และนายกอบต. โดยอบต.มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสภา อบต. ประกอบด้วยสมาชิกสภา อบต. ที่ได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2 คน อบต.ใดมี 1 หมู่บ้านให้สมาชิกสภา อบต. 6 คน ถ้ามี 2 หมู่บ้านให้มีสมาชิกสภา อบต. หมู่บ้านละ 3 คน สมาชิกสภา อบต. เลือกประธานสภา อบต. 1 คน รองประธานสภา อบต. 1 คน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งตามอายุของสภาหรือมีการยุบสภาโดยนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งตามมติของสภา ตลอดจนพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 กำหนดอำนาจหน้าที่สภา อบต. ตามมาตรา 46 ดังนี้

- 1.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลของ อบต.
- 1.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติ อบต. ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- 1.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของนายก อบต. ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนา ข้อบัญญัติ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ
2. อำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มาของนายก อบต. มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้งและมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับตั้งแต่วันเลือกตั้งตั้งแต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ กรณีนายก อบต. ดำรงตำแหน่งไม่ครบวาระ 4 ปีให้ถือว่าเป็น 1 วาระและเมื่อดำรงตำแหน่ง 2 วาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลา 4 ปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง โดยนายก อบต. มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 58 ดังนี้
 - 2.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของ อบต. ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนา อบต. ข้อบัญญัติ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ
 - 2.2 สั่ง อนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการของ อบต.
 - 2.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายก อบต. และเลขานุการนายก อบต.
 - 2.4 วางระเบียบเพื่อให้งานของ อบต. เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
 - 2.5 รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติอบต.
 - 2.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น
3. ขั้นตอนการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
 - 3.1 การประชุมสภา อบต.
 - 3.2 การวางแผนการพัฒนา อบต.
 - 3.3 การจัดทำข้อบัญญัติ อบต.
 - 3.4 การจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ
 - 3.5 การจัดหารายได้และจัดเก็บภาษี
 - 3.6 การจัดซื้อจัดจ้าง
 - 3.7 การเงินและบัญชี
 - 3.8 การรายงานผลการปฏิบัติงาน
4. การกิจและอำนาจหน้าที่ของ อบต. ตามกฎหมายกำหนด การกำหนดภารกิจและอำนาจหน้าที่ของ อบต. ภายใต้ข้อบังคับแห่งกฎหมาย มาตรา 67 กำหนดให้ อบต. มีหน้าที่ต้องทำในเขต อบต. และมาตรา 68 กำหนดให้ อบต. อาจจัดทำกิจกรรมในเขต อบต. ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 ภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดขององค์การบริหารส่วนตำบล

ภารกิจ และอำนาจหน้าที่ของอบต.	อบต. ต้องทำ	อบต. อาจทำ
1. จัดให้มี และบำรุงทางน้ำ ทางบก	/	-
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล	/	-
3. ป้องกัน และระงับโรคติดต่อ	/	-
4. ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย	/	-
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	/	-
6. ให้มี และบำรุงรักษาทางระบายน้ำ	-	//
7. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม	-	//
8. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ	/	-
9. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น	/	-
10. คัดค้าน ดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	/	-
11. ให้มี และบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น	-	//
12. การคัดค้าน ดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน	-	//
13. ให้มี และบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ	-	//
14. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็น และสมควร	/	-
15. การวางผังเมือง และควบคุมการก่อสร้าง	-	//
16. การส่งเสริมการท่องเที่ยว	-	//
17. บำรุง และส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร	-	//
18. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร	-	//
19. ให้มี และส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์	-	//
20. ส่งเสริมให้อุตสาหกรรมในครอบครัว	-	//
21. กิจการเกี่ยวกับพาณิชย์	-	//
22. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ อบต.	-	//

5. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีรายได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ รายได้จากภาษี และรายได้อื่น ๆ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลให้อำนาจแก่องค์การบริหารส่วนตำบลที่จะจัดเก็บรายได้ด้วยตนเองและภาษีที่รัฐบาลกลางเก็บให้ ดังนี้

5.1 ภาษีอากร

5.1.1 ภาษีองค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย และอากรการฆ่าสัตว์

5.1.2 ภาษีที่ได้รับจัดสรรจากกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจ เฉพาะภาษีสุราและภาษีสรรพสามิต

5.1.3 ภาษีที่ได้รับจัดสรรจากจังหวัด ได้แก่ ภาษีรถยนต์และล้อเลื่อน

5.2 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราและการเล่นพนัน

5.3 ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามกฎหมายที่ดิน

5.4 รายได้จาดทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ อากรรังนกอีแอ่น ค่าธรรมเนียมน้ำบาดาล ค่าภาคหลวงไม้และอากรประมง

5.5 ค่าภาคหลวงแร่ ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมและเงินตามกฎหมายอุทยาน

5.6 องค์การบริหารส่วนตำบลยังอาจมีรายได้จาก

5.6.1 ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาตและค่าปรับตามที่กฎหมายกำหนด

5.6.2 รายได้จากทรัพย์สิน

5.6.3 เงินและทรัพย์สินที่มีอยู่อุทิศให้

5.6.4 รายได้อื่นตามที่รัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

5.7 เงินกู้

รายได้ส่วนใหญ่ของ อบต. มาจากการจัดสรรของรัฐบาลกลาง ซึ่งเป็นผู้ควบคุมการจัดเก็บ และเป็นผู้กำหนดประเภทอัตราภาษีเกือบทั้งหมดทำให้ อบต. แต่ละแห่งไม่สามารถเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บภาษี ค่าธรรมเนียมให้สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่ได้ จึงขาดความคล่องตัวในการใช้รายได้ เพื่อพัฒนาและทำนุบำรุงท้องถิ่น ทั้งนี้กฎหมายได้กำหนดให้รัฐบาลกลางมีหน้าที่กำกับดูแลองค์การปกครองท้องถิ่น โดยมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอเป็นผู้มีอำนาจกำกับดูแล อบต. ดังนั้นนายอำเภอมีอำนาจการสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงสั่งให้ชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ การตรวจสอบกิจการ รายงานและเอกสาร หรือสถิติใด ๆ การให้สมาชิกสภา อบต. พ้นจากตำแหน่งกรณีขาดคุณสมบัติ ขาดการประชุมติดต่อกันการอนุมัติให้เปิดประชุมสภา อบต. สมัยวิสามัญ สำหรับผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเรียกประชุมเปิดและปิดประชุมสภา อบต. กรณีไม่มีประธานสภา อบต. หรือประธานสภา อบต. ไม่เรียกประชุมข้อบังคับการประชุมสภา อบต. ให้ดำเนินการไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยการแต่งตั้งคณะผู้บริหาร อบต. เพื่อดำเนินกิจการชั่วคราว กรณีมีการยุบสภา อบต.

การขอเยี่ยมตัวข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างจากหน่วยงานอื่นให้เสนอเรื่องต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ส่วนด้านการคลัง การงบประมาณ การรักษาทรัพย์สิน การจัดหาพัสดุ การจัดหาผลประโยชน์ จากทรัพย์สิน การจัดจ้างและการสวัสดิการเป็นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการบริหารกิจการของ อบต. มีผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายด้วยกัน โดยภาครัฐ ในฐานะผู้ควบคุมกำกับดูแลฝ่ายการเมือง ผู้ปฏิบัติงาน ข้าราชการ และพนักงานท้องถิ่นรวมทั้งภาคเอกชน ที่ดำเนินธุรกรรมกับ อบต. ภาคประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และรับบริการจาก อบต. บุคคลฝ่ายต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารกิจการของ อบต. ทั้งสิ้น การจะพัฒนา อบต. ไปในทิศทางที่ดีมากน้อยเพียงใดจึงมีความเกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย ซึ่งจะต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจและจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดโดยภาครัฐได้มีกฎหมายรับรองการกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารงานของ อบต. โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ

6. การกำกับดูแลและตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

แม้ว่าองค์กรปกครองท้องถิ่นจะได้ปกครองตนเอง เพื่อสนองและบริการสาธารณะได้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นแต่รัฐธรรมนูญไม่ได้ให้อิสระเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ยังมีการกำกับดูแลจากรัฐตามรัฐธรรมนูญมาตรา 283 ที่ว่า “ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ย่อมมีสิทธิได้รับจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติแต่ต้องเป็นไป เพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม ทั้งนี้จะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้”

6.1 แนวทางการกำกับดูแลตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณี อบต. กำหนดไว้ 6 กรณี คือ

6.1.1 การกำกับดูแลผู้บริหารท้องถิ่น โดยนายอำเภอเป็นผู้ใช้อำนาจในการยับยั้งการปฏิบัติการของผู้บริหารท้องถิ่น การสั่งการให้ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง

6.1.2 การกำกับดูแลสภาท้องถิ่น ได้แก่ การเพิกถอนมติของสภาท้องถิ่นและการยุบสภาท้องถิ่น เช่น มาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 นายอำเภอมีอำนาจเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

6.1.3 การกำกับดูแลการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้อำนาจนายอำเภอกำกับดูแลการออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

6.1.4 การกำกับดูแลทางการคลัง ได้แก่ การกำกับดูแลงบประมาณท้องถิ่น กำกับดูแลแหล่งที่มาของรายได้ท้องถิ่น เป็นต้น

6.1.5 การบริหารงานของ อบต. จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลและการตรวจสอบการดำเนินงานที่เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย ซึ่งจะเห็นถึงข้อดีในการกำกับดูแลเป็นการช่วยเหลือการดำเนินงานของ อบต. ให้อยู่ภายใต้กรอบความถูกต้องตามกฎหมายและเอื้อให้การบริหารงานสามารถดำเนินการต่อไปได้หากประสบปัญหาข้อขัดข้องทางเทคนิค แต่ขณะเดียวกันก็มีจุดอ่อนในกรณีโอกาสการถูกรวบงำจากฝ่ายข้าราชการประจำ หากผู้บริหาร อบต. ไม่มีหลักการและอุดมการณ์ที่แน่วแน่มากพอ

สรุปได้ว่า เทศบาล คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทย จัดตั้งขึ้นเป็นแห่ง ๆ ไปตามสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาล ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร มีหน้าที่ที่ต้องทำและหน้าที่ที่อาจจัดทำ ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาล โครงสร้างเทศบาล ประกอบด้วย สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี สำหรับการปฏิบัติงานในหน้าที่ประจำในเทศบาล มีโครงสร้างของเจ้าหน้าที่อีกส่วนหนึ่ง เรียกว่า “พนักงานเทศบาล”

2.5 บริบททั่วไป

2.5.1 ข้อมูลจังหวัดมหาสารคาม

2.5.1.1 ประวัติความเป็นมา

จังหวัดมหาสารคาม เป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สละคืออีสาน) เป็นมณฑลนามที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงพระราชทานให้เป็นชื่อเมืองครั้งทรงโปรดเกล้าฯ ตั้งเมืองเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2408 มีความหมายว่า ถิ่นฐานที่อุดมสมบูรณ์ด้วยความ ดิงามทั้งปวงมีท้าวมหาชัย (กวต) เป็นเจ้าเมืองท้าวมหาชัย (กวต) ได้พาผู้คนออกจากเมืองร้อยเอ็ดมาทางทิศตะวันตก ประมาณ 1,000 เส้นจึงหยุดตั้งอยู่บริเวณที่ดอน แล้วจัดพิธีการฝังเสาหลักเมือง บริเวณนั้นได้สร้างวัดชื่อวัดดอนเมืองแต่ราษฎรนิยมเรียกว่า “วัดข้าวอ้าว” อยู่ได้ประมาณ 6 เดือนเห็นว่าขาดแคลนแหล่งน้ำ จึงย้ายมาตั้งระหว่างกุดยางใหญ่กับหนองกระทุ่ม ซึ่งเป็นชุมชนที่มีผู้คนอาศัยอยู่บ้างแล้ว คือ บ้านจาน ประกอบกับห่างออกไปเล็กน้อยทางทิศตะวันตกก็มีหนองหัวช้าง (บริเวณทิศใต้วัดนาควิชัย) และถัดจากหนองกระทุ่มออกไปเล็กน้อยก็เป็นห้วยคะคาง นับว่าเป็นชัยภูมิที่มีแหล่งน้ำสมบูรณ์ จึงได้ตั้งเป็นเมืองมหาสารคาม มีพระเจริญราชเดช (กวต) เป็นเจ้าเมืองคนแรก ส่วนท้าวบัวทอง ได้พาผู้คนจำนวนหนึ่งไปตั้งถิ่นที่อยู่บริเวณบ้านลาดริมฝั่งลำน้ำชีตามที่ตนเห็นเหมาะสมและเสนอตั้งเป็นเมืองตั้งแต่แรก โดยเมืองมหาสารคามเมื่อแรกตั้งยังตั้งขึ้นอยู่ในความดูแลบังคับบัญชาของพระขัติยวงษา (จัน) เจ้าเมืองร้อยเอ็ดพุทธศักราช 2456 หม่อมเจ้าวันพมาศ นวรัตน์ ได้รับการแต่งตั้งเป็นปลัดมณฑลประจำจังหวัด โดยความเห็นชอบของพระมหาอำมาตยาธิบดี (เส็ง วิริยะศิริ) และได้ย้ายศาลากลาง

จังหวัดมาตั้ง ณ ที่ศาลากลางหลังเดิมหรือที่ว่าการอำเภอเมืองมหาสารคามในปัจจุบันต่อมาในปีพ.ศ. 2542 ได้ย้ายศาลากลางจังหวัดมาตั้งอยู่ ณ ที่ปัจจุบัน คือ บริเวณถนนเลี้ยวเมืองมหาสารคาม – ร้อยเอ็ด ตำบลแวงน่างอำเภอเมืองมหาสารคาม จากอดีตจนถึงปัจจุบันจังหวัดมหาสารคามมีผู้ดำรงตำแหน่ง เจ้าเมืองและผู้ว่าราชการจังหวัด รวม 50 คน

2.5.1.2 ข้อมูลพื้นฐานด้านกายภาพ

1) ที่ตั้งและขนาด

จังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ 5,291.683 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,307,301.87 ไร่ มีพื้นที่เป็นลำดับที่ 14 ของภาคและเป็นลำดับที่ 41 ของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- 1.1) ทางทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดกาฬสินธุ์
- 1.2) ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์
- 1.3) ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดร้อยเอ็ด
- 1.4) ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดบุรีรัมย์

2) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ โดยทั่วไปของจังหวัดมหาสารคาม เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ถึงลูกคลื่นลอนลาด พื้นที่โดยทั่วไปมีความสูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 130 - 230 เมตร ด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือเป็นที่สูงในเขตอำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเชียงยืน และอำเภอกันทรวิชัย ครอบคลุมพื้นที่ ประมาณครึ่งหนึ่งของพื้นที่จังหวัดและค่อย ๆ ลาดเทมาทางทิศตะวันออกและทิศใต้มีลำน้ำสำคัญสายหลักไหลผ่าน ได้แก่ ลำน้ำชี

3) ลักษณะภูมิอากาศ

มีลักษณะฝนตกสลับกับอากาศแห้ง (Wet and Dry Climate) มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย / ปีอยู่ที่ประมาณ 118 มิลลิเมตร / ปี อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีอยู่ที่ประมาณ 27.98 องศาเซลเซียส ในช่วงเดือนเมษายนของทุกปีจังหวัดจะมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยประมาณ 39 องศาเซลเซียส ส่วนอุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ในช่วงเดือนมกราคม อยู่ที่ประมาณ 15 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปีอยู่ที่ประมาณ 27 องศาเซลเซียสจังหวัดมีฤดูกาลต่าง ๆ แบ่งเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมไปจนถึงเดือนมิถุนายน ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่กรกฎาคมไปจนถึงเดือนตุลาคม และฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์

4) เขตการปกครอง และจำนวนประชากร

จังหวัดแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 อำเภอ 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 18 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 123 แห่ง และหมู่บ้าน 1,944 หมู่บ้าน โดยอำเภอที่มีพื้นที่มากที่สุด คือ โกสุมพิสัย (827.9) รองลงมา คือ อำเภอบรบือ (681.6) อำเภอนาคู (605.8) และอำเภอเมืองมหาสารคาม (556.7) ตามลำดับ

ตารางที่ 2.4 จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวนบุคลากร (คน)
1. อบจ.มหาสารคาม	745
2. เทศบาลเมืองมหาสารคาม	124
3. เทศบาลตำบลกุตุปลาตุก	30
4. เทศบาลตำบลแกดำ	29
5. เทศบาลตำบลขามเรียง	33
6. เทศบาลตำบลโคกพระ	33
7. เทศบาลตำบลเชียงยืน	27
8. เทศบาลตำบลท่าขอนยาง	15
9. เทศบาลตำบลนาเชือก	32
10. เทศบาลตำบลนาคัน	37
11. เทศบาลตำบลบรบือ	12
12. เทศบาลตำบลพยัคฆภูมิพิสัย	14
13. เทศบาลตำบลโพนทอง	18
14. เทศบาลตำบลมิตรภาพ	24
15. เทศบาลตำบลแวงน่าง	40
16. เทศบาลตำบลหนองกุง	14
17. เทศบาลตำบลหนองแสง	24
18. เทศบาลตำบลหัวขวาง	30
19. เทศบาลตำบลหัวดง	32
20. อบต.ก้ามปู	21
21. อบต.กำพี้	25
22. อบต.กุดรัง	24

(ต่อ)

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวนบุคลากร (คน)
23. อบต.กุดไผ่จ่อ	25
24. อบต.กู่ทอง	18
25. อบต.กู่สันตรัตน์	24
26. อบต.เกิ้ง	23
27. อบต.แก้งแก	24
28. อบต.แก้งเลิงจาน	17
29. อบต.แกดดำ	17
30. อบต.ขามเฒ่าพัฒนา	22
31. อบต.ขามป้อม	15
32. อบต.ขามเรียน	23
33. อบต.เขวา	19
34. อบต.เขวาไร่ (อ.โกสุมพิสัย)	14
35. อบต.เขวาไร่ (อ.นาเชือก)	22
36. อบต.เขวาใหญ่	16
37. อบต.เขื่อน	22
38. อบต.คันธารราษฎร์	25
39. อบต.แคน	17
40. อบต.โคกก่อ	24
41. อบต.โคกพระ	18
42. อบต.โคกสีทองกลาง	15
43. อบต.จัวบา	16
44. อบต.ชื่นชม	25
45. อบต.เชียงยืน	14
46. อบต.ดงดวน	14
47. อบต.ดงบัง	16
48. อบต.ดงเมือง	16
49. อบต.ดงยาง	14

(ต่อ)

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวนบุคลากร (คน)
50. อบต.ตงใหญ่	15
51. อบต.ดอนกลาง	17
52. อบต.ดอนจัว	13
53. อบต.ดอนเงิน	18
54. อบต.ดอนหว่าน	15
55. อบต.ท่าตูม	19
56. อบต.ท่าสองคอน	16
57. อบต.นาข่า	17
58. อบต.นาเชือก	24
59. อบต.นาทอง	16
60. อบต.นาโพธิ์	14
61. อบต.นาภู	15
62. อบต.นาสีนวน	22
63. อบต.นาสีนวล	24
64. อบต.โนนแดง	24
65. อบต.โนนภิบาล	21
66. อบต.โนนราชสี	22
67. อบต.บรป่า	25
68. อบต.บ่อใหญ่	25
69. อบต.บัวค้อ	18
70. อบต.บัวมาศ	24
71. อบต.บ้านกู่	19
72. อบต.บ้านหวาย	23
73. อบต.ประชาพัฒนา	18
74. อบต.ปอพาน	24
75. อบต.ปะหลาน	18
76. อบต.พระธาตุ	19

(ต่อ)

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวนบุคลากร (คน)
77. อบต.แพง	16
78. อบต.โพธิ์ชัย	17
79. อบต.โพนงาม	21
80. อบต.ภารแอ่น	14
81. อบต.มะค่า	16
82. อบต.เม็กดำ	20
83. อบต.เมืองเตา	14
84. อบต.เมืองเสือ	15
85. อบต.ยาง	20
86. อบต.ยางท่าแจ้ง	20
87. อบต.ยางน้อย	20
88. อบต.ยางสีสุราช	23
89. อบต.ราษฎร์เจริญ	19
90. อบต.ราษฎร์พัฒนา	19
91. อบต.ลาดพัฒนา	18
92. อบต.ลานสะแก	17
93. อบต.เลิงใต้	16
94. อบต.เลิงแฝก	14
95. อบต.วังไชย	15
96. อบต.วังยาว	23
97. อบต.วังแสง	18
98. อบต.วังใหม่	18
99. อบต.เวียงชัย	20
100. อบต.เวียงสะอาด	15
101. อบต.แวงดง	16
102. อบต.แวงนาง	19
103. อบต.ศรีสุข	14

(ต่อ)

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวนบุคลากร (คน)
104. อบต.สันป่าตอง	14
105. อบต.สำโรง	16
106. อบต.เสื่อโก้ง	16
107. อบต.เสื่อเต่า	23
108. อบต.หนองกุง (อ.แกดำ)	15
109. อบต.หนองกุง (อ.นาเชือก)	17
110. อบต.หนองกุงสุวรรณคี	18
111. อบต.หนองโก	18
112. อบต.หนองคู	14
113. อบต.หนองคูขาด	16
114. อบต.หนองจิก	16
115. อบต.หนองซอน	14
116. อบต.หนองแดง	15
117. อบต.หนองทุ่ม	17
118. อบต.หนองโน	13
119. อบต.หนองบอน	18
120. อบต.หนองบัว (อ.โกสุมพิสัย)	18
121. อบต.หนองบัว (อ.พยัคฆภูมิพิสัย)	16
122. อบต.หนองบัวแก้ว	19
123. อบต.หนองบัวสันต	14
124. อบต.หนองปลิง	24
125. อบต.หนองไผ่	16
126. อบต.หนองโพธิ์	16
127. อบต.หนองม่วง	15
128. อบต.หนองเม็ก	23
129. อบต.หนองเรือ	17
130. อบต.หนองแวง	18

(ต่อ)

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวนบุคลากร (คน)
131. อบต.หนองสิม	18
132. อบต.หนองแสง	18
133. อบต.หนองแสน	19
134. อบต.หนองเหล็ก	21
135. อบต.หนองไฮ	18
136. อบต.ห้วยเตย	16
137. อบต.ห้วยแอ่ง	19
138. อบต.ห้วยขวาง	14
139. อบต.หัวเรือ	15
140. อบต.เหล่า	14
141. อบต.เหล่าดอกไม้	13
142. อบต.เหล่าบัวบาน	15
143. อบต.แหใต้	19
รวม	3,575

5) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

5.1) การไฟฟ้า

จังหวัดมหาสารคาม มีผลการสำรวจข้อมูลจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าและการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าจำแนกตามประเภทต่าง ๆ เมื่อปี พ.ศ. 2560 ของจังหวัดมหาสารคาม พบว่า

5.1.1) จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 279,512 ราย โดยอำเภอที่มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้ามากที่สุด อันดับแรก คือ อำเภอเมืองมหาสารคาม เท่ากับ 63,189 ราย รองลงมา ได้แก่ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัยเท่ากับ 48,918 ราย อันดับสาม ได้แก่ อำเภอบรบือ เท่ากับ 41,247 ราย

5.1.2) การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (วัตต์ / ชั่วโมง) จากสถิติของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดมหาสารคามเมื่อปี พ.ศ. 2560 พบว่า จังหวัดได้จำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้ส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ที่อยู่อาศัยสถานธุรกิจ และอุตสาหกรรม สถานที่ราชการและสาธารณะและอื่น ๆ รวมทั้งสิ้น 791,907,270.13 วัตต์ / ชั่วโมง

ทั้งนี้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดมหาสารคาม ได้ทำการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้กับสถานธุรกิจและอุตสาหกรรม มากที่สุด เท่ากับ 439,705,797.13 วัตต์ / ชั่วโมง อันดับสอง ได้แก่ ที่อยู่อาศัยเท่ากับ 315,015,621.17 วัตต์ / ชั่วโมง อันดับสาม ได้แก่ สถานที่ราชการและสาธารณะ

เท่ากับ 31,238,917.44 วัตต์ / ชั่วโมง โดยมีการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้กับผู้ใช้หรือสถานที่ต่าง ๆ ประเภทอื่น ๆ เท่ากับ 5,946,934.39 วัตต์ / ชั่วโมง

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนะศักดิ์ พรหมจันทร์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบริหารกับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี พบว่า ปัจจัยการบริหารโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับ ได้แก่ ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านบุคคลและกลุ่มบุคคล ในโรงเรียน ด้านการสนับสนุนของชุมชน ด้านภาระงานและเทคโนโลยีและด้านการจัดองค์กร

วรรณภา วามานนท์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารการปราบปรามการทุจริตระดับชาติของประเทศไทย: การศึกษาบทบาท ระบบและการบริหารของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พบว่า ต้องใช้เทคโนโลยีเพิ่มเติม เช่น การเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการปรับปรุงระบบราชการภาครัฐให้มีช่องว่างในการเกิดการทุจริตน้อยที่สุดและมีมิติทางกฎหมาย เช่น หามาตรการส่งคณลงโทษผู้ทุจริตควบคู่ไปกับมาตรการทางกฎหมาย มีการปฏิรูปวัฒนธรรม ค่านิยมของสังคมใหม่ สร้างจิตสำนึกให้เยาวชนรังเกียจการทุจริต มีคุณธรรม จริยธรรมและมีหน่วยงานภาครัฐเป็นองค์กรที่ยึดถือแนวทางธรรมาภิบาลให้เข้มข้นขึ้น

กิตติมา บุษบา (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลต่อการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) พบว่า ปัจจัยต่าง ๆ ในองค์กรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านแผนยุทธศาสตร์ ปัจจัยด้านทรัพยากรบุคคล ปัจจัยด้านโครงสร้าง และปัจจัยด้านการควบคุมองค์กร โดยปัจจัยด้านภาวะผู้นำและด้านทรัพยากรบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

จินตนา พลอยภัทรภิญโญ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยเอื้อที่ทำให้เกิดการทุจริตต่อหน้าที่ของบุคลากร สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า การบริหารจัดการขององค์กรในการป้องกันการทุจริตด้วยการมีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน โปร่งใส เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลโดยหน่วยงานต้องมีมาตรการ หรือแผนการดำเนินงานเพื่อป้องกันการทุจริต เช่น การรักษากฎ ระเบียบ การปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบและวินัย

ญาติ กาศยปนนันท์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินของบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของไทย พบว่า ประเทศไทยจะประสบความสำเร็จในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินของบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองไทยจะทำให้เห็นผลลัพธ์ที่สำคัญอันเป็นประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น หน่วยข่าวกรองทางการเงินของรัฐในประเทศไทยคือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบเส้นทางการธุรกรรมอันเป็นการยกย้าย โอน ถ้ายเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดจนทราบถึงเครือข่ายทั้งหมดของกลุ่มผู้ทุจริตและทราบถึงจุดหมายปลายทางของเงินและทรัพย์สินดังกล่าว ซึ่งจะทำให้รัฐสามารถติดตามทรัพย์สินดังกล่าวและนำกลับคืนสู่แผ่นดินได้

ภัชราพร มีรสสม (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบที่มีคุณภาพในประเทศไทย พบว่า ทรัพยากรบุคคลเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบ โดยทรัพยากรบุคคลจะต้องเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ มีความรู้ มีความเข้าใจในการทำงาน มีคุณธรรมและมีความตั้งใจในการทำงานอย่างเสียสละ ซึ่งทางองค์กรจะต้องจัดสวัสดิการให้บุคลากรเหล่านี้เหมาะสม รวมถึงการสร้างขวัญและกำลังใจต้องให้บุคลากรทุกคนต้องการขวัญและกำลังใจที่ดี มีการให้รางวัลแก่ผู้ทำงานได้ประสบความสำเร็จอย่างดีเยี่ยมจากการแข่งขันกันทำงาน

โกวิท พวงงาม (2559, น. 7) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการปัญหาการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเสนอมาตรการทางเลือกในการจัดการปัญหา ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเลือกนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพผลการศึกษารูปได้ว่า สภาพปัญหาและสาเหตุการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดจกหลายมิติ ซึ่งปรากฏผลการทุจริตดังต่อไปนี้ 1) ช่องว่างของระเบียบและกฎหมาย 2) ช่องว่างการบริหารด้านการคลัง 3) ขาดการตรวจสอบที่หลากหลายจากภาคส่วนตรง ๆ 4) ขาดการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร 5) ขาดความรู้ความเข้าใจและขาดคุณธรรมจริยธรรม 6) ตัวบุคคลที่ใช้ตำแหน่งของตนแสวงหาประโยชน์ 7) อำนาจ อิทธิพลท้องถิ่นที่เอื้อต่อการทุจริตงานวิจัยชิ้นนี้ มีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1) มาตรการระยะสั้น เสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อการป้องกันการทุจริตโดยสร้างคู่มือการทำงานที่มีระเบียบปฏิบัติงานที่ชัดเจนโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมส่งเสริมโครงการต้นแบบในการทำงานอย่างโปร่งใสด้วยการกำหนดตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา นอกไปจากนั้นยังต้องให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นกลไกในการตรวจสอบและรับรู้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) มาตรการระยะกลางเสนอให้มีการกำหนดมาตรฐานกลาง ทั้งในด้านการบริหาร

และการตรวจสอบ โดยให้องค์กรอิสระทั้ง ปปช. และ สตง. รวมถึงภาคประชาสังคม ได้มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบอย่างทั่วถึงและเสนอให้มีการปรับปรุงการทำหน้าที่ของสภาท้องถิ่นในการเป็นองค์กรนิติบัญญัติที่ควรมีความละเอียด รอบคอบในการพิจารณา กลั่นกรอง อนุมัติ 3) มาตรการระยะยาว เสนอให้มีการกำหนดมาตรฐานการทำงานตามแนวทางธรรมาภิบาลท้องถิ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้มีกลุ่มภาคประชาชนที่เข้มแข็งเพื่อเฝ้าระวังการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกชั้นหนึ่ง

พรเทพ จันทนิก (2559, น. 88 – 101) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐเพื่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในสังคมไทย วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อวิเคราะห์สาเหตุและพัฒนารูปแบบการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐ เพื่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐมาจากกฎหมายหรือระเบียบการปฏิบัติงานมีช่องว่าง ขาดผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดี การใช้อำนาจของนักการเมืองระเบียบปฏิบัติของหน่วยงานราชการมีหลายขั้นตอน กระบวนการคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่ระบบเน้นด้านความรู้ไม่มุ่งเน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม มีระบบอุปถัมภ์ในหน่วยงานราชการ ข้าราชการขาดคุณธรรมจริยธรรม มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ และประชาชนมีส่วนสนับสนุนให้เกิดการคอร์รัปชันเพื่อลดขั้นตอนการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ จากข้อค้นพบดังกล่าว รูปแบบการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในสังคมไทย ควรมีหลักการคือ สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาต้องมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรม อบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบหน้าที่ ผู้บริหารประเทศและผู้บริหารองค์กรต้องประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนี้คนในสังคมต้องเปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อโดยให้การเคารพยกย่องคนดีมีคุณธรรม รวมทั้งสื่อมวลชนต้องยกย่องชมเชยผู้ที่ประพฤติดี กำหนดเกณฑ์มาตรฐานระดับสูงในการคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่ระบบและองค์กรต้องสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมให้กับบุคลากร จัดอบรมสัมมนา มีกลไกการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

วิชชุกร นาครธ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการทุจริตทางการคลังในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการทำผิดระเบียบในเรื่องของการซื้อการจ้างที่ไม่ถูกต้องสาเหตุสำคัญเกิดจากประชาชนส่วนใหญ่เข้าไม่ถึงข้อมูลและไม่รู้ระเบียบการซื้อจ้างและกฎหมายที่เกี่ยวข้องการควบคุมตรวจสอบยังไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุม ล้าสมัย รวมถึงมีการกำหนดสภาพบังคับที่เหมาะสม

ณัฐรัตน์ ประเทืองบริบูรณ์ (2561, น. 542 – 556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง มูลเหตุที่ก่อให้เกิด การทุจริตคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบล: ความคิดเห็นของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความสำคัญของมูลเหตุที่ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดลำปาง 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลเหตุที่ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน ในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดลำปาง และ 3) ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดลำปาง โดยบทความวิจัยนี้ศึกษาด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการแจกแบบสอบถามผู้ดำรงตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำปาง จำนวน 400 ชุด และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติอนุมาน ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า กลไกการตรวจสอบ ระบบอุปถัมภ์ และค่านิยม ล้วนส่งผลต่อการทุจริตคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดลำปาง แสดงให้เห็นถึงกลไก การตรวจสอบยังไม่สามารถจะยับยั้งการทุจริตคอร์รัปชันได้อย่างเต็มที่ รวมถึงระบบอุปถัมภ์และค่านิยม ที่ถ่ายทอดต่อกันมาจนนำไปสู่ความเต็มใจในการกระทำทุจริต ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขจึงควรหา มาตรการในการตรวจสอบอย่างเข้มข้น โดยการเพิ่มหน่วยงานหรือบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ทั้งในระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด เพื่อให้ทันทั่วถึงต่อการกระทำทุจริต แทนหน่วยงาน ที่มีอยู่ในปัจจุบันที่ไม่เพียงพอต่อปริมาณงาน รวมถึงการกำหนดบทลงโทษให้รุนแรงยิ่งขึ้น เช่น การให้ยุติ ปฏิบัติหน้าที่ไว้ก่อนภายหลังที่มีการตรวจสอบว่ามีการทุจริตคอร์รัปชัน เมื่อมีระบบการตรวจสอบที่เข้มแข็ง จะสามารถลดการกระทำทุจริตคอร์รัปชันได้อย่างเป็นรูปธรรม

Byrne (1999) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณค่าของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายในองค์กร: การให้ ความช่วยเหลือทางเทคนิคสำหรับบริษัทอุตสาหกรรมขนาดย่อม (The Value of Human Resource Development to an Organization; Providing Technical Assistance to Small Manufacturing Companies) พบว่า การควบคุม พฤติกรรม การฝึกอบรม และการพัฒนาประสิทธิภาพที่มุ่งเน้น การให้ความช่วยเหลือกับวิธีการแบบองค์รวมสามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณค่าได้มากขึ้น

Waziri (2011) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความเข้มแข็งของคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในประเทศไนจีเรีย (Strengthening of Anti Corruption Commissions and Laws in Nigeria) พบว่า การบังคับใช้กฎหมายโดยหน่วยงานต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ให้มีพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสาร ทำให้บทบาทของกฎหมายการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเพื่อความโปร่งใสสามารถป้องกันการ ทุจริตได้

Ainsworth (2011) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เทคโนโลยีสามารถแก้ไขการทุจริต (Technology Can Solve MTIC Fraud – VLN, RTvat, D - VAT certification) พบว่า เทคโนโลยีสามารถแก้ปัญหา การทุจริตเกี่ยวกับการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างมีประสิทธิภาพ

Richins (2014) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน (Preventing Corporate Fraud) พบว่า การป้องกันการทุจริตในบางกรณีต้องมีการเพิ่มบทลงโทษให้หนักขึ้นและบุคลากรต้องมีจริยธรรมจึงจะทำให้การป้องกันการทุจริตมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัย ได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยปรับปรุงจากแนวคิดของรูปแบบพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน, 2563) ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์ปชั่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย ได้นำเสนอขั้นตอนการวิจัยตามลำดับ ไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร คือ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 3,575 คน (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม, 2563)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 360 คน โดยใช้สูตรของ (Yamane, 1973, p. 727) ใช้การสุ่มแบบสัดส่วน (Proportional Random Sampling) และผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2} \quad (3 - 1)$$

กำหนดให้ N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

n แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

e แทน ค่าความคาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ กำหนดให้ไม่เกิน .05 แทนค่าในสูตรได้

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{3,575}{1+3,575(.05)^2} \\ &= 359.74 \text{ คน} \end{aligned}$$

จากการคำนวณ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 359.74 คน เพื่อให้เป็นไปตามหลักของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ปัดเศษให้เป็นจำนวนเต็มได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 360 คน

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	บุคลากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. อบจ.มหาสารคาม	745	75
2. เทศบาลเมืองมหาสารคาม	124	12
3. เทศบาลตำบลกุตุปลาตุก	30	3
4. เทศบาลตำบลแกดำ	29	3
5. เทศบาลตำบลขามเรียง	33	3
6. เทศบาลตำบลโคกพระ	33	3
7. เทศบาลตำบลเชียงยืน	27	3
8. เทศบาลตำบลท่าขอนยาง	15	2
9. เทศบาลตำบลนาเชือก	32	3
10. เทศบาลตำบลนาइन	37	4
11. เทศบาลตำบลบรบือ	12	1
12. เทศบาลตำบลพยัคฆภูมิพิสัย	14	1
13. เทศบาลตำบลโพนทอง	18	2
14. เทศบาลตำบลมิตรภาพ	24	2
15. เทศบาลตำบลแวงน่าง	40	4
16. เทศบาลตำบลหนองกุ้ง	14	1
17. เทศบาลตำบลหนองแสง	24	2
18. เทศบาลตำบลหัวขวาง	30	3
19. เทศบาลตำบลหัวดง	32	3
20. อบต.ก้ามปู	21	2
21. อบต.กำพี้	25	3
22. อบต.กุดรัง	24	2

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	บุคลากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
23. อบต.กุดไผ่จ่อ	25	3
24. อบต.กู่ทอง	18	2
25. อบต.กู่สันตรัตน์	24	2
26. อบต.เกิ้ง	23	2
27. อบต.แก้งแก	24	2
28. อบต.แก้งเลิงจาน	17	2
29. อบต.แกดดำ	17	2
30. อบต.ขามเฒ่าพัฒนา	22	2
31. อบต.ขามป้อม	15	2
32. อบต.ขามเรียน	23	2
33. อบต.เขวา	19	2
34. อบต.เขวาไร่ (อ.โกสุมพิสัย)	14	1
35. อบต.เขวาไร่ (อ.นาเชือก)	22	2
36. อบต.เขวาใหญ่	16	2
37. อบต.เขื่อน	22	2
38. อบต.คันธารราษฎร์	25	3
39. อบต.แคน	17	2
40. อบต.โคกก่อ	24	2
41. อบต.โคกพระ	18	2
42. อบต.โคกสีทองกลาง	15	2
43. อบต.จัวบา	16	2
44. อบต.ชื่นชม	25	3
45. อบต.เชียงยืน	14	1
46. อบต.ดงควน	14	1
47. อบต.ดงบัง	16	2
48. อบต.ดงเมือง	16	2
49. อบต.ดงยาง	14	1

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	บุคลากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
50. อบต.ตงใหญ่	15	2
51. อบต.ดอนกลาง	17	2
52. อบต.ดอนจัว	13	1
53. อบต.ดอนเงิน	18	2
54. อบต.ดอนหว่าน	15	2
55. อบต.ท่าตูม	19	2
56. อบต.ท่าสองคอน	16	2
57. อบต.นาข่า	17	2
58. อบต.นาเชือก	24	2
59. อบต.นาทอง	16	2
60. อบต.นาโพธิ์	14	1
61. อบต.นาภู	15	2
62. อบต.นาสีนวน	22	2
63. อบต.นาสีนวล	24	2
64. อบต.โนนแดง	24	2
65. อบต.โนนภิบาล	21	2
66. อบต.โนนราชี	22	2
67. อบต.บรป่า	25	3
68. อบต.บ่อใหญ่	25	3
69. อบต.บัวค้อ	18	2
70. อบต.บัวมาศ	24	2
71. อบต.บ้านกู่	19	2
72. อบต.บ้านหวาย	23	2
73. อบต.ประชาพัฒนา	18	2
74. อบต.ปอพาน	24	2
75. อบต.ปะหลาน	18	2
76. อบต.พระธาตุ	19	2

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	บุคลากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
77. อบต.แพง	16	2
78. อบต.โพธิ์ชัย	17	2
79. อบต.โพนงาม	21	2
80. อบต.ภารแอ่น	14	1
81. อบต.มะค่า	16	2
82. อบต.เม็กดำ	20	2
83. อบต.เมืองเตา	14	1
84. อบต.เมืองเสือ	15	2
85. อบต.ยาง	20	2
86. อบต.ยางท่าแจ้ง	20	2
87. อบต.ยางน้อย	20	2
88. อบต.ยางสีสุราช	23	2
89. อบต.ราษฎร์เจริญ	19	2
90. อบต.ราษฎร์พัฒนา	19	2
91. อบต.ลาดพัฒนา	18	2
92. อบต.ลานสะแก	17	1
93. อบต.เลิงใต้	16	2
94. อบต.เลิงแฝก	14	2
95. อบต.วังไชย	15	2
96. อบต.วังยาว	23	2
97. อบต.วังแสง	18	2
98. อบต.วังใหม่	18	2
99. อบต.เวียงชัย	20	2
100. อบต.เวียงสะอาด	15	2
101. อบต.แวงตง	16	2
102. อบต.แวงน่าง	19	2
103. อบต.ศรีสุข	14	1

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	บุคลากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
104. อบต.สันป่าตอง	14	1
105. อบต.สำโรง	16	2
106. อบต.เสือโก้ก	16	2
107. อบต.เสือเต่า	23	2
108. อบต.หนองกุ้ง (อ.แกดำ)	15	2
109. อบต.หนองกุ้ง (อ.นาเชือก)	17	2
110. อบต.หนองกุ้งสวรรค์	18	2
111. อบต.หนองโก	18	2
112. อบต.หนองคู	14	1
113. อบต.หนองคูขาด	16	2
114. อบต.หนองจิก	16	2
115. อบต.หนองซอน	14	1
116. อบต.หนองแดง	15	2
117. อบต.หนองทุ่ม	17	2
118. อบต.หนองโน	13	1
119. อบต.หนองบอน	18	2
120. อบต.หนองบัว (อ.โกสุมพิสัย)	18	2
121. อบต.หนองบัว (อ.พยัคฆภูมิพิสัย)	16	2
122. อบต.หนองบัวแก้ว	19	2
123. อบต.หนองบัวสันต	14	1
124. อบต.หนองปลิง	24	2
125. อบต.หนองไผ่	16	2
126. อบต.หนองโพธิ์	16	2
127. อบต.หนองม่วง	15	2
128. อบต.หนองเม็ก	23	2
129. อบต.หนองเรือ	17	2
130. อบต.หนองแวง	18	2

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	บุคลากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
131. อบต.หนองสิม	18	2
132. อบต.หนองแสง	18	2
133. อบต.หนองแสน	19	2
134. อบต.หนองเหล็ก	21	2
135. อบต.หนองไฮ	18	2
136. อบต.ห้วยเตย	16	2
137. อบต.ห้วยแอ่ง	19	2
138. อบต.ห้วยขวาง	14	1
139. อบต.หัวเรือ	15	2
140. อบต.เหล่า	14	1
141. อบต.เหล่าดอกไม้	13	1
142. อบต.เหล่าบัวบาน	15	2
143. อบต.แห่ใต้	19	2
รวม	3,575	360

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทาง โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

3.2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

3.2.2.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนและทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์ปชั่นในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคามวิธีสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3.2.2.2 ร่างแบบสอบถามโดยอาศัยข้อมูล ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด ในการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์ปชั่นในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

3.2.2.3 สร้างแบบสอบถาม และนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไข เสนอแนะปรับปรุง เพื่อความเหมาะสม และความถูกต้อง

3.2.2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ

3.2.2.5 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา และความปรนัยของเครื่องมือ ด้านโครงสร้าง ด้านเนื้อหา และการใช้ภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย

1) รองศาสตราจารย์ ดร.วาริช ราตรี วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ตำแหน่งประธานหลักสูตรสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตรวจสอบด้านผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มานิตย์ ไศกค้อ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาภาษาไทย ตำแหน่งอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ชูยกระเดื่อง วุฒิการศึกษา การศึกษาดุสิตบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล และประเมินผล

3.2.3 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยการหาค่า IOC (Index of Congruence) ที่ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ .67 ขึ้นไป โดยการหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 100)

+1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

3.2.3.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาให้ถูกต้องตามหลักวิชาและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

3.2.3.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไขและเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา และความปรนัยของเครื่องมือด้านโครงสร้างด้านเนื้อหา

3.2.3.3 นำแบบสอบถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 ขึ้นไป หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน โดยจะนำมาทำการทดสอบหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม และการหาค่าสัมประสิทธิ์อย่างง่ายระหว่างรายข้อกับรวมทุกข้อ (Item - Total Correlation) แล้วนำมา วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach s Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 99) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .911

3.2.3.4 นำแบบสอบถามทั้งหมดมาทำการปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ขออนุญาตจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกเทศมนตรี ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวก ในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 360 ชุด โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.3.3 จากนั้นนำมาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติด้วยการคำนวณทางคอมพิวเตอร์และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล นำผลที่ได้เสนอในรูปแบบตารางและแปลผลโดยการบรรยาย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้กำหนดข้อมูลเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.4.1 แบบสอบถามมีลักษณะคำถามแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผู้วิจัย นำมาตรวจให้คะแนนและแปลความหมายคะแนน ดังนี้

มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน มากที่สุด ให้ 5 คะแนน

มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน มาก ให้ 4 คะแนน

มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน ปานกลาง ให้ 3 คะแนน

มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน น้อย ให้ 2 คะแนน

มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน น้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

3.4.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัย ได้ทำการหาค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเป็นรายกลุ่ม โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551, น. 186)

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับ มากที่สุด

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

3.5.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่ต้องการวัดใช้สูตร (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, น. 220)

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N} \quad (3 - 2)$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ โดยใช้วิธีหาความเชื่อมั่นใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) คือ ร้อยละ (Percentage)

3.5.4 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.5.5 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม สถิติที่ใช้ คือ ใช้การวิเคราะห์ด้วย (Multiple Linear Regression Analysis) โดยวิธีการเลือกตัวแปรโดยวิธีเพิ่มตัวแปรอิสระแบบขั้นตอน (Stepwise Regression)

3.5.6 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา และจัดกลุ่ม (Grouping) ที่มีความหมายเดียวกัน ลักษณะเดียวกัน ใช้การแจกแจงความถี่และอภิปรายเชิงพรรณนาความ (Descriptive)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบการอธิบายตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย
2. ลำดับการนำเสนอผลการวิจัย
3. ผลการวิจัย

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย เพื่อแปลความหมาย มีดังนี้

n	แทน	จำนวนหน่วยตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
R	แทน	สัมประสิทธิ์สัมพันธภาพหุคูณ
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที
X_1	แทน	ระบบอุปถัมภ์
X_2	แทน	การใช้อำนาจ
X_3	แทน	ค่านิยม
X_4	แทน	ช่องว่างทางกฎหมาย
X_5	แทน	กลไกการตรวจสอบ
X_6	แทน	เศรษฐกิจและการเมือง
X_7	แทน	คุณธรรมจริยธรรม
X_8	แทน	อำนาจบารมีอิทธิพลท้องถิ่น

- Y แทน พฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
- \hat{Y} แทน ค่าคะแนนปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ได้จากการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ
- \hat{Z} แทน ค่าคะแนนปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ได้จากการพยากรณ์ ในรูปคะแนนมาตรฐาน
- * แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับการนำเสนอผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

4.3 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	174	48.3
1.2 หญิง	186	51.7
รวม	360	100.0
2. อายุเฉลี่ย 39 ปี		
4. ระดับการศึกษา		
4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	56	15.6
4.2 ปริญญาตรี	232	64.4
4.3 สูงกว่าปริญญาตรี	72	20.0
รวม	360	100.0
5. ตำแหน่ง		
5.1 สายงานผู้บริหาร	79	21.9
5.2 สายงานผู้ปฏิบัติ	168	46.7
5.3 ลูกจ้าง	113	31.4
รวม	360	100.0

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 360 คน จำแนก ได้ดังนี้

1. ด้านเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 และเพศชาย จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3

2. ด้านอายุ พบว่า มีอายุเฉลี่ย 39 ปี

3. ด้านระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 64.4 รองลงมา สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6

4. ด้านตำแหน่ง พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในสายงานผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมา เป็นลูกจ้าง จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 สายงานผู้บริหาร จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 4.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	อันดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ปัจจัยระบบอุปถัมภ์	4.15	0.71	มาก	4
2. ปัจจัยการใช้อำนาจ	4.05	0.72	มาก	7
3. ปัจจัยค่านิยม	4.06	0.73	มาก	6
4. ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย	3.89	0.77	มาก	8
5. ปัจจัยกลไกการตรวจสอบ	4.07	0.60	มาก	5
6. ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง	4.23	0.55	มากที่สุด	2
7. ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม	4.36	0.58	มากที่สุด	1
8. ปัจจัยอำนาจบารมีอิทธิพลท้องถิ่น	4.22	0.61	มากที่สุด	3
โดยรวม	4.13	0.66	มาก	-

จากตารางที่ 4.2 ผลวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.36$) ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง ($\bar{X} = 4.23$) ปัจจัยอำนาจบารมีอิทธิพลท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.22$) ปัจจัยระบบอุปถัมภ์ ($\bar{X} = 4.15$) ปัจจัยกลไกการตรวจสอบ ($\bar{X} = 4.07$)

ปัจจัยค่านิยม ($\bar{X} = 4.06$) ปัจจัยการใช้อำนาจ ($\bar{X} = 4.05$) ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ

2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยระบบอุปถัมภ์

ปัจจัยระบบอุปถัมภ์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในการอำนวยความสะดวกในการอนุญาต / อนุมัติ	4.17	0.68	มาก
2. มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับผู้รับจ้าง	4.12	0.73	มาก
3. มีการช่วยเหลือพนักงานหรือเครือญาติเข้าทำงาน	4.06	0.72	มาก
4. มีการจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่เครือญาติ	4.08	0.72	มาก
5. ล็อกสเปคการจัดซื้อจัดจ้างกับผู้ผลิตหรือผู้ขายที่เป็นพรรคพวกตนเอง	4.18	0.65	มาก
6. ช่วยเหลือหรือให้บริการผู้ที่ให้ผลประโยชน์ก่อน	4.30	0.76	มากที่สุด
โดยรวม	4.15	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยระบบอุปถัมภ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ช่วยเหลือหรือให้บริการผู้ที่ให้ผลประโยชน์ก่อน ($\bar{X} = 4.30$) ล็อกสเปคการจัดซื้อจัดจ้างกับผู้ผลิตหรือผู้ขายที่เป็นพรรคพวกตนเอง ($\bar{X} = 4.18$) มีการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในการอำนวยความสะดวกในการอนุญาต / อนุมัติ ($\bar{X} = 4.17$) มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับผู้รับจ้าง ($\bar{X} = 4.12$) มีการจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่เครือญาติ ($\bar{X} = 4.08$) มีการช่วยเหลือพนักงานหรือเครือญาติเข้าทำงาน ($\bar{X} = 4.06$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยการใช้อำนาจ

ปัจจัยการใช้อำนาจ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการใช้อำนาจในการเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตนเอง	4.12	0.69	มาก
2. มีการสั่งให้ปฏิบัติงานโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนของงานพัสดุ	4.10	0.70	มาก
3. บังคับหรือสั่งการให้คณะกรรมการตรวจรับงาน	3.95	0.72	มาก
4. การร้องเรียกหรือว้างเต้นให้ผู้มีอำนาจตั้งกรรมการสอบสวนเพื่อหาเหตุผลยกเลิกการประมูลเมื่อผู้ชนะไม่ใช่พรรคพวก เพื่อเปิดการประมูลภายใต้กติกาใหม่	4.01	0.73	มาก
5. การอนุญาตก่อสร้าง / รื้อถอน โดยไม่ตรวจเอกสารอย่างละเอียดถูกต้อง	4.07	0.75	มาก
6. มีการใช้อำนาจตำแหน่งสั่งให้เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ในการอนุญาต	4.02	0.73	มาก
โดยรวม	4.05	0.72	มาก

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยการใช้อำนาจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีการใช้อำนาจในการเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตนเอง ($\bar{X} = 4.12$) มีการสั่งให้ปฏิบัติงานโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนของงานพัสดุ ($\bar{X} = 4.10$) การอนุญาตก่อสร้าง / รื้อถอน โดยไม่ตรวจเอกสารอย่างละเอียดถูกต้อง ($\bar{X} = 4.07$) มีการใช้อำนาจตำแหน่งสั่งให้เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ในการอนุญาต ($\bar{X} = 4.02$) การร้องเรียกหรือว้างเต้นให้ผู้มีอำนาจตั้งกรรมการสอบสวนเพื่อหาเหตุผลยกเลิกการประมูลเมื่อผู้ชนะไม่ใช่พรรคพวก เพื่อเปิดการประมูลภายใต้กติกาใหม่ ($\bar{X} = 4.01$) บังคับหรือสั่งการให้คณะกรรมการตรวจรับงาน ($\bar{X} = 3.95$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยค่านิยม

ปัจจัยค่านิยม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การยื่นซองประกวดราคาจะมีผู้มาทาบทามขอส่วนแบ่งเป็นเปอร์เซ็นต์ จากเงินที่จะได้การจัดซื้อจัดจ้าง	4.19	0.72	มาก
2. มีวัฒนธรรมในการเรียกรับผลประโยชน์	4.19	0.75	มาก
3. การรับคนเข้าทำงานต้องมีการจ่ายค่านายหน้า	3.92	0.80	มาก
4. ชมชู้คุกคามกีดกันผู้ประมุลงานรายอื่น ล้มการประมุลงานรายอื่น ต่าง ๆ	4.09	0.69	มาก
5. การสมยอมหรือฮั้ว ให้ผู้บริหารแห่งหนึ่งไปประมุลงานในองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น อีกแห่งหนึ่งเพื่อเลี้ยงกฎหมาย	3.94	0.72	มาก
6. ไม่ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนลงชื่อรับรองเอกสาร	4.03	0.71	มาก
โดยรวม	4.06	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยค่านิยม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การยื่นซองประกวดราคาจะมีผู้มาทาบทามขอส่วนแบ่งเป็นเปอร์เซ็นต์ จากเงินที่จะได้การจัดซื้อจัดจ้าง ($\bar{X} = 4.19$) มีวัฒนธรรมในการเรียกรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.19$) ชมชู้คุกคามกีดกันผู้ประมุลงานรายอื่น ล้มการประมุลงานรายอื่น ต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.09$) ไม่ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนลงชื่อรับรองเอกสาร ($\bar{X} = 4.03$) การสมยอมหรือฮั้ว ให้ผู้บริหารแห่งหนึ่งไปประมุลงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกแห่งหนึ่งเพื่อเลี้ยงกฎหมาย ($\bar{X} = 3.94$) การรับคนเข้าทำงานต้องมีการจ่ายค่านายหน้า ($\bar{X} = 3.92$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม
การทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย

ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การแก้สัญญาจ้างเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้ประมูล	4.10	0.71	มาก
2. ไม่คัดเลือกผู้ที่ยื่นซองในราคาต่ำสุด	4.06	0.70	มาก
3. จัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีพิเศษไม่ต้องประกวดราคาโดยอ้างว่าเป็นงาน เร่งด่วน	3.94	0.76	มาก
4. ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย	3.70	0.87	มาก
5. การคำนวณภาษีผิดไปจากความเป็นจริง	3.75	0.87	มาก
6. การเบิกจ่ายไม่ตรวจเอกสารให้มีความถูกต้อง	3.82	0.71	มาก
โดยรวม	3.89	0.77	มาก

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การแก้สัญญาจ้างเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้ประมูล ($\bar{X} = 4.10$) ไม่คัดเลือกผู้ที่ยื่นซองในราคาต่ำสุด ($\bar{X} = 4.06$) จัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีพิเศษไม่ต้องประกวดราคาโดยอ้างว่าเป็นงานเร่งด่วน ($\bar{X} = 3.94$) การเบิกจ่ายไม่ตรวจเอกสารให้มีความถูกต้อง ($\bar{X} = 3.82$) การคำนวณภาษีผิดไปจากความเป็นจริง ($\bar{X} = 3.75$) ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย ($\bar{X} = 3.70$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม
จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยกลไกการตรวจสอบ

ปัจจัยกลไกการตรวจสอบ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม	3.98	0.75	มาก
2. มีหน่วยงานตรวจสอบการทำงานอย่างเคร่งครัด	3.86	0.71	มาก
3. เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในโครงการต่างๆ	4.09	0.53	มาก
4. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบซื่อสัตย์สุจริต	4.22	0.49	มากที่สุด
5. มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบกรณีทุจริตต่อหน้าที่	4.08	0.59	มาก
6. มีมาตรการให้คุณให้โทษอย่างเด็ดขาด	4.21	0.50	มากที่สุด
โดยรวม	4.07	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยกลไกการตรวจสอบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.22$) มีมาตรการให้คุณให้โทษอย่างเด็ดขาด ($\bar{X} = 4.21$) เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในโครงการต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.09$) มีการตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบกรณีทุจริตต่อหน้าที่ ($\bar{X} = 4.08$) มีการสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม ($\bar{X} = 3.98$) มีหน่วยงานตรวจสอบการทำงานอย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 3.86$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง

ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีภาระหลายด้านมีรายจ่ายมาก ทำให้ทุจริตในหน้าที่	4.37	0.51	มากที่สุด
2. มีการครอบงำจากนักการเมืองระดับชาติในการประมูลโครงการต่าง ๆ	4.33	0.52	มากที่สุด
3. ปัญหาด้านเศรษฐกิจตกต่ำ ค่าครองชีพสูง	4.06	0.57	มาก
4. ผู้นำท้องถิ่นปล่อยปะละเลยให้มีการทุจริตต่อหน้าที่	4.01	0.57	มาก
5. เจ้าหน้าที่ถูกบังคับให้กระทำการทุจริตจากผู้บริหาร	4.26	0.58	มากที่สุด
6. การทุจริตโดยการเรียกรับผลประโยชน์ในการแต่งตั้งข้าราชการในการเลื่อนตำแหน่งหรือการโยกย้ายไปในพื้นที่ที่อยากไป	4.35	0.55	มากที่สุด
โดยรวม	4.23	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีภาระหลายด้านมีรายจ่ายมากทำให้ทุจริตในหน้าที่ ($\bar{X} = 4.37$) การทุจริตโดยการเรียกรับผลประโยชน์ในการแต่งตั้งข้าราชการ ในการเลื่อนตำแหน่งหรือการโยกย้ายไปในพื้นที่ที่อยากไป ($\bar{X} = 4.35$) มีการครอบงำจากนักการเมืองระดับชาติในการประมูลโครงการต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.33$) เจ้าหน้าที่ถูกบังคับให้กระทำการทุจริตจากผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.26$) ปัญหาด้านเศรษฐกิจตกต่ำ ค่าครองชีพสูง ($\bar{X} = 4.06$) ผู้นำท้องถิ่นปล่อยปะละเลยให้มีการทุจริตต่อหน้าที่ ($\bar{X} = 4.01$)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม

ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ให้บริการด้วยความเสมอภาคและมีมาตรฐานเดียวกัน	4.20	0.62	มาก
2. มีการบริหารงานไม่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล	4.52	0.57	มากที่สุด
3. ขาดการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก	4.41	0.57	มากที่สุด
4. ขาดการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบจากประชาชน	4.37	0.59	มากที่สุด
5. ไม่มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ขาดความรับผิดชอบ	4.34	0.57	มากที่สุด
6. ขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด	4.35	0.56	มากที่สุด
โดยรวม	4.36	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.36$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีการบริหารงานไม่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ($\bar{X} = 4.52$) ขาดการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก ($\bar{X} = 4.41$) ขาดการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบจากประชาชน ($\bar{X} = 4.37$) ขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 4.35$) ไม่มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ขาดความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.34$) ให้บริการด้วยความเสมอภาคและมีมาตรฐานเดียวกัน ($\bar{X} = 4.20$)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยอำนาจบารมีอิทธิพลท้องถิ่น

ปัจจัยอำนาจบารมีอิทธิพลท้องถิ่น	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. นักการเมืองท้องถิ่นเข้ามาแทรกแซงการจัดซื้อจัดจ้าง	4.21	0.62	มากที่สุด
2. มีความความเกรงกลัวอิทธิพลผู้มีบารมีไม่กล้าแจ้งเบาะแส หรือแสดงความคิดเห็นในการทุจริต	4.42	0.60	มากที่สุด
3. มีการบีบบังคับให้เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจรับงานโครงการต่าง ๆ	4.28	0.60	มากที่สุด
4. มีการครอบงำหรือสามารถให้คุณให้โทษต่อเจ้าหน้าที่หรือข้าราชการท้องถิ่น	4.10	0.64	มาก
5. มีการใช้อิทธิพลข่มขู่หรือกีดกันผู้เสนอราคารายอื่น ๆ	4.02	0.64	มาก
6. ผู้บริหารท้องถิ่นใช้อำนาจหน้าที่การงานในการแสวงหาผลประโยชน์	4.27	0.54	มากที่สุด
โดยรวม	4.22	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ปัจจัยอำนาจบารมีอิทธิพลท้องถิ่น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีความความเกรงกลัวอิทธิพลผู้มีบารมีไม่กล้าแจ้งเบาะแส หรือแสดงความคิดเห็นในการทุจริต ($\bar{X} = 4.42$) มีการบีบบังคับให้เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจรับงานโครงการต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.28$) ผู้บริหารท้องถิ่นใช้อำนาจหน้าที่การงานในการแสวงหาผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.27$) นักการเมืองท้องถิ่นเข้ามาแทรกแซงการจัดซื้อจัดจ้าง ($\bar{X} = 4.21$) มีการครอบงำหรือสามารถให้คุณให้โทษต่อเจ้าหน้าที่หรือข้าราชการท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.10$) มีการใช้อิทธิพลข่มขู่หรือกีดกันผู้เสนอราคา รายอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.02$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

3.1 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับพฤติกรรม			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ฝ่าฝืน หลีกเลียง	4.01	0.55	มาก	1
2. จงใจ เรี้ยกร้อง ข่มขู่	3.96	0.56	มาก	2
3. สมยอมรู้เห็นเป็นใจ	3.55	0.82	มาก	7
4. ยักยอก	3.39	0.98	ปานกลาง	8
5. ปลอมแปลง	3.72	0.97	มาก	5
6. ฮั้วประมูล	3.68	0.91	มาก	6
7. มีผลประโยชน์ร่วมกัน	3.77	0.92	มาก	3
8. การทุจริต สีขาว สีดำ สีเทา	3.73	0.72	มาก	4
โดยรวม	3.73	0.80	มาก	-

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ฝ่าฝืน หลีกเลียง ($\bar{X} = 4.01$) จงใจ เรี้ยกร้อง ข่มขู่ ($\bar{X} = 3.96$) มีผลประโยชน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 3.77$) การทุจริต สีขาว สีดำ สีเทา ($\bar{X} = 3.73$) ปลอมแปลง ($\bar{X} = 3.72$) ฮั้วประมูล ($\bar{X} = 3.68$) สมยอมรู้เห็นเป็นใจ ($\bar{X} = 3.55$) ยักยอก ($\bar{X} = 3.39$)

3.1.1 ด้านการฝ่าฝืน หลีกเลียง

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ด้านการฝ่าฝืน หลีกเลียง

ด้านการฝ่าฝืน หลีกเลียง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ทุจริตโครงการที่เป็นเงินอุดหนุนจากรัฐบาล	3.96	0.54	มาก
2. ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่	4.19	0.54	มาก
3. ทอดทิ้งหน้าที่ความรับผิดชอบ	3.98	0.60	มาก
4. บังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เสมอภาคและเป็นธรรม	3.94	0.60	มาก
5. จงใจปฏิบัติงานด้วยความล่าช้าเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ	3.99	0.49	มาก
โดยรวม	4.01	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ด้านการฝ่าฝืน หลีกเลียง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 4.19$) จงใจปฏิบัติงานด้วยความล่าช้าเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ ($\bar{X} = 3.99$) ทอดทิ้งหน้าที่ความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.98$) ทุจริตโครงการที่เป็นเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ($\bar{X} = 3.96$) บังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เสมอภาคและเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.94$)

3.1.2 ด้านการจงใจ เรียกร้อง ช่มชู้

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ด้านการจงใจ เรียกร้อง ช่มชู้

ด้านการจงใจ เรียกร้อง ช่มชู้	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการเรียกรับประโยชน์จากการให้บริการ	3.94	0.57	มาก
2. มีการหวงเหนียวในการให้บริการหรือบริการล่าช้า เพื่อเรียกรับประโยชน์	4.10	0.55	มาก
3. เรียกรับประโยชน์ในการรับคนเข้าทำงาน	3.81	0.59	มาก
4. จ่ายเงินให้สมาชิก เพื่อสนับสนุนข้อบัญญัติ อปท.	3.99	0.53	มาก
5. หักค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่โดยมิชอบ	3.93	0.57	มาก
โดยรวม	3.96	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ด้านการจงใจ เรียกร้อง ช่มชู้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีการหวงเหนียวในการให้บริการหรือบริการล่าช้า เพื่อเรียกรับประโยชน์ ($\bar{X} = 4.10$) จ่ายเงินให้สมาชิก เพื่อสนับสนุนข้อบัญญัติ อปท. ($\bar{X} = 3.99$) มีการเรียกรับประโยชน์จากการให้บริการ ($\bar{X} = 3.94$) หักค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่โดยมิชอบ ($\bar{X} = 3.93$) เรียกรับประโยชน์ในการรับคนเข้าทำงาน ($\bar{X} = 3.81$)

3.1.3 ด้านการสมยอมรู้เห็นเป็นใจ

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมกาทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ด้านการสมยอมรู้เห็นเป็นใจ

ด้านการสมยอมรู้เห็นเป็นใจ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ละเลยให้มีการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมาย	4.06	0.58	มาก
2. การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบสัญญา	3.19	0.87	ปานกลาง
3. ให้ผู้รับจ้างเข้าดำเนินการก่อนจัดซื้อจัดจ้าง	3.26	0.96	ปานกลาง
4. เบิกจ่ายเงินค่าเบี้ยเลี้ยง / ล่วงเวลาเป็นเท็จ	3.60	0.90	มาก
5. อนุมัติโครงการโดยเอกสารไม่ครบตามระเบียบ	3.64	0.80	มาก
โดยรวม	3.55	0.82	มาก

จากตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกาทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ด้านการสมยอมรู้เห็นเป็นใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ละเลยให้มีการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมาย ($\bar{X} = 4.06$) อนุมัติโครงการโดยเอกสารไม่ครบตามระเบียบ ($\bar{X} = 3.64$) เบิกจ่ายเงินค่าเบี้ยเลี้ยง/ล่วงเวลาเป็นเท็จ ($\bar{X} = 3.60$) ให้ผู้รับจ้างเข้าดำเนินการก่อนจัดซื้อจัดจ้าง ($\bar{X} = 3.26$) การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบสัญญา ($\bar{X} = 3.19$)

3.1.4 ด้านการยกยอก

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมกาทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ด้านการยกยอก

ด้านการยกยอก	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. รับมอบเงินอุทิศให้ราชการแต่เอาไปใช้ส่วนตัว	3.34	0.92	ปานกลาง
2. มีการยกยอกเอาน้ำมันเชื้อเพลิงไปจำหน่าย	3.41	0.93	ปานกลาง
3. มีการนำเอาวัสดุอุปกรณ์สำนักงานไปเป็นของตนเอง	3.42	0.93	ปานกลาง
4. มีการนำรถยนต์สำนักงานไปใช้ส่วนตัว	3.62	1.08	มาก
5. มีการยกยอกเงินค่าธรรมเนียมของส่วนราชการ	3.16	1.04	ปานกลาง
โดยรวม	3.39	0.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกาทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ด้านการยกยอก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีการนำรถยนต์สำนักงานไปใช้ส่วนตัว ($\bar{X} = 3.62$) มีการนำเอาวัสดุอุปกรณ์สำนักงานไปเป็นของตนเอง ($\bar{X} = 3.42$) มีการยกยอกเอาน้ำมันเชื้อเพลิงไปจำหน่าย ($\bar{X} = 3.41$) รับมอบเงินอุทิศให้ราชการแต่เอาไปใช้ส่วนตัว ($\bar{X} = 3.34$) มีการยกยอกเงินค่าธรรมเนียมของส่วนราชการ ($\bar{X} = 3.16$)

3.1.5 ด้านการปลอมแปลง

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมกาทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อด้านการปลอมแปลง

ด้านการปลอมแปลง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. แก้ไขรูปแบบสัญญาจ้าง เพื่อประโยชน์ให้ผู้รับจ้าง	3.65	0.91	มาก
2. เบิกเงินของส่วนราชการมาใช้ส่วนตัว	3.52	1.15	มาก
3. รับเงินแล้วไม่บันทึกในรายการบัญชี	3.78	0.95	มาก
4. ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามขั้นตอนของระเบียบพัสดุ	3.94	0.92	มาก
5. ปลอมลายมือในเช็คและนำไปเบิกเงิน	3.69	0.92	มาก
โดยรวม	3.72	0.97	มาก

จากตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกาทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ด้านการปลอมแปลง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามขั้นตอนของระเบียบพัสดุ ($\bar{X} = 3.94$) รับเงินแล้วไม่บันทึกในรายการบัญชี ($\bar{X} = 3.78$) ปลอมลายมือในเช็คและนำไปเบิกเงิน ($\bar{X} = 3.69$) แก้ไขรูปแบบสัญญาจ้าง เพื่อประโยชน์ให้ผู้รับจ้าง ($\bar{X} = 3.65$) เบิกเงินของส่วนราชการมาใช้ส่วนตัว ($\bar{X} = 3.52$)

3.1.6 ด้านการฮั้วประมูล

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมกาทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ด้านการฮั้วประมูล

ด้านการฮั้วประมูล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ไม่เลือกผู้เสนอราคาต่ำสุด	3.87	0.86	มาก
2. จัดซื้อจัดจ้างโดยเอื้อประโยชน์ให้รายใดรายหนึ่ง	3.42	0.75	ปานกลาง
3. กีดกันการยื่นซองเสนอราคา	3.59	0.98	มาก
4. กำหนดราคากลางสูงเกินจริง	3.70	0.98	มาก
5. สมยอมในการเสนอราคาในการจัดซื้อจัดจ้าง	3.84	0.99	มาก
โดยรวม	3.68	0.91	มาก

จากตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกาทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ด้านการฮั้วประมูล พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ไม่เลือกผู้เสนอราคาต่ำสุด ($\bar{X} = 3.87$) สมยอมในการเสนอราคาในการจัดซื้อจัดจ้าง ($\bar{X} = 3.84$) กำหนดราคากลางสูงเกินจริง ($\bar{X} = 3.70$) กีดกันการยื่นซองเสนอราคา ($\bar{X} = 3.59$) จัดซื้อจัดจ้างโดยเอื้อประโยชน์ให้รายใดรายหนึ่ง ($\bar{X} = 3.42$)

3.1.7 ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมกาทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน

ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกัน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. เอื้อผลประโยชน์ให้แก่พวกพ้องตนเอง	3.81	0.95	มาก
2. มีการแบ่งผลประโยชน์ระหว่างเจ้าหน้าที่ด้วยกันเอง	3.80	0.98	มาก
3. มีการตกลงแบ่งผลประโยชน์ระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้รับเหมา	3.69	0.97	มาก
4. ตรวจรับงานจ้างทั้งที่งานยังไม่แล้วเสร็จ	3.65	0.88	มาก
5. การรับเงินค่านายหน้าเมื่อมีการจัดซื้อในราชการ	3.88	0.82	มาก
โดยรวม	3.77	0.92	มาก

จากตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกาทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายชื่อ ด้านการมีผลประโยชน์ร่วมกันพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การรับเงินค่านายหน้าเมื่อมีการจัดซื้อในราชการ ($\bar{X} = 3.88$) เอื้อผลประโยชน์ให้แก่พวกพ้องตนเอง ($\bar{X} = 3.81$) มีการแบ่งผลประโยชน์ระหว่างเจ้าหน้าที่ด้วยกันเอง ($\bar{X} = 3.80$) มีการตกลงแบ่งผลประโยชน์ระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้รับเหมา ($\bar{X} = 3.69$) ตรวจรับงานจ้างทั้งที่งานยังไม่แล้วเสร็จ ($\bar{X} = 3.65$)

3.1.8 ด้านการการทุจริต สีขาว สีดำ สีเทา

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมกรทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ด้านการการทุจริต สีขาว สีดำ สีเทา

ด้านการการทุจริต สีขาว สีดำ สีเทา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. เรียกรับประโยชน์และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ให้ผลประโยชน์ก่อน	3.87	0.86	มาก
2. ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการเรียกรับผลประโยชน์	3.85	0.83	มาก
3. บังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เสมอภาคและเป็นธรรม	3.35	0.42	ปานกลาง
4. ออกกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง	3.65	0.96	มาก
5. ปกปิดข่าวการจัดซื้อจัดจ้าง	4.23	0.51	มากที่สุด
โดยรวม	3.73	0.72	มาก

จากตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกรทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายข้อ ด้านการการทุจริต สีขาว สีดำ สีเทา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ปกปิดข่าวการจัดซื้อจัดจ้าง ($\bar{X} = 4.23$) เรียกรับประโยชน์และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ให้ผลประโยชน์ก่อน ($\bar{X} = 3.87$) ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการเรียกรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.85$) ออกกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง ($\bar{X} = 3.65$) บังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เสมอภาคและเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.35$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัย จำนวน 8 ตัวแปร และนำมาวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง และสร้างสมการทำนายพยากรณ์ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม และนำเสนอผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามและระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ด้วยวิธี เป็นการหาระดับความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็นบวก (+) หมายความว่าข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงตามกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งสูง ค่าของอีกตัวแปรหนึ่งจะสูงไปด้วย และถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะต่ำด้วย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็นลบ (-) หมายความว่าข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามหรือกลับกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งสูง ค่าของอีกตัวแปรหนึ่งจะต่ำและถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำค่าของตัวแปรอีกตัวแปรหนึ่งจะสูง ค่าความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากค่า (Correlation Coefficient (r) มีเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ (Hinkle, 1988, p. 118) ดังนี้

r มีค่า .90 – 1.00 เท่ากับ มีความสัมพันธ์กันสูงมาก

r มีค่า .70 – .90 เท่ากับ มีความสัมพันธ์กันระดับสูง

r มีค่า .50 – .70 เท่ากับ มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง

r มีค่า .30 – .50 เท่ากับ มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ

r มีค่า .00 – .30 เท่ากับ มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ควรมีค่าไม่เกิน 0.80 เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเกิด (Multicollinearity) ซึ่งหมายถึง ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูงมากเกินไปจนไม่เหมาะที่จะนำตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงเข้าไปในสมการทั้งสองตัว

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระด้วยกัน

ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระด้วยกัน จำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่

X_1 แทน ระบบอุปถัมภ์

X_2 แทน การใช้อำนาจ

- X_3 แทน ค่านิยม
 X_4 แทน ช่องว่างทางกฎหมาย
 X_5 แทน กลไกการตรวจสอบ
 X_6 แทน เศรษฐกิจและการเมือง
 X_7 แทน คุณธรรมจริยธรรม
 X_8 แทน อำนาจการเมืองอิทธิพลท้องถิ่น

ตารางที่ 4.20 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปร

ตัวแปรอิสระ	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8
X_1	1	-	-	-	-	-	-	-
X_2	.661**	1	-	-	-	-	-	-
X_3	.623**	.655**	1	-	-	-	-	-
X_4	.597**	.515**	.528**	1	-	-	-	-
X_5	.604**	.612**	.690**	.531**	1	-	-	-
X_6	.408**	.406**	.424**	.432**	.629**	1	-	-
X_7	.395**	.384**	.345**	.368**	.577**	.535**	1	-
X_8	.107*	.223**	.115*	.139**	.269**	.445**	.446**	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปร พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .107 - .690 ไม่มีคู่ใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกิน .80 ที่จะก่อให้เกิดปัญหาที่มีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) เมื่อนำไปวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

4.2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regressions)

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงมีลักษณะที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์หาผลหรืออิทธิพลของตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัวที่มีต่อตัวแปรตามหนึ่งตัว โดยมีข้อสมมติฐานว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear Relationship) เพื่อที่จะทำให้สามารถนำผลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีผลต่อตัวแปรตามมารวมกันได้ (Additivity) กล่าวคือ ตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีผลต่อตัวแปรตามหรือไม่และตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันมีผลต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด ก่อนการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบดูว่า ตัวแปรอิสระสัมพันธ์กันหรือไม่ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระจากกันและไม่มีปัญหาเกี่ยวกับ (Multicollinearity)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regressions) ตามขั้นตอนดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis)

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ใช้การวิเคราะห์ด้วย (Multiple Linear Regression Analysis) โดยวิธีการเลือกตัวแปรโดยวิธีเพิ่มตัวแปรอิสระแบบขั้นตอน (Stepwise Regression) ตัวแปรอิสระจำนวน 8 ปัจจัย คือ

- X_1 แทน ระบบอุปถัมภ์
- X_2 แทน การใช้อำนาจ
- X_3 แทน ค่านิยม
- X_4 แทน ช่องว่างทางกฎหมาย
- X_5 แทน กลไกการตรวจสอบ
- X_6 แทน เศรษฐกิจและการเมือง
- X_7 แทน คุณธรรมจริยธรรม
- X_8 แทน อำนาจบารมีอิทธิพลท้องถิ่น

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม Y ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.21 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Beta	t	Sig.
a ค่าคงที่ (Constant)	.006	.030	-	.213	.831
1. ปัจจัยระบบอุปถัมภ์ (X_1)	.803	.009	.785	84.609	.000*
2. ปัจจัยการใช้อำนาจ (X_2)	.272	.009	.325	30.528	.000*
3. ปัจจัยค่านิยม (X_3)	-.053	.010	-.052	-5.376	.000*
4. ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง (X_6)	-.047	.009	-.039	-5.273	.000*
5. ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม (X_7)	.024	.009	.019	2.751	.006*

$R = .995$, $R^2 = .990$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยวิธีการเลือกตัวแปรโดยวิธีเพิ่มตัวแปรอิสระแบบขั้นตอน (Stepwise Regression) ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม (Y) เท่ากับ 0.995 ($R = .995$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร รวมกันมีความสัมพันธ์พฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม (Y) ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม (Y) เท่ากับ .990 ($R^2 = .990$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร สามารถอธิบายพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม (Y) ได้ร้อยละ 99

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 5 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อ การผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้

3.1 ปัจจัยระบบอุปถัมภ์ (X_1) (Beta = .785)

3.2 ปัจจัยการใช้อำนาจ (X_2) (Beta = .325)

3.3 ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม (X_7) (Beta = .019)

3.4 ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง (X_6) (Beta = -.039)

3.5 ปัจจัยค่านิยม (X_3) (Beta = -.052)

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ .006 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (B) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_nx_n$

แทนค่าในสูตร $\hat{Y} = .006 + 0.803 (X_1) + 0.272 (X_2) + .024 (X_7) - .047 (X_6) - .053 (X_3)$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z} = B_1z_1 + B_2z_2 + \dots + B_nz_n$

แทนค่าในสูตร $\hat{Z} = 0.785 (X_1) + 0.325 (X_2) + .019 (X_7) - .039 (X_6) - .052 (X_3)$

เมื่อ \hat{Y} และ \hat{Z} = ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ส่วนตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย (X_4) ปัจจัยกลไกการตรวจสอบ (X_5) ปัจจัยอำนาจการเมืองอิทธิพลท้องถิ่น (X_7)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	ความถี่
1. ปัจจัยระบบอุปถัมภ์	
1.1 ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กระบวนการยุติธรรมแก่เจ้าหน้าที่และประชาชน ตลอดจนให้คำแนะนำ เสนอแนะช่องทางเกี่ยวกับการร้องเรียนร้องทุกข์การกระทำผิด	35
1.2 มีหน่วยงานให้มีอำนาจหน้าที่ให้ความคุ้มครองช่วยเหลือแก่ข้าราชการผู้ได้รับผลกระทบกับระบบพวกพ้อง / ใบสั่ง	20
1.3 ส่งเสริมองค์กรภาคีเครือข่ายภาคประชาชน โดยการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจหลัก 6 ประการของหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อร่วมกันตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ	18
2. ปัจจัยการใช้อำนาจ	
2.1 สนับสนุนให้องค์กรภาคประชาชนและองค์กรอิสระ ที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีความเข้มแข็ง มีอิสระ รวมทั้งมีบุคลากรที่เพียงพอในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันเกิดประสิทธิผล	32
2.2 เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงาน ส่งเสริมให้ประชาชนเป็นคอยผู้เฝ้าระวังการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	28
2.3 ส่งเสริมให้มีการปลูกฝังเพื่อหล่อหลอมคุณธรรม จริยธรรม ตั้งแต่เยาว์วัย และตลอดจนทุกช่วงของชีวิตให้แก่เยาวชนและประชาชน โดยผ่านทั้งกระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการทางสังคม เพื่อสร้างจิตสำนึกให้มีความนิยมและทัศนคติที่ถูกต้อง โดยยึดถือเป็นหลักในการดำรงชีวิตที่ไม่ทุจริต	15

(ต่อ)

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	ความถี่
3. ปัจจัยค่านิยม	
3.1 ร่วมกันสร้างค่านิยมร่วมกันของสังคม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา การคอร์รัปชันให้เกิดขึ้นทุกระดับในสังคม โดยเริ่มสร้างจิตสำนึกต่อต้าน การทุจริตคอร์รัปชันตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับท้องถิ่น และดำเนินการ ต่อเนื่องจนถึงระดับประเทศ	23
3.2 ควรส่งเสริมการเป็นแบบอย่างข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ที่ดีและมีการมอบรางวัล	16
3.3 ปลุกฝังค่านิยมการไม่เรียกรับประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	11
4. ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย	
4.1 ปรับปรุง กฎระเบียบในการจัดซื้อจัดจ้างต่างๆของทางราชการ ให้มีความรัดกุม โปร่งใสและมีการถ่วงดุล เพื่อไม่เปิดช่องให้มีการทุจริตได้โดยง่าย	24
4.2 มีหน่วยงานตรวจสอบอย่างเคร่งครัด	16
4.3 สร้างกลไกของข้อมูลข่าวสารให้เกิดความโปร่งใสให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้องเป็นการช่วยทักท้วงตรวจสอบ เพื่อให้การทุจริตคอร์รัปชัน กระทำได้ยากขึ้น	8
5. ปัจจัยกลไกการตรวจสอบ	
5.1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งของภาคประชาชน เพื่อก่อให้เกิดการยับยั้ง เปิดโปง และร่วมกันต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง	31
5.2 ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายต่อต้านการคอร์รัปชัน ภาคประชาชนในระดับตำบล และมีช่องทางการแจ้งเบาะแสอย่างลับ	25
5.3 สนับสนุนให้มีความเป็นอิสระในการทำงานขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการปราบปรามคอร์รัปชัน เพื่อเป็นการป้องปรามและตรวจสอบการดำเนินการ ต่าง ๆ ของสังคมอย่างรอบด้านโดยไม่เปิดโอกาสให้เกิดการคอร์รัปชันได้	13
6. ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง	
6.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องพัฒนาประชาธิปไตยโดยสร้างการมีส่วนร่วม ในการบริหาร สร้างสำนึกความเป็นเจ้าของ ส่งเสริมให้ระบบธรรมาภิบาล ทั้งในองค์กร โดยประชาชนเสนอความคิดเห็นได้อย่างอิสระ	24

(ต่อ)

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	ความถี่
6.2 เพิ่มงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และมีคณะกรรมการกลางในการกำกับดูแล เพื่อทำหน้าที่วางกรอบและนโยบายในการจัดทำมาตรฐานการกำกับดูแลท้องถิ่น รวมทั้งตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	18
6.3 กำหนดให้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ที่มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัดหรือที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะพื้นที่ก็ได้ ในลักษณะเดียวกับกรุงเทพมหานคร หรือเมืองพัทยา เพิ่มขึ้นในขั้นนี้เพื่อประโยชน์ของรัฐท้องถิ่นและประชาชน ในท้องถิ่นที่มีความพร้อม	7
7. ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม	
7.1 ส่งเสริมการเป็นข้าราชการที่ดี การสนับสนุนองค์กรสีขาวและการสร้างต้นแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	30
7.2 ระบบการศึกษาต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปลูกฝังเยาวชนให้มีจิตสำนึกได้เป็นแบบอย่างที่ดีเน้นหนักด้านคุณธรรม จริยธรรม	20
7.3 จัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานที่เน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน กำหนดตัวชี้วัดในการทำงานเปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้	16
8. ปัจจัยอำนาจบารมีอิทธิพลท้องถิ่น	
8.1 การตัดสินใจลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นสำคัญ สอดคล้องกับมิติของความเป็นชุมชน โดยมีกระบวนการความรับผิดชอบต่อสังคมและความโปร่งใสในการดำเนินการทุกขั้นตอน ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเป็นสำคัญ โดยภาคประชาชนต้องสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้	31
8.2 สร้างความเข้มแข็งในการตรวจสอบของภาคประชาชนและภาคประชาสังคม เพื่อคานอำนาจอิทธิพลเพื่อเฝ้าระวังการทุจริตคอร์รัปชัน	24
8.3 สร้างช่องทางการสื่อสารกับประชาชน เช่น สร้าง Page Facebook โดยเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับรายละเอียดการใช้งบประมาณ การดำเนินโครงการต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	18

ตารางที่ 4.22 สรุปข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1. ปัจจัยระบบอุปถัมภ์ มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กระบวนการยุติธรรมแก่เจ้าหน้าที่และประชาชน ตลอดจนให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะช่องทางเกี่ยวกับการร้องเรียน ร้องทุกข์การกระทำผิด มีหน่วยงานให้มีอำนาจหน้าที่ให้ความคุ้มครองช่วยเหลือแก่ข้าราชการผู้ได้รับผลกระทบกับระบบพวกพ้อง / ใบสั่ง ส่งเสริมองค์กรภาคีเครือข่ายภาคประชาชน โดยการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจหลัก 6 ประการ ของหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อร่วมกันตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ

2. ปัจจัยการใช้อำนาจ มีข้อเสนอแนะได้แก่ สนับสนุนให้องค์กรภาคประชาชนและองค์กรอิสระ ที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีความเข้มแข็ง มีอิสระ รวมทั้งมีบุคลากรที่เพียงพอในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันเกิดประสิทธิผล เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงาน ส่งเสริมให้ประชาชนเป็นคอบผู้เฝ้าระวังการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการปลูกฝังเพื่อหล่อหลอมคุณธรรม จริยธรรม ตั้งแต่เยาว์วัยและตลอดจนทุกช่วงของชีวิตให้แก่เยาวชนและประชาชน โดยผ่านทั้งกระบวนการการเรียนการสอนและกระบวนการทางสังคม เพื่อสร้างจิตสำนึกให้มีค่านิยมและทัศนคติที่ถูกต้อง โดยยึดถือเป็นหลักในการดำรงชีวิตที่ไม่ทุจริต

3. ปัจจัยค่านิยม มีข้อเสนอแนะได้แก่ ร่วมกันสร้างค่านิยมร่วมกันของสังคม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันให้เกิดขึ้นทุกระดับในสังคม โดยเริ่มสร้างจิตสำนึกต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับท้องถิ่นและดำเนินการต่อเนื่องจนถึงระดับประเทศ ควรส่งเสริมการเป็นแบบอย่างข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่ดีและมีการมอบรางวัล ปลูกฝังค่านิยมการไม่เรียกรับประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย ปรับปรุงกฎระเบียบในการจัดซื้อจัดจ้างต่าง ๆ ของทางราชการให้มีความรัดกุม โปร่งใสและมีการถ่วงดุล เพื่อไม่เปิดช่องให้มีการทุจริตได้โดยง่าย มีหน่วยงานตรวจสอบอย่างเคร่งครัด สร้างกลไกของข้อมูลข่าวสารให้เกิดความโปร่งใสให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเป็นการช่วยทักท้วงตรวจสอบ เพื่อให้การทุจริตคอร์รัปชันกระทำได้ยากขึ้น

5. ปัจจัยกลไกการตรวจสอบ มีข้อเสนอแนะได้แก่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งของภาคประชาชน เพื่อก่อให้เกิดการยับยั้ง เปิดโปง และร่วมกันต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมการสร้างเครือข่ายต่อต้านการคอร์รัปชันภาคประชาชนในระดับตำบล และมีช่องทางการแจ้งเบาะแสอย่างลับ สนับสนุนให้มีความเป็นอิสระในการทำงานขององค์กรต่าง ๆ

ที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามคอร์รัปชัน เพื่อเป็นการป้องปรามและตรวจสอบการดำเนินการต่าง ๆ ของสังคมอย่างรอบด้านโดยไม่เปิดโอกาสให้เกิดการคอร์รัปชันได้

6. ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง มีข้อเสนอแนะได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องพัฒนาประชาธิปไตยโดยสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารสร้างสำนึกความเป็นเจ้าของส่งเสริมให้ระบบธรรมาภิบาลทั้งในองค์กร โดยประชาชนเสนอความคิดเห็นได้อย่างอิสระเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น และมีคณะกรรมการกลางในการกำกับดูแล เพื่อทำหน้าที่วางกรอบและนโยบายในการจัดทำมาตรฐานการกำกับดูแลท้องถิ่น รวมทั้งตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัดหรือที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะพื้นที่ก็ได้ในลักษณะเดียวกับกรุงเทพมหานครหรือเมืองพัทยาเพิ่มขึ้นในทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของรัฐท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นที่มีความพร้อม

7. ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ส่งเสริมการเป็นข้าราชการที่ดี การสนับสนุนองค์กรสีขาวและการสร้างต้นแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระบบการศึกษาต้องทำงานอย่างประสิทธิภาพสามารถปลูกฝังเยาวชนให้มีจิตสำนึกได้ เป็นแบบอย่างที่ดีเน้นหนักด้านคุณธรรม จริยธรรม จัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานที่เน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน กำหนดตัวชี้วัดในการทำงานเปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้

8. ปัจจัยอำนาจการเมืองมีอิทธิพลท้องถิ่น มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ การตัดสินใจลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นสำคัญ สอดคล้องกับมิติของความเป็นชุมชน โดยมีกระบวนการความรับผิดชอบและมีความโปร่งใสในการดำเนินการทุกขั้นตอน ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเป็นสำคัญ โดยภาคประชาชนต้องสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้สร้างความเข้มแข็งในการตรวจสอบของภาคประชาชนและภาคประชาสังคม เพื่อคานอำนาจอิทธิพลเพื่อเฝ้าระวังการทุจริตคอร์รัปชัน สร้างช่องทางการสื่อสารกับประชาชน เช่น สร้าง Page Facebook โดยเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับรายละเอียดการใช้งบประมาณการดำเนินโครงการต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย ได้ทำการสรุป อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ไว้ตามลำดับต่อไปนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ได้ดังนี้

5.1.1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง ($\bar{X} = 4.28$) ปัจจัยกลไกการตรวจสอบ ($\bar{X} = 4.17$) ปัจจัยอำนาจบาบริทธิพลท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.13$) ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย ($\bar{X} = 3.98$) ปัจจัยระบบอุปถัมภ์ ($\bar{X} = 3.96$) ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 3.87$) ปัจจัยค่านิยม ($\bar{X} = 3.76$) ปัจจัยการใช้อำนาจ ($\bar{X} = 3.75$) ตามลำดับ

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยวิธีการเลือกตัวแปรโดยวิธีเพิ่มตัวแปรอิสระแบบขั้นตอน (Stepwise Regression) ดังนี้

5.1.2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม (Y) เท่ากับ 0.995 ($R = .995$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร รวมกันมีความสัมพันธ์พฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม (Y) ในระดับมาก

5.1.2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม (Y) เท่ากับ .990 ($R^2 = .990$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5

ตัวแปร สามารถอธิบายพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม (Y) ได้ร้อยละ 99

5.1.2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 5 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อ การผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้

- 1) ปัจจัยระบบอุปถัมภ์ (X_1) (Beta = .785)
- 2) ปัจจัยการใช้อำนาจ (X_2) (Beta = .325)
- 3) ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม (X_7) (Beta = .019)
- 4) ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง (X_6) (Beta = -.039)
- 5) ปัจจัยค่านิยม (X_3) (Beta = -.052)

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ .006 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (B) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_nx_n$

แทนค่าในสูตร $\hat{Y} = .006 + 0.803 (X_1) + 0.272 (X_2) + .024 (X_7) - .047 (X_6) - .053 (X_3)$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z} = B_1z_1 + B_2z_2 + \dots + B_nz_n$

แทนค่าในสูตร $\hat{Z} = 0.785 (X_1) + 0.325 (X_2) + .019 (X_7) - .039 (X_6) - .052 (X_3)$

เมื่อ \hat{Y} และ \hat{Z} = ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ส่วนตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย (X_4) ปัจจัยกลไกการตรวจสอบ (X_5) ปัจจัยอำนาจการเมืองท้องถิ่น (X_7)

5.1.3.4 สรุปข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1) ปัจจัยระบบอุปถัมภ์ มีข้อเสนอแนะได้แก่ ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กระบวนการยุติธรรมแก่เจ้าหน้าที่และประชาชน ตลอดจนให้คำแนะนำ เสนอแนะช่องทางเกี่ยวกับการร้องเรียน ร้องทุกข์การกระทำผิด มีหน่วยงานให้มีอำนาจหน้าที่ให้ความคุ้มครองช่วยเหลือแก่ข้าราชการ ผู้ได้รับผลกระทบกับระบบพวกพ้อง / ใบสั่ง ส่งเสริมองค์กรภาคีเครือข่ายภาคประชาชน โดยการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจหลัก 6 ประการ ของหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า เพื่อร่วมกันตรวจสอบ

การดำเนินงานของรัฐด้านการส่งเสริมพัฒนาการมีงานทำ ได้แก่ ควรร่วมมือกับชุมชนในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน ควรประชาสัมพันธ์ช่องทางการทำงานที่ว่างในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดหาช่องทางในการจำหน่ายสินค้าชุมชน

2) ปัจจัยการใช้อำนาจ มีข้อเสนอแนะได้แก่ สนับสนุนให้องค์กรภาคประชาชนและองค์กรอิสระ ที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีความเข้มแข็ง มีอิสระ รวมทั้งมีบุคลากรที่เพียงพอในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันเกิดประสิทธิผล เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงาน ส่งเสริมให้ประชาชนเป็นคอยผู้เฝ้าระวังการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการปลูกฝังเพื่อหล่อหลอมคุณธรรม จริยธรรม ตั้งแต่เยาว์วัยและตลอดจนทุกช่วงของชีวิตให้แก่เยาวชนและประชาชน โดยผ่านทั้งกระบวนการการเรียนการสอน และกระบวนการทางสังคม เพื่อสร้างจิตสำนึกให้มีความนิยม และทัศนคติที่ถูกต้อง โดยยึดถือเป็นหลักในการดำรงชีวิตที่ไม่ทุจริต

3) ปัจจัยค่านิยม มีข้อเสนอแนะได้แก่ ร่วมกันสร้างค่านิยมร่วมกันของสังคมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันให้เกิดขึ้นทุกระดับในสังคม โดยเริ่มสร้างจิตสำนึกต่อต้านการทุจริต คอร์รัปชันตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับท้องถิ่น และดำเนินการต่อเนื่องจนถึงระดับประเทศ ควรส่งเสริมการเป็นแบบอย่างข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ที่ดี และมีการมอบรางวัล ปลูกฝังค่านิยมการไม่เรียกรับประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย มีข้อเสนอแนะได้แก่ ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมายปรับปรุง กฎระเบียบในการจัดซื้อจัดจ้างต่าง ๆ ของทางราชการ ให้มีความรัดกุม โปร่งใสและมีการถ่วงดุลเพื่อไม่เปิดช่องให้มีการทุจริตได้โดยง่าย มีหน่วยงานตรวจสอบอย่างเคร่งครัด สร้างกลไกของข้อมูลข่าวสารให้เกิดความโปร่งใสให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเป็นการช่วยทักท้วงตรวจสอบเพื่อให้การทุจริตคอร์รัปชันกระทำได้ยากขึ้น

5) ปัจจัยกลไกการตรวจสอบ มีข้อเสนอแนะได้แก่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งของภาคประชาชน เพื่อก่อให้เกิดการยับยั้ง เปิดโปง และร่วมกันต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมการสร้างเครือข่ายต่อต้านการคอร์รัปชัน ภาคประชาชนในระดับตำบล และมีช่องทางการแจ้งเบาะแสอย่างลับ สนับสนุนให้มีความเป็นอิสระในการทำงานขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามคอร์รัปชัน เพื่อเป็นการป้องปรามและตรวจสอบการดำเนินการต่าง ๆ ของสังคมอย่างรอบด้านโดยไม่เปิดโอกาสให้เกิดการคอร์รัปชันได้

6) ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง มีข้อเสนอแนะได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องพัฒนาประชาธิปไตยโดยสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหาร สร้างสำนึกความเป็นเจ้าของส่งเสริมให้ระบบธรรมาภิบาลทั้งในองค์กร โดยประชาชนเสนอความคิดเห็นได้อย่างอิสระเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นและมีคณะกรรมการกลางในการกำกับดูแล เพื่อทำหน้าที่วางกรอบและนโยบายในการจัดทำมาตรฐานการกำกับดูแลท้องถิ่น รวมทั้งตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัดหรือที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะพื้นที่ก็ได้ในลักษณะเดียวกับกรุงเทพมหานครหรือเมืองพัทยาเพิ่มขึ้นในทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของรัฐ ท้องถิ่นและประชาชน ในท้องถิ่นที่มีความพร้อม

7) ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม มีข้อเสนอแนะได้แก่ ส่งเสริมการเป็นข้าราชการที่ดี การสนับสนุนองค์กรสีขาวและการสร้างต้นแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระบบการศึกษาต้องทำงานอย่างประสิทธิภาพ สามารถปลูกฝังเยาวชนให้มีจิตสำนึกได้ เป็นแบบอย่างที่ดีเน้นหนักด้านคุณธรรมจริยธรรม จัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานที่เน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน กำหนดตัวชี้วัดในการทำงานเปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้

8) ปัจจัยอำนาจการเมืองมีอิทธิพลท้องถิ่น มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ การตัดสินใจลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นสิ่งสำคัญ สอดคล้องกับมิติของความเป็นชุมชน โดยมีกระบวนการความรับผิดชอบและมีความโปร่งใสในการดำเนินการทุกขั้นตอน ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ โดยภาคประชาชนต้องสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้สร้างความเข้มแข็งในการตรวจสอบของภาคประชาชนและภาคประชาสังคม เพื่อกำหนดอำนาจอิทธิพลเพื่อเฝ้าระวังการทุจริตคอร์รัปชัน สร้างช่องทางการสื่อสารกับประชาชน เช่น สร้าง Page Facebook โดยเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับรายละเอียดการใช้งานงบประมาณ การดำเนินโครงการต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 สมมติฐานข้อที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลวิจัยการพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่า ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ การทุจริตในหน่วยงานจะเป็นไปในลักษณะการทำสัญญาจ้างหรือให้สัมปทานเฉพาะพรรคพวก ผู้สนับสนุน ผู้มีอำนาจในเขตพื้นที่ใช้อำนาจตำแหน่งเอื้อประโยชน์ให้บริษัท / สถานประกอบการของตนเองและพรรคพวก การเลือกจ้างหรือแต่งตั้งญาติและพรรคพวกตน มีการให้สินบน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐดนัย ประเทืองบริบูรณ์ (2561, น. 542 – 556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง มูลเหตุที่ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบล: ความคิดเห็นของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า กลไกการตรวจสอบ ระบบอุปถัมภ์ และค่านิยม ล้วนส่งผลต่อการทุจริตคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดลำปาง แสดงให้เห็นถึงกลไกการตรวจสอบยังไม่สามารถจะยับยั้งการทุจริตคอร์รัปชันได้อย่างเต็มที่ รวมถึงระบบอุปถัมภ์และค่านิยมที่ถ่ายทอดต่อกันมาจนนำไปสู่ความเต็มใจในการกระทำทุจริต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเทพ จันทนิถ (2558, น. 88 – 101) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐเพื่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในสังคมไทย พบว่า การทุจริตคอร์รัปชันเกิดจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ สังคมขาดการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมตั้งแต่วัยเด็ก การขาดผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บังคับบัญชาที่มีการคอร์รัปชันให้ข้าราชการชั้นผู้น้อยเห็นเป็นตัวอย่าง นักการเมืองมีระบบอุปถัมภ์และการเล่นพรรคเล่นพวกในระบบราชการ กฎหมายการลงโทษข้าราชการที่คอร์รัปชันไม่เด็ดขาดจริงจัง จึงต้องมีกระบวนการตรวจสอบที่ชัดเจน และมีกลไกการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

5.2.2 สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ปัจจัยระบบอุปถัมภ์ ปัจจัยการใช้อำนาจ ปัจจัยค่านิยม ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย ปัจจัยกลไกการตรวจสอบ ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม ปัจจัยอำนาจบารมีอิทธิพลท้องถิ่น

ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ปัจจัยระบบอุปถัมภ์ ปัจจัยการใช้อำนาจ ปัจจัยค่านิยม ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง และปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่า การทุจริตเกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่รัฐช่องทางหลีกเลี่ยงกฎหมาย ซึ่งมีความซับซ้อน และทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกวิท พวงงาม (2559, น. 7) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการปัญหาการทุจริต

ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาการทุจริต ได้แก่ 1) ช่องว่างของระเบียบและกฎหมาย 2) ช่องว่างการบริหารการคลัง 3) ขาดการตรวจสอบที่หลากหลายจากภาคส่วนต่าง ๆ 4) ขาดการประชาสัมพันธ์ชี้แจงข้อมูลข่าวสาร 5) ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดคุณธรรมจริยธรรม 6) ตัวบุคคลใช้ตำแหน่งแสวงหาผลประโยชน์ 7) อำนาจ อิทธิพลท้องถิ่นที่เอื้อต่อการทุจริต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชชุกร นาคธน (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการทุจริตทางการคลังในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการทำผิดระเบียบในเรื่องของการซื้อการจ้างที่ไม่ถูกต้อง สาเหตุสำคัญเกิดจากประชาชนส่วนใหญ่เข้าไม่ถึงข้อมูล และไม่รู้อะไรเกี่ยวกับการซื้อจ้างและกฎหมายที่เกี่ยวข้องการควบคุมตรวจสอบยังไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุม ล้าสมัย รวมถึงไม่มีการกำหนดสภาพบังคับที่เหมาะสม

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.3.1.1 ระบบการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรใช้แบบผสมผสาน เน้นการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่ามีการตรวจสอบภายในอย่างสม่ำเสมอ

5.3.1.2 ควรดำเนินมาตรการลงโทษทั้งทางวินัย อย่างเด็ดขาด รวดเร็ว กับผู้ทุจริต หรือมีส่วนปกป้องผู้ทุจริต รวมทั้งจะผลักดันให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและพัฒนากระบวนการติดตามตรวจสอบ

5.3.1.3 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการรณรงค์อย่างจริงจังและปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมของสังคมให้ประชาชนร่วมกันต่อต้านการทุจริต และการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

5.3.1.4 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการรวมตัวเป็นองค์กรภาคประชาชน และให้ประชาชนมีบทบาทและส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐรวมทั้งการสร้างความตั้งใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ

5.3.1.5 เพิ่มระบบในการตรวจสอบ เช่น การตั้งคณะกรรมการระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด เพื่อให้มีหน้าที่ในการรับเรื่องร้องเรียน หรือมีหน้าที่ตรวจสอบหามูลความจริงให้ทันท่วงทีต่อการกระทำการทุจริต

5.3.1.6 ควรมีการปรับปรุงการทำงานของสภาให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยการประชุม โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีความละเอียดรอบคอบในการพิจารณา กลั่นกรอง

5.3.1.7 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรมอบนโยบายให้บุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันภายในองค์การโดยประกาศเป็นวาระในวันต่อต้านการคอร์รัปชัน ทั้งนี้ควรให้สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินการตามนโยบาย

5.3.1.8 สร้างความร่วมมือในการตรวจสอบร่วมกันจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อให้มีระบบการตรวจสอบที่เข้มแข็งในการที่จะป้องกันและปราบปรามให้ในมูลเหตุระบบอุปถัมภ์และค่านิยมที่นำไปสู่การร่วมมือในการทำทุจริตลดลง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษารูปแบบการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับองค์การและระดับนโยบาย

5.3.2.2 ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นกลไกในการถ่วงดุลการใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กมล เกาพิจิตร. (2534). *Modern English-Thai, Thai-English Dictionary*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- กิตติมา บุษบา. (2554). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลต่อการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ* (ป.ป.ช.). (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เกริกไกร จิระแพทย์. (2520). *คอร์รัปชันในรัฐบาลท้องถิ่นรัฐนิวเซาท์เวลส์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- เกียรติศักดิ์ จีระเสียนาถ. (2539). *การทุจริตในองค์การและอาชญากรรมธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: คู่แข่งบุ๊กส์.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย: เอกสารตราหลัก ประกอบการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิชาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). *การจัดการตนเองของชุมชน*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2559). *การจัดการปัญหาการทุจริตในองค์กรปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ขวัญฤทัย ใจทัน. (2554). *การให้ความหมายและที่มาของความหมายการทุจริตของนักเรียนชั้นปีที่ 4 โรงเรียนราชินีบูรณะ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จรรววรรณ สุขุมลพพงษ์. (2556). *แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- จำนงค์ กองสาร. (2551). *การปลูกฝังคนไทยให้มีจิตสำนึกต่อพระพุทธศาสนา: พร้อมด้วยขั้นตอนการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานและปัญหาธรรม*. กรุงเทพฯ: หอรัตนชัยการพิมพ์.
- จินตนา พลอยภัทรภิญโญ. (2554). *ปัจจัยเอื้อที่ทำให้เกิดการทุจริตต่อหน้าที่ของบุคลากร สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: พิษณุพรินท์ติ้งเซ็นเตอร์ จำกัด.
- ญาดา กาศยปนันท์. (2554). *การกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการตรวจสอบ ความเคลื่อนไหวทางการเงินของบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐดนัย ประเทืองบริบูรณ์. (2557). *การกำหนดประโยชน์ตอบแทนเงินรางวัลประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- ณัฐรัตน์ ประเทืองบริบูรณ์. (2561). มลเหตุที่ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบล: ความคิดเห็นของกำนันและผู้ใหญ่บ้านจังหวัดลำปาง. *วารสารการบริหารปกครอง*, 7(2).
- ดรรรัตน์ อานันทนะสูงศักดิ์. (2557). *กายวิภาคกลไกการทุจริตคอร์รัปชัน*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทินพันธ์ นาคะตะ. (2520). การคอร์รัปชันในวงราชการไทย: การสำรวจความคิดเห็นของข้าราชการและประชาชน. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 17(20), 355 - 403.
- ธนะศักดิ์ พรหมจันทร์. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2510). *กฎหมายกับการฉ้อราษฎร์บังหลวง*. พระนคร: สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). รัฐกับการปกครองท้องถิ่น. ใน *สารานุกรมชุดการปกครองท้องถิ่นไทย*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2550). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2547). *การปกครองท้องถิ่นไทยในบริบทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรเทพ จันทรมณี. (2559). การพัฒนารูปแบบการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐเพื่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในสังคมไทย. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 16(1), 88 - 89.
- ภัชราพร มีรสสม. (2555). *การบริหารจัดการการศึกษานอกระบบที่มีคุณภาพในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรรณณา วามานนท์. (2550). *ศึกษารับรู้การบริหารการปราบปรามการทุจริตระดับชาติของประเทศไทย: การศึกษาบทบาท ระบบและการบริหารของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรสิทธิ์ พรเลิศ. (2539). *การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีสัมฤทธิ์ผลของโครงการประชาสัมพันธ์ ป.ป.ป. สัญจร*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- วารินทร์ วงศ์หาญเขาวี. (2516). การวิเคราะห์การขัดแย้งกับการศึกษาเรื่องคอร์รัปชัน. *วารสารสังคมศาสตร์*, 10(1).
- วิษณุกร นาคธน. (2549). *ระบบการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- วุฒิสาร ตันไชย. (2544). *การกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริวรรณ มนอัครมณฑง. (2555). สถานการณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทย. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 2(1).
- สภาวิจัยแห่งชาติ. (2509). *การทุจริตในวงการราชการ*. กรุงเทพฯ: สภาวิจัยแห่งชาติ.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). *การวัดผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กางสีนธู: ประสานการพิมพ์.
- สมบูรณ์ เดชสมบูรณ์สุข. (2547). *ความรู้และกฎหมายเทศบาล*. กรุงเทพฯ: พิมพ์อักษร.
- สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม. (2563). *บุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดมหาสารคาม*. มหาสารคาม: สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม.
- สิทธิพันธ์ พุทธหนู. (2541). *ทฤษฎีการเมืองและจริยธรรม 3*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุธี อากาศฤกษ์. (2524). *มูลเหตุแห่งคอร์รัปชัน*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ช.
- เสาวนีย์ ไทยรุ่งโรจน์และคณะ. (2553). *โครงการประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย An Assessment of the Corruption Situation in Thailand*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ช.
- หยุด แสงอุทัย. (2552). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน. (2563). *รูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชัน*. กรุงเทพฯ: องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน.
- อรทัย ก๊กผล. (2552). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: จรัญสนิทวงศ์ การพิมพ์.
- อุทัย หิรัญโต. (2526). *สารานุกรมศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์ (การบริหารรัฐกิจ)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Ainsworth, R.T. (2011). Technology can solve MTIC fraud – VLN, RTvat, D-VAT certification. *European Union: International Vat Monitor*, 22(3), 153 - 160.
- Doody, H. (2009). *Fraud risk management: A guide to good practice*. London England: Chartered Institute of Management Accountants.
- Gunnar, M. (1968). The Folklore of Corruption. *The Asian Magazine*, 8(24).
- Holloway, W.V. (1951). *State and Local government in the United States*. Mc Graw - Hill: New York.
- Richins, L. (2014). *Preventing corporate fraud*. Salt Lake City. UT: University of Utah.
- Taro, Y. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.) New York Harper and Row Publications.

Waziri, F. (2011). *Strengthening of anti corruption commissions and laws in Nigeria*.
(Unpublished doctoral dissertation). University of Pittsburgh.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำผลที่ได้รับไปพัฒนาปรับปรุงการการขับเคลื่อนการบริหารจัดการท้องถิ่น ต่อไป

2. แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

3. กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นายสุริโย สมบัติคำ

นักศึกษาปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย / หน้าข้อที่ตรงข้อมูลส่วนตัวของท่านหรือเติมรายละเอียดในช่องว่าง

1. เพศ

1.1 ชาย1.2 หญิง

2. อายุ..... ปี

3. การศึกษา

3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี3.2 ปริญญาตรี3.3 สูงกว่าปริญญาตรี

4. ตำแหน่ง

4.1 สายงานบริหาร4.2 สายงานผู้ปฏิบัติงาน4.3 สายงานลูกจ้าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง: กรุณาพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปัจจัยระบบอุปถัมภ์					
1.1 มีการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในการอำนวยความสะดวกในการอนุญาต / อนุมัติ					
1.2 มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับผู้รับจ้าง					
1.3 มีการช่วยเหลือพวกพ้องหรือเครือญาติเข้าทำงาน					
1.4 มีการจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่เครือญาติ					
1.5 ล้อกลังเปิดการซื้อจัดจ้างกับผู้ผลิตหรือผู้ขายที่เป็นพรรคพวกตนเอง					
1.6 ช่วยเหลือหรือให้บริการผู้ที่ให้ผลประโยชน์ก่อน					
2. ปัจจัยการใช้อำนาจ					
2.1 มีการใช้อำนาจในการเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องของตนเอง					
2.2 มีการสั่งให้ปฏิบัติงานโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนของงานพัสดุ					
2.3 บังคับหรือสั่งการให้คณะกรรมการตรวจรับงาน					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน ในการดำเนินงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.4 การร้องเรียกหรือวักแ้วให้ผู้มีอำนาจ ตั้งกรรมการสอบสวนเพื่อหาเหตุผล ยกเลิกการประมูลเมื่อผู้ชนะไม่ใช่ พรรคพวก เพื่อเปิดการประมูลภายใต้ กติกาใหม่					
2.5 การอนุญาตก่อสร้าง / รื้อถอน โดยไม่ตรวจเอกสารอย่างละเอียดถูกต้อง					
2.6 มีการใช้อำนาจตำแหน่งสั่งให้เจ้าหน้าที่ เรียกรับผลประโยชน์ในการอนุญาต					
3. ปัจจัยค่านิยม					
3.1 การยื่นขอประกวดราคาจะมีผู้มา ทาบถามขอส่วนแบ่งเป็นเปอร์เซ็นต์ จากเงินที่จะได้การจัดซื้อจัดจ้าง					
3.2 มีวัฒนธรรมในการเรียกรับผลประโยชน์					
3.3 การรับคนเข้าทำงานต้องมีการจ่าย ค่านายหน้า					
3.4 ชมชู่คุกคามกีดกันผู้ประมุลงานรายอื่น ล้มการประมูลด้านวิธีการต่าง ๆ					
3.5 การสมยอมหรือฮั้ว ให้ผู้บริหาร แห่งหนึ่งไปประมุลงานในองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น อีกแห่งหนึ่ง เพื่อเลี้ยงกฎหมาย					
3.6 ไม่ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง ก่อนลงชื่อรับรองเอกสาร					
4. ปัจจัยช่องว่างทางกฎหมาย					
4.1 การแก้สัญญาจ้างเพื่อเอื้อประโยชน์ ให้ผู้ประมูล					

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน ในการดำเนินงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.2 ไม่คัดเลือกผู้ที่ยื่นซองในราคาต่ำสุด					
4.3 จัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีพิเศษไม่ต้อง ประกวดราคา โดยอ้างว่าเป็นงานเร่งด่วน					
4.4 ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย					
4.5 การคำนวณภาษีผิดไปจากความเป็นจริง					
4.6 การเบิกจ่ายไม่ตรวจเอกสารให้มี ความถูกต้อง					
5. ปัจจัยกลไกการตรวจสอบ					
5.1 มีการสร้างความเข้มแข็งของ ภาคประชาสังคม					
5.2 มีหน่วยงานตรวจสอบการทำงาน อย่างเคร่งครัด					
5.3 เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดง ความคิดเห็นในโครงการต่าง ๆ					
5.4 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ ซื่อสัตย์สุจริต					
5.5 มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบกรณี ทุจริตต่อหน้าที่					
5.6 มีมาตรการให้คุณให้โทษอย่างเด็ดขาด					
6. ปัจจัยเศรษฐกิจและการเมือง					
6.1 มีภาระหลายด้านมีรายจ่ายมาก ทำให้ทุจริตในหน้าที่					
6.2 มีการครอบงำจากนักการเมืองระดับชาติ ในการประมูลโครงการต่าง ๆ					
6.3 ปัญหาด้านเศรษฐกิจตกต่ำ ค่าครองชีพสูง					
6.4 ผู้นำท้องถิ่นปล่อยปะละเลยให้มีการทุจริต ต่อหน้าที่					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน ในการดำเนินงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.5 เจ้าหน้าที่ถูกบังคับให้กระทำการทุจริต จากผู้บริหาร					
6.6 การทุจริตโดยการเรียกรับผลประโยชน์ ในการแต่งตั้งข้าราชการในการเลื่อน ตำแหน่งหรือการโยกย้ายไปในพื้นที่ ที่อยากไป					
7. ปัจจัยคุณธรรมจริยธรรม					
7.1 ให้บริการด้วยความเสมอภาค และมีมาตรฐานเดียวกัน					
7.2 มีการบริหารงานไม่เป็นไปตาม หลักธรรมาภิบาล					
7.3 ขาดการตรวจสอบจากหน่วยงาน ภายนอก					
7.4 ขาดการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ จากประชาชน					
7.5 ไม่มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ขาดความรับผิดชอบ					
7.6 ขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด					
8. ปัจจัยอำนาจบารมีอิทธิพลท้องถิ่น					
8.1 นักการเมืองท้องถิ่นเข้ามาแทรกแซง การจัดซื้อจัดจ้าง					
8.2 มีความความเกรงกลัวอิทธิพลผู้มีบารมี ไม่กล้าแจ้งเบาะแส หรือแสดง ความคิดเห็นในการทุจริต					
8.3 มีการบีบบังคับให้เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องตรวจรับงานโครงการต่าง ๆ					
8.4 มีการครอบงำหรือสามารถให้คุณให้โทษ ต่อเจ้าหน้าที่หรือข้าราชการท้องถิ่น					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน ในการดำเนินงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8.5 มีการใช้อิทธิพลข่มขู่หรือกีดกันผู้เสนอ ราคาขายอื่น ๆ					
8.6 ผู้บริหารท้องถิ่นใช้อำนาจหน้าที่ การทำงานในการแสวงหาผลประโยชน์					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง: กรุณาพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

พฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับพฤติกรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ฝ่าฝืน หลักเลี้ยว					
1.1 ทุจริตโครงการที่เป็นเงินอุดหนุน จากรัฐบาล					
1.2 ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่					
1.3 ทอดทิ้งหน้าที่ความรับผิดชอบ					
1.4 บังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เสมอภาค และเป็นธรรม					
1.5 จงใจปฏิบัติงานด้วยความลำช้า เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ					
2. จงใจ เรียกร้อง ข่มขู่					
2.1 มีการเรียกรับประโยชน์จากการให้บริการ					
2.2 มีการหวังเหนียวในการให้บริการ หรือบริการลำช้า เพื่อเรียกรับประโยชน์					
2.3 เรียกรับประโยชน์ในการรับคนเข้าทำงาน					

พฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับพฤติกรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.4 จ่ายเงินให้สมาชิก เพื่อสนับสนุน ข้อบัญญัติ อปท.					
2.5 หักค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่โดยมิชอบ					
3. สมยอมรู้เห็นเป็นใจ					
3.1 ละเลยให้มีการประกอบธุรกิจ ที่ผิดกฎหมาย					
3.2 การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบสัญญา					
3.3 ให้ผู้รับจ้างเข้าดำเนินการก่อนจัดซื้อ จัดจ้าง					
3.4 เบิกจ่ายเงินค่าเบี้ยเลี้ยง / ล่วงเวลา เป็นเท็จ					
3.5 อนุมัติโครงการโดยเอกสารไม่ครบ ตามระเบียบ					
4. ยักยอก					
4.1 รับมอบเงินอุทิศให้ราชการแต่เอาไปใช้ ส่วนตัว					
4.2 มีการยักยอกเอาน้ำมันเชื้อเพลิงไป จำหน่าย					
4.3 มีการนำเอาวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน ไปเป็นของตนเอง					
4.4 มีการนำรถยนต์สำนักงานไปใช้ส่วนตัว					
4.5 มีการยักยอกเงินค่าธรรมเนียม ของส่วนราชการ					
5. ปลอมแปลง					
5.1 แก้ไขรูปแบบสัญญาจ้าง เพื่อประโยชน์ ให้ผู้รับจ้าง					
5.2 เบิกเงินของส่วนราชการมาใช้ส่วนตัว					
5.3 รับเงินแล้วไม่บันทึกในรายการบัญชี					

พฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับพฤติกรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5.4 ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามขั้นตอน ของระเบียบพัสดุ					
5.5 ปลอมลายมือในเช็คและนำไปเบิกเงิน					
6. ฮิวประมูล					
6.1 ไม่เลือกผู้เสนอราคาต่ำสุด					
6.2 จัดซื้อจัดจ้างโดยเอื้อประโยชน์ ให้รายใดรายหนึ่ง					
6.3 กีดกันการยื่นซองเสนอราคา					
6.4 กำหนดราคากลางสูงเกินจริง					
6.5 สมยอมในการเสนอราคาในการจัดซื้อ จัดจ้าง					
7. มีผลประโยชน์ร่วมกัน					
7.1 เอื้อผลประโยชน์ให้แก่พวกพ้องตนเอง					
7.2 มีการแบ่งผลประโยชน์ระหว่างเจ้าหน้าที่ ด้วยกันเอง					
7.3 มีการตกลงแบ่งผลประโยชน์ระหว่าง เจ้าหน้าที่กับผู้รับเหมา					
7.4 ตรวจรับงานจ้างทั้งที่งานยังไม่แล้วเสร็จ					
7.5 การรับเงินค่านายหน้าเมื่อมีการจัดซื้อ ในราชการ					
8. การทุจริต สีขาว สีดำ สีเทา					
8.1 เรียกรับประโยชน์และอำนาจ ความสะดวกให้แก่ผู้ให้ผลประโยชน์ก่อน					
8.2 ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการเรียกรับ ผลประโยชน์					
8.3 บังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เสมอภาค และเป็นธรรม					

พฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม	ระดับพฤติกรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8.4 ออกกฎหมายเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ พวกพ้อง					
8.5 ปกปิดข่าวการจัดซื้อจัดจ้าง					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการวิจัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการวิจัย

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
X1	+1	+1	+1	3	1
X2	+1	+1	+1	3	1
X3	+1	+1	+1	3	1
X4	+1	+1	+1	3	1
X5	+1	+1	+1	3	1
X6	+1	+1	+1	3	1
X7	+1	+1	+1	3	1
X8	+1	+1	+1	3	1
X9	+1	+1	+1	3	1
X10	+1	+1	+1	3	1
X11	+1	+1	+1	3	1
X12	+1	+1	+1	3	1
X13	+1	+1	+1	3	1
X14	+1	+1	+1	3	1
X15	+1	+1	+1	3	1
X16	+1	+1	+1	3	1
X17	+1	+1	+1	3	1
X18	+1	+1	+1	3	1
X19	+1	+1	+1	3	1
X20	+1	+1	+1	3	1
X21	+1	+1	+1	3	1
Y1	+1	+1	+1	3	1
Y2	+1	+1	+1	3	1
Y3	+1	+1	+1	3	1
Y4	+1	+1	+1	3	1
Y5	+1	+1	+1	3	1

(ต่อ)

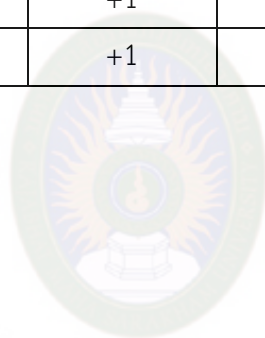
ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
Y6	+1	+1	+1	3	1
Y7	+1	+1	+1	3	1
Y8	+1	+1	+1	3	1
Y9	+1	+1	+1	3	1
Y10	+1	+1	+1	3	1
Y11	+1	+1	+1	3	1
Y12	+1	+1	+1	3	1
Y13	+1	+1	+1	3	1
Y14	+1	+1	+1	3	1
Y15	+1	+1	+1	3	1
Y16	+1	+1	+1	3	1
Y17	+1	+1	+1	3	1
Y18	+1	+1	+1	3	1
Y19	+1	+1	+1	3	1
Y20	+1	+1	+1	3	1
Y21	+1	+1	+1	3	1
Y22	+1	+1	+1	3	1
Y23	+1	+1	+1	3	1
Y24	+1	+1	+1	3	1
Y25	+1	+1	+1	3	1
Y26	+1	+1	+1	3	1
Y27	+1	+1	+1	3	1
Y28	+1	+1	+1	3	1
Y29	+1	+1	+1	3	1
Y30	+1	+1	+1	3	1
Y31	+1	+1	+1	3	1

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
Y32	+1	+1	+1	3	1
Y33	+1	+1	+1	3	1
Y34	+1	+1	+1	3	1
Y35	+1	+1	+1	3	1
Y36	+1	+1	+1	3	1
Y37	+1	+1	+1	3	1
Y38	+1	+1	+1	3	1
Y39	+1	+1	+1	3	1
Y40	+1	+1	+1	3	1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ค.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการวิจัย

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X1	92.48	240.974	0.583	0.889
X2	92.30	252.062	0.325	0.978
X3	92.30	249.703	0.378	0.886
X4	92.30	254.933	0.259	0.892
X5	92.43	235.276	0.746	0.875
X6	92.15	249.772	0.355	0.893
X7	92.58	242.251	0.459	0.921
X8	92.65	241.669	0.535	0.839
X9	92.63	239.574	0.568	0.879
X10	92.55	241.126	0.493	0.925
X11	92.20	248.779	0.372	0.945
X12	92.05	246.254	0.438	0.832
X13	92.93	239.917	0.592	0.878
X14	92.18	248.199	0.431	0.854
X15	92.48	240.974	0.583	0.878
X16	92.20	246.985	0.467	0.887
X17	92.20	244.626	0.514	0.898
X18	91.95	245.177	0.534	0.887
X19	92.43	235.276	0.746	0.884
X20	92.48	240.974	0.583	0.878
X21	92.30	252.062	0.325	0.933
Y1	92.30	249.703	0.378	0.912
Y2	92.30	254.933	0.259	0.897
Y3	92.15	249.772	0.355	0.856
Y4	92.58	242.251	0.459	0.912
Y5	92.65	241.669	0.535	0.953

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Y6	92.63	239.574	0.568	0.849
Y7	92.55	241.126	0.493	0.987
Y8	92.58	242.251	0.459	0.912
Y9	92.65	241.669	0.535	0.889
Y10	92.63	239.574	0.568	0.967
Y11	92.15	249.772	0.355	0.934
Y12	92.58	242.251	0.459	0.934
Y13	92.65	241.669	0.535	0.919
Y14	92.30	252.062	0.325	0.832
Y15	92.48	240.974	0.583	0.878
Y16	92.20	246.985	0.467	0.965
Y17	92.20	244.626	0.514	0.967
Y18	92.15	249.772	0.355	0.856
Y19	92.58	242.251	0.459	0.912
Y20	92.65	241.669	0.535	0.953
Y21	92.63	239.574	0.568	0.917
Y22	92.55	241.126	0.493	0.987
Y23	92.58	242.251	0.459	0.912
Y24	92.65	241.669	0.535	0.954
Y25	92.63	239.574	0.568	0.922
Y26	92.15	249.772	0.755	0.953
Y27	92.58	242.251	0.459	0.934
Y28	92.65	241.669	0.535	0.919
Y29	92.65	241.669	0.535	0.953

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Y30	92.63	239.574	0.568	0.849
Y31	92.65	241.669	0.535	0.953
Y32	92.63	239.574	0.568	0.849
Y33	92.55	241.126	0.493	0.987
Y34	92.58	242.251	0.459	0.912
Y35	92.65	241.669	0.535	0.889
Y36	92.63	239.574	0.568	0.967
Y37	92.15	249.772	0.355	0.934
Y38	92.58	242.251	0.459	0.934
Y39	92.65	241.669	0.535	0.919
Y40	92.65	241.669	0.535	0.953

: Reliability Coefficients, N of Cases = 42, N of Items = 61, Alpha = .911

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ๗๓๑

ที่ รศรป. ว ๐๑๓/๒๕๖๓

วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์วาริช ราศรี

ด้วย นายสุริโย สมบัติคำ รหัสประจำตัว ๖๑๘๒๖๒๐๙๐๓๐๘ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 - ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ที่ รศรป. ว ๑๑๙/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานิตย์ โศกค้อ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายสุริโย สมบัติคำ รหัสประจำตัว ๖๑๘๒๖๒๐๙๐๓๐๘ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านภาษา
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โศกค้อ กิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕

โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ๗๓๑

ที่ รศรป.ว ๐๑๓/๒๕๖๓

วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรีรัฐ ชูกระเดื่อง

ด้วย นายสุริโย สมบัติคำ รหัสประจำตัว ๖๑๘๒๖๒๐๙๐๓๐๘ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 - ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

สุริโย สมบัติคำ, ภัคดี โพธิ์สิงห์ และยุภาพร ยูภาศ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม. ใน*การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 4 The 4th RMU Graduate Research Conference*. (น. 1230 - 1241). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นายสุริโย สมบัติคำ
วันเกิด 4 ธันวาคม 2531
สถานที่เกิด เลขที่ 19/2 ซอยบุบผาสวรรค์ ถนนนาเชือก-บรบือ ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก
จังหวัดมหาสารคาม 44170
ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 19/2 ซอยบุบผาสวรรค์ ถนนนาเชือก-บรบือ ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก
จังหวัดมหาสารคาม 44170
สถานที่ทำงาน ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
ตำแหน่ง ปลัดอำเภอ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2553 นิติศาสตรบัณฑิต (นบ.)
สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2564 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.)
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY